

घ्याङलेख गाउँपालिका

सिन्धुली जिल्ला, बागमती प्रदेश

गाउँपालिका वस्तुस्थिती विवरण, २०७८

प्रकाशकीय

सहकारिता, समन्वय र सहअस्तित्वलाई तीन तहको सरकार संचालनको मार्गदर्शक सिद्धान्तको रूपमा हाम्रो संविधानले स्वीकारेको छ । संविधान, सङ्घीय-प्रादेशीक योजना, नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको मार्गदर्शनमा रहि स्थानीय तहमा विकासका कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने हुन्छ । स्थानीय सरकार संचालनको पाँचौ वर्षमा आईपुग्दा संविधानले कल्पना गरेको आर्थिक-सामाजिक समानता सहितको समतामूलक समाज निर्माण गर्ने राष्ट्रिय कार्यसूचिको एक महत्वपूर्ण हिस्सेदारको रूपमा हाम्रो गाउँपालिका प्रयत्नशील छ ।

स्रोतको सीमितता तथा आवश्यकताको असीमितता बीच सन्तुलन कायम गर्न स्रोतसाधनको दक्षतापूर्ण व्यवस्थापनका लागि नीति, कार्यक्रम र बजेटको तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । दिगो विकासको लक्ष्य, सरकारको दीर्घकालिन सोच, आवधिक योजनासँग तादम्यता मिलाउँदै स्थानीय योजनाको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने हाम्रो विकासको कार्यादेश हो ।

विश्वव्यापी महामारीका रूपमा रहेको कोरोना भाईरसका (COVID-19) कारण प्रभावित भएको नेपालको अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानका लागि प्रभावकारी कदम चाल्नुपर्ने अतिरिक्त दायित्व हाम्रो काँधमा आइपरेका छ । जसले गर्दा एकातिर बजेटको आकार घटेको छ भने अर्कातिर विनियोजित बजेटको ठुलो हिस्सा महामारीको नियन्त्रणमा खर्च हुनेछ । अझ बजेटको प्राप्तिको सुनिश्चितताको प्रश्न पनि छ । विकासका कार्यक्रमको दिगो र वैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्दै त्यसको प्रतिफलको समतामूलक बाँडफाँड गरी विगतमा सन्तुलित विकासको ऐतिहासिक वञ्चितीकरणको क्षतिपूर्ति सहित भौतिक र मानवीय विकासको प्यास मेटाउने हाम्रो इमान्दार प्रयत्नमा सबैको साथ, सहयोग र रचनात्मक भूमिकाका लागि अनुरोध गर्दछौ ।

घ्याडलेख गाउँपालिकाको यस प्रकाशनले यस पालिकाको आर्थिक-सामाजिक, राजनैतिक, भौगोलिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य, पूर्वाधार आदिको हालको यथार्थ चित्रणको प्रयत्न गरिएको छ । यसलाई आगामी दिनमा थप परिस्कृत गरिदै लगिने छ । यस प्रकाशनका लागि प्रत्यक्ष अपत्यक्ष सहयोग पुऱ्याउने जनप्रतिनिधि, विभिन्न शाखाका कर्मचारीहरु, समाजसेवी, विज्ञ, शुभचिन्तक तथा सरोकारवाला सबै नगरिकमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौ ।

प्राकथन

साविक मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत जनकपुर अञ्चलको सिन्धुली जिल्लाको साविकको ५३ वटा गा.वि.स.हरु मध्ये अमले, बस्तिपुर, तामाजोर, नेत्रकाली र शान्तेश्वरी गा.वि.स.हरुलाई समायोजन गरी ५ वटा वडामा विभाजन गरी २०७३ साल फाल्गुण २७ गते घ्याडलेख गाउँपालिका गठन भएको हो। संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको ७ वटा प्रदेश मध्ये बागमती प्रदेशको १३ वटा जिल्ला मध्ये सिन्धुली जिल्लाको संघीय निर्वाचन क्षेत्र नं. २ प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र २ ख मा यो घ्याडलेख गाउँपालिका पर्दछ। १६६.७७ वर्ग कि.मी.क्षेत्रफल र १७३०३ जना जनसंख्या रहेको घ्याडलेख गाउँपालिकाको कार्यालय सिन्धुली जिल्लाको सदरमुकामबाट पश्चिम उत्तरमा पर्ने यो गाउँपालिका सिन्धुली बजारबाट ३५ कि.मी. र सिन्धुली जिल्ला हुँदै जाने वि.पि. राजमार्गको पिपल भञ्ज्याङबाट २२ कि.मी. को दुरीमा अवस्थित रहेको छ।

साविकको नेत्रकाली गा.वि.स.मा रहेको घ्याडलेख डाँडोबाटनै यस गाउँपालिकाको नाम 'घ्याडलेख' रहन गएको हो। तामाङ भाषामा 'घ्याड' भन्नाले देवी देवता बस्ने ठाउँ र 'लेख' भन्नाले अग्लो ठाउँ जनाउने हुँदा सो अग्लो डाँडामा तामाङहरुको इष्टदेवता रहने भएको हुनाले त्यस ठाउँको नाम घ्याडलेख रहन गएको देखिन्छ। त्यस घ्याडलेख डाँडामा परापूर्व समय देखि नै माघे सकान्तीका दिन ठूलो मेला लाग्ने गरेको र यस क्षेत्र वरिपरिका मानिसहरु सो मेला भर्न ठूलो संख्यामा आउने गरेको तथ्यबाट पनि सो ठाउँको ऐतिहासिक महत्व रहेको छ। वर्तमान समयमा सो ठाउँमा मेला लाग्ने प्रचलन हराएता पनि यस ठाउँको ऐतिहासिक महत्वलाई पुनर्ताजगी गराउन यस गाउँपालिकाको नाम घ्याडलेख राखिएको हो।

यो गाउँपालिका २७ डिग्री १८ मिनटदेखि २७ डिग्री २१ मिनट उत्तरी अक्षांश र ८५ डिग्री ४१ मिनटदेखि ८५ डिग्री ५२ मिनट पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित छ। यस गाउँपालिकाको पूर्वमा सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका, पश्चिममा काभ्रेपलान्चोक जिल्लाको महाभारत र सिन्धुली जिल्लाको मरिण गाउँपालिका, उत्तरमा काभ्रेपलान्चोक जिल्लाको रोशी र सिन्धुली जिल्लाको सुनकोशी गाउँपालिका र दक्षिणमा सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका र मरिण गाउँपालिका पर्दछन्। यस गाउँपालिका समुन्द्री सतहबाट तल्लो सतह ४८४ मिटर देखि माथिल्लो सतह २३८० मिटर सम्म फैलिएको छ। यस गाउँपालिकाको १२०० मिटरसम्म उष्ण मनसुनी हावापानी, १२०० मिटर देखि २१०० मिटरसम्म न्यानो समशीतोष्ण हावापानी र २१०० मिटर देखि २३८० मिटर सम्म ठण्डा समशीतोष्ण हावापानी पाइन्छ। समग्रमा समशीतोष्ण हावापानी पाइन्छ। यो गाउँपालिका महाभारतको काखमा रहेको हुँदा यहाँ प्राय भिरालो जमिन रहेको छ। यहाँ खोलाकिनारामा बलौटे पत्थरीलो र अन्य भागमा रातो फुस्रो माटो पाइन्छ।

सिन्धुली जिल्लामा यो गाउँपालिका आफ्नै मौलिक परम्परा, संस्कृति, सामाजिक तथा धार्मिक क्षेत्रको जगेर्ना गरी अगाडि बढेको गाउँपालिका हो। शहरीकरणको लागि आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था सहित यो गाउँपालिका त्यस क्षेत्रमा परिवर्तनको उदाहरण र सम्वाहक पनि बनिरहेको छ।

देशमा संघीय शासन प्रणाली सुरुवातसँगै स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को व्यवस्थाबाट स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र, भूमिका र जिम्मेवारी पनि बढेको अवस्था हुनाले स्थानीय तहले स्थानीय सरकारको रूपमा कार्य गरी आफ्नो क्षेत्रमा विकास कार्य सञ्चालन गर्न आफै योजना बनाउने, योजना कार्यान्वयन गर्ने, आवश्यक स्रोत साधन आफैले जुटाउने, विकास निर्माणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र जनतालाई सेवा प्रवाह गर्ने जस्ता कार्यहरू सम्पादन गर्नु पर्दछ । स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको गाउँपालिकाले उल्लिखित कार्य गर्नको लागि आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक, आर्थिक, भौतिक, संस्थागत तथा अन्य विषयहरू सम्बन्धमा जानकारी गराउनको लागि गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्था भल्कने गरी वस्तुगत विवरण तयार गर्नुपर्ने भएको छ । यो वस्तुगत विवरण सम्पूर्ण घरधुरीमा गणकहरू परिचालन गरी तयार गरिएको हो । तथ्याङ्क सङ्कलनको क्रममा सकभर कोही पनि नछुट्नु र प्रश्नमा उल्लेख गरिएका सबै सूचनाहरू गणकले राम्रोसँग सङ्कलन गर्न सक्नु भन्ने अभिप्रायले एक एक दिन सुक्ष्म शिक्षण र प्रयोगात्मक प्रशिक्षण गराई कार्यक्षेत्रमा परिचालन गरिएको थियो । यो तथ्याङ्क सङ्कलनगर्दा विद्युतीय माध्यम अपनाइएको छ, जहाँ मोबाइल एप्लीकेसनको माध्यमबाट गणकहरूले सूचना लिने उक्त सूचना सोही दिन केन्द्रीय सर्भरमा पठाउने व्यवस्था गरिएको हुँदा केही त्रुटि भएमा सर्भर सञ्चालन गर्ने विज्ञले तुरुन्तै जाँच गरी सुधारको लागि पुनः गणकमा पठाउने व्यवस्था गरिएको थियो ।

सूचनालाई बढि भन्दा बढि यथार्थपरक बनाउने जिम्मा भने प्राथमिक रूपमा सूचना सङ्कलनकर्ता र सूचना प्रदायकमा निर्भर गर्दछ । सूचना दिनेबाट सही सूचना दिइएन र लिनेले राम्रोसँग लिइएन भने सूचनाको विश्वसनीयतामा प्रश्न चिन्ह आउन सक्दछ । तसर्थ सूचनामा कमी कमजोरी नहोस् भन्नाका खातिर यस्ता विषयमा गणकलाई सरल रूपमा बुझाई परिचालन गरिएको थियो । यस प्रतिवेदनमा प्रस्तुत गरिएका सूचनाहरूको अध्ययन गर्दा आवश्यक सूचनाहरू सबै प्राप्त भएको देखिन्छ । तथापि सूचनाले कहिले पनि पूर्णता पाउँदैन र यसमा सुधारका थुप्रै गुन्जाएस हुने हुँदा उक्त सूचनालाई सच्याउन, सुधार गर्न र अद्यावधिक गर्न सकिन्छ ।

अन्त्यमा, यो वस्तुगत विवरणको सही प्रयोग गरी गाउँपालिकाको विकास योजना तर्जुमा गर्न, सेवा प्रवाहका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न तथा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र अन्य आवश्यक कार्य गर्न सहज हुनेछ भन्ने आशा लिइएको छ ।

मेरो भन्नु

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सो अनुसार गाउँपालिकाको रणनीतिक/आवधिक, एकीकृत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि गाउँपालिकाको स्वरूप प्रष्ट हुने गरी वस्तुगत विवरण आवश्यक हुन्छ। यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, संस्थागत विकास तथा सुशासन कायम गर्नको लागि गाउँपालिकाभित्र सञ्चालन गरिनु पर्ने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूलाई व्यवस्थित एवं तर्कबद्ध प्रणाली अनुरूप प्रस्तुत हुनु पर्ने आवश्यक हुन्छ। यसै उद्देश्य अनुरूप यस घ्याड्लेख बृहत वस्तुगत विवरण तयार गर्न घरधुरी सर्वेक्षण मार्फत तथ्याङ्कहरू संकलन गरी यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ।

स्थानीय सरकारको रूपमा कार्य गर्ने गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको विद्यमान अवस्थाको वस्तुगत तथ्य सम्बन्धमा जानकारी राख्नु आवश्यक हुन्छ। सोही वस्तुगत विवरणको आधारमा तथ्यपरक र मान्य हुने गरी वस्तुस्थिति विश्लेषण गरी कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका साथै विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्दछ भन्ने मान्यता हाम्रो पनि रहेकोले यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको हो। यो वस्तुगत विवरणलाई विद्युतीय प्रणालीबाट समेत हरेक वर्ष अद्यावधिक गर्न सकिने हुँदा यो आधुनिक प्रणालीको माध्यमबाट समग्र गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या, आर्थिक तथा सामाजिक तथ्यहरूलाई अद्यावधिक गर्दै विकासलाई व्यवस्थित गर्दै लैजान सकिन्छ। गाउँपालिका एउटा सरकारको रूपमा स्थापित भई सकेको वर्तमान अवस्थामा यस गाउँपालिकाले आफ्नो गाउँ क्षेत्र भित्र गर्नुपर्ने कार्यहरूको लागि आवश्यक नीति, रणनीति तथा कार्यक्रम तथा योजनाहरू तय गर्न यस दस्तावेजले मार्गदर्शन गरी आफ्नो लक्ष्यमा पुग्न सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिईएको छ।

अन्त्यमा, घ्याड्लेख गाउँपालिकाको यस वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा सहयोग गर्ने कार्यपालिकाका सदस्यहरू, वडा सदस्यहरू, कर्मचारीहरू र परामर्शदाता लगायत सम्बद्ध सबै पक्षलाई उहाँहरूले गर्नु भएको परिश्रम र योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु। यो वस्तुगत विवरणको सही प्रयोग गर्दै यो गाउँपालिकाको दिगो विकासमा टेवा पुगोस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद।

.....
जगत बहादुर भोलन
गाउँपालिका अध्यक्ष

दुई शब्द

नेपालको संविधानले तीन तहको सरकारहरूको व्यवस्था गरे अनुसार नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरू स्थानीय तहको रूपमा स्थापित छन् । नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई जिम्मेवारीहरू सुम्पेको अनुरूप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई विभिन्न काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था गरेको छ । सो बमोजिम आ-आफ्नो क्षेत्रको वस्तुगत

विवरणहरू तयार गरी सोको आधारमा वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी पनि प्रदान गरेको छ । त्यसैले घ्याडलेख गाउँपालिकाबाट यसको महत्त्वलाई आत्मसात् गरी वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

यो वस्तुगत विवरण तयार गर्ने सिलसिलामा सम्पूर्ण गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारी र गाउँपालिकाका विभिन्न कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू सूचनाहरू उपलब्ध गराउने कार्यमा प्रत्यक्ष संलग्न भई कार्य गर्नु भएको थियो । गाउँपालिकाका सम्बन्धित वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरूले घरधुरी छुटे नछुटेको र सही सूचनाहरू प्राप्त भए नभएकोबारे निगरानी गर्दै सूचनाहरूलाई अझ वस्तुगत बनाउन सहयोग गर्नु भएको थियो । यसको लागि गाउँपालिकाको तर्फ र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट समेत हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । सूचनाहरू पूर्ण नहुन सक्दछन तर त्यसलाई समयानुकूल पूर्णता दिदै जानुपर्दछ । यो वस्तुगत विवरण विद्युतीय माध्यमबाट संकलन गरिएको हुँदा यसलाई सोही माध्यमबाट अद्यावधिक गर्दै भविष्यमा पूर्णता दिन सकिन्छ, र गाउँपालिकाको यथार्थ विवरण लिन सकिन्छ भन्ने वुझाई हाम्रो रहेको छ । यो वस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाले भविष्यमा बनाउनु पर्ने नीति, रणनीति र योजना तर्जुमा आदिमा समेत मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा घ्याडलेख गाउँपालिकाको समग्र विकासमा मार्गदर्शन गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएको यो वस्तुगत विवरण तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने सम्बद्ध सबै पक्षहरूको परिश्रम तथा लगनशीलताको उच्च सम्मान गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

.....
दुर्गादेवी सुनुवार
उपाध्यक्ष

दुई शब्द

नेपालमा योजनावद्ध विकासको थालनी पश्चात सूचनालाई महत्त्वका साथ हेर्ने गरिएको छ, हरेक दशकमा गरिने राष्ट्रिय जनगणना, विभिन्न विषयसँग सम्बन्धित सर्वेक्षण वा गणनाहरु यसका उदाहरण हुन् । सूचना विनाको योजना र योजनाविनाको विकासले चाहेको उपलब्धि हासिल गर्न र चाहेको गन्तव्यमा पुग्न सकिदैन भन्ने स्थापित मान्यता हो । नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र विभिन्न विषयगत कानून तथा नीतिगत व्यवस्थाले मार्ग निर्देशन गरे अनुसार स्थानीय तहले आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरु तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र सो को कार्यान्वयनको अनुगमन समेत गर्नुपर्ने हुन्छ । सो को लागि स्थानीय सरकारले आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्रको समग्र विकासको लागि रणनीतिक/आवधिक, एकीकृत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा गर्ने र सो को प्रभावकारी कार्यान्वयन समेत गर्नुपर्ने व्यवस्था स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ रहेको छ । सोही मर्म अनुसार नै यस गाउँपालिकाको आधार तथ्याङ्कको रूपमा यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको हो । यही आधार तथ्याङ्कको आधारमा गाउँपालिकाका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरुले यसलाई आत्मसात् गरी भविष्यमा योजना तर्जुमा गर्दा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा वा अन्य विविध अध्ययन र अनुसन्धानमा महत्त्वपूर्ण आधार हुने र समग्रतामा यसले गाउँपालिकाको नतिजामुखी विकास व्यवस्थापनलाई सहयोग पुग्ने आशा लिएको छु ।

तथ्याङ्कमा आधारित भएर विकास कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने तथा योजनाहरु सञ्चालन गर्ने र त्यसबाट प्राप्त सिकाइलाई पुनः योजना तर्जुमा प्रक्रियामा उपयोग गर्ने अभ्यासको प्रयोग गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो । यिनै अभ्यासलाई मूर्तरूप दिन यस वस्तुगत विवरणको प्रयोग गर्दै र त्यसलाई थप नतिजामूलक बनाउदै अघि बढ्न गाउँकार्यपालिका, राजनीतिक दलहरु, निजी क्षेत्र लगायत गाउँपालिकाका समग्र सरोकारवालाको रचनात्मक सहयोग र सद्भाव रहने आशा लिएका छै । साथै यस वस्तुगत विवरणको माध्यमबाट घ्याडलेख गाउँपालिकाको विकासको पथलाई दिनानुदिन अगाडि बढ्ने प्रेरणा मिलेछ भन्ने आशा लिएको छु ।

अन्त्यमा, गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको कार्यमा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने परामर्शदाताका विज्ञ टोलीहरु, स्थानीय गणकहरु लगायत वडा समितिप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहान्छु । यसका अतिरिक्त सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु, सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारी मित्रहरुप्रति उहाँहरुको योगदानको उच्च कदर गर्दै हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहान्छु ।

धन्यवाद ।

.....
राम कुमार कार्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विषयसूचि

परिच्छेद १ : परिचय.....	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ उद्देश्य.....	२
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू.....	२
१.४ तयारी चरण.....	३
१.४.१ वस्तुस्थिती विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी.....	३
१.४.२ वस्तुस्थिती विवरण तयारी कार्यशाला.....	४
१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन.....	४
१.४.४ तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन तथा विश्लेषण र स्रोतनक्शा तयारी.....	५
१.४.५. वस्तुस्थिती विवरणको मस्यौदा तयारी.....	५
१.४.६. वस्तुस्थिती विवरण सुझाव संकलन, गाउँ वस्तुस्थिती विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी.....	५
१.५ वस्तुस्थिती विवरणको सीमा.....	६
परिच्छेद २: गाउँ/गाउँपालिकाको चिनारी.....	७
२.१ भौगोलिक अवस्थिति.....	७
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण.....	७
२.३ राजनीतिक अवस्थिति.....	८
२.४ धरातलीय अवस्था.....	८
२.५ प्राकृतिक सम्पदा.....	८
२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता.....	९
२.७ विकासका सम्भावना.....	९
२.८ गृहस्थ उत्पादन.....	९
२.९ मानव विकास सूचकाङ्क.....	९
परिच्छेद ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था.....	१०
३.१ घरधुरी विवरण.....	१०
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	१०
३.३ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१०
३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१२
३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण.....	१२
३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१३
३.७ घरमुलीको विवरण.....	१३
३.८ पेशाको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१४
३.९ आर्थिक रूपले सकृय जनसंख्याको विवरण :.....	१५
३.१० अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१७
३.११ बसाइँसराइ सम्बन्धी विवरण.....	१९
३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण.....	२१

३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण	२३
३.१४ संस्थागत विवरण	२४
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था	२५
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	२५
४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण	२५
४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	२६
४.१.३ औसत आमदानी, खर्च तथा वचत विवरण	२६
४.१.४ पारिवारिक ऋणको विवरण	२७
४.१.५ विपन्नता स्तरीकरण विवरण	२८
४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था	२९
४.१.७ आवास संरचना विवरण	२९
४.१.८ गरिबीको दर (गरिबीको रेखामुखी रहेको जनसंख्या)	३१
४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था	३१
४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था (काठ, खोटो, जडिबुटी, लोक्ता, अल्लो, चुनदुङ्गा, मार्बल, स्लेट आदि) ..	३१
४.१.११ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण	३२
४.१.१२ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको विवरण	३२
४.२ भू-उपयोग तथा स्वामित्व	३४
४.२.१ वर्तमान भू-उपयोग	३४
४.२.२ भू-स्वामित्व	३६
४.२.३ जग्गाको किसिम	३८
४.३ कृषि तथा पशु विकास	४१
४.३.१ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	४२
४.३.२ सिंचाइ सुविधाको उपलब्धता विवरण	४३
४.३.३ सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण	४३
४.३.४ कृषि उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण	४५
४.३.५ पशुपन्छीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण	४६
४.३.६ खाद्यन्न बालीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	५२
४.३.७ पशुपन्छमा लाग्ने रोग तथा कीरा	५३
४.३.८ व्यवसायिक कृषि गर्न इच्छुकको विवरण	५३
४.३.९ व्यवसायिक कृषि तथा पशु फर्महरु र सम्बन्धित मानव संशाधन	५४
४.३.१० आधुनिक (व्यवसायिक) साभेदारी फार्महरु सम्बन्धी विवरण	५५
४.३.११ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण	५५
४.४ पर्यटन विकास	५६
४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण	५६
४.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	५९
४.४.३ धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलको विवरण	५९
४.५ उद्योग, व्यापार तथा बैंकिङ्ग	६६
४.५.१ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना, मझौला, ठूला, उद्योग, सरकारी, पब्लिक, निजी र सहकारी)	६६

४.५.२ निर्माण सेवा सम्बन्धी विवरण.....	६६
४.५.३ होटेल सम्बन्धी विवरण	६७
४.५.४ कम्प्युटर/प्रेस/इन्स्टिच्यूट सम्बन्धी विवरण.....	६७
४.५.५ सिलाई बुनाई सम्बन्धी विवरण.....	६७
४.५.६ अन्य उद्योग सम्बन्धी विवरण	६७
४.५.७ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण.....	६८
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था	७०
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधनविकास	७०
५.१.१ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) र विद्यार्थी विवरण	७१
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	७६
५.२.१ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण.....	७६
५.२.२ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु	७७
५.२.३ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण	७८
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई.....	८०
५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था :	८०
५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण	८०
५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था	८०
५.३.४ फोहोरमैला व्यवस्थापन	८१
परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति	८४
६.१ वन तथा वातावरणीय :	८४
६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण.....	८५
६.१.२ वन प्रकार सम्बन्धी विवरण	८९
६.१.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण.....	८९
६.१.४ विपद् जोखिम व्यवस्थापन	९०
६.१.५ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण	९०
६.१.६ विपद्/प्रकोपको प्रकार विवरण.....	९०
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था.....	९२
७.१ यातायात पूर्वाधार.....	९२
७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था.....	९२
७.१.२ मुख्य सडकहरु.....	९३
७.२ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा	९४
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार).....	९४
७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	९४
७.२.४ परिवारले उपभोग गरेको सुविधाहरु	९६
७.३ स्रोत नक्शा	ङ्कचद्वय! खट्टरण□कचण थद्व□ घङ्गद्वयङ्ग.
७.४ आवास तथा भवन.....	९८
७.४.१ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी	९८

अनुसुची १ जनप्रतिनिधिहरुको विवरण	९९
अनुसुची २ घ्याडलेख गाउँपालिकाको कर्मचारी विवरण	१०१
अनुसुची ३ वडागत कर्मचारी विवरण	१०३
अनुसुची ४ स्वास्थ्य कर्मचारी विवरण	१०४
अनुसुची ५ गाउँपालिका भित्रका विद्यालयका प्रधानाध्यापकको विवरण	१०६
अनुसुची ६ सिन्धुली जिल्लास्थित विभिन्न कार्यालयहरु	१०८

पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले संघीयता र स्थानीय स्वशासनको भावनालाई मूर्तरूप दिन निर्णय गर्ने अधिकारको निक्षेपण सहित स्थानीय तहलाई वित्तीय, प्रशासनिक र सेवा प्रवाहको अधिकार प्रदान गरेको छ । यस प्रकार स्थानीय तहहरूलाई संघीयताको सिद्धान्त अनुसार कानूनद्वारा नै आफ्नो स्थानीय तहको योजना तयार गर्ने, आन्तरिक स्रोत परिचालनको लागि कर, शुल्क तथा दस्तुरको दर तोक्न सक्ने र सो बमोजिम आन्तरिक आय संकलन गर्न सक्ने अधिकार प्रदान गरेको हुन्छ । कानूनले प्रदान गरेको अधिकार क्षेत्रभित्र रही वित्तीय निक्षेपणको अधिकारलाई सही रूपमा परिचालन गर्न सकेमा स्थानीय तहबाट सेवा प्रदान गर्ने क्षमता थप सबल र सक्षम हुन सक्दछ ।

संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रको स्थापना संगै नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरू स्थानीय सरकारको रूपमा स्थापना भई क्षेत्र, अधिकार तथा जिम्मेवारीहरूमा समेत परिवर्तन भएको छ भने सोही अनुरूप स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको विस्तृत सूचना तयार गरी सोही अनुरूप तथ्याङ्कमा आधारित योजना तयार गर्नुपर्ने जिम्मेवारी पनि त्यतिकै रहेको छ । स्थानीय तहसँग जबसम्म आफ्नो भूगोलको सही तथ्याङ्क तथा अवस्था भल्कने सूचना हुँदैन तबसम्म भविष्यमा कहा जाने र कस्तो सेवा सुविधा गाउँपालिकालाई प्रदान गर्ने भन्ने विषयमा अन्यौल हुने हुँदा स्थानीय सरकारले सर्वप्रथम आफ्नो क्षेत्रको वस्तुगत विवरण तयार गरी गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

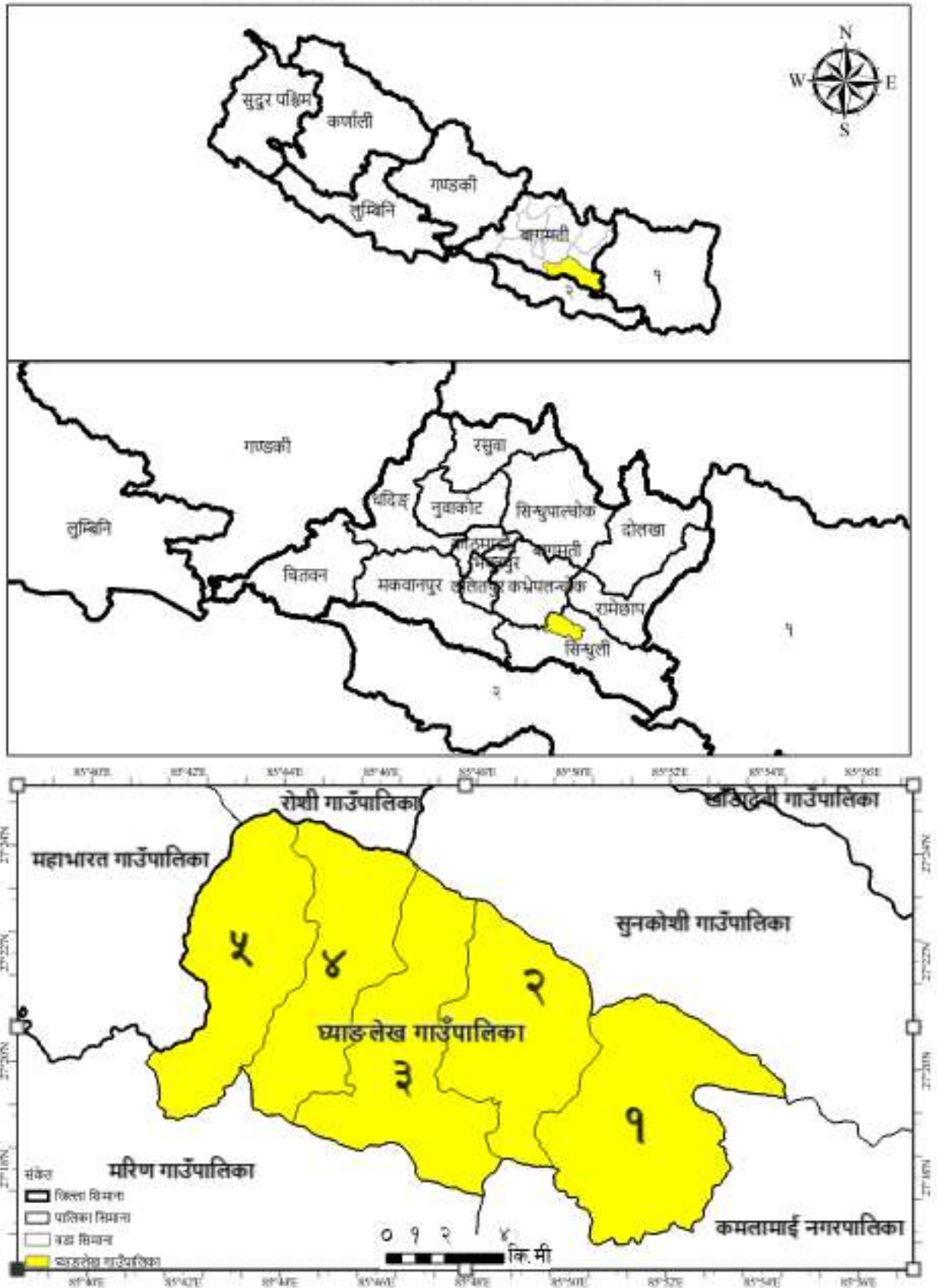
स्थानीय तह जसमा गाउँपालिकाको विकास निर्माण र सुशासन व्यवस्थापनमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको प्राथमिक जिम्मेवारी रहनु र गाउँपालिका क्षेत्र भित्र क्रियाशील राजनैतिक दल र सामाजिक कार्यकर्ताहरूको परामर्शीय भूमिका मार्फत गाउँपालिकामा निर्वाचित प्रतिनिधिहरूबाट नीति निर्माण र शासन व्यवस्थापन हुने क्रमको शुरुवात भएको छ । यस अवस्थामा गाउँपालिकाले आफ्नो व्यवस्थित अल्पकालिन र दीर्घकालिन योजना तयार गर्नुपर्ने अपरिहार्यता संगै रहेको छ । यसै सन्दर्भमा घ्याडलेख गाउँपालिकाले आफ्ना विकासका प्रयासहरूलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न तथ्याङ्कको अपरिहार्यतालाई मध्यनजर राखी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Village Profile) तयार गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारी पश्चात घ्याडलेख गाउँपालिकाको जनसंख्या लगायत सबै क्षेत्र (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, शैक्षिक, वातावरण आदी) को वर्तमान अवस्थाको बारेमा यो वस्तुगत विवरणबाट विस्तृत जानाकारी प्राप्त हुने आशा लिइएको छ ।

संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रको स्थापना संगै नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरू स्थानीय सरकारको रूपमा स्थापना भई क्षेत्र, अधिकार तथा जिम्मेवारीहरूमा समेत परिवर्तन भएको छ भने सोही

अनुरूप स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको विस्तृत सूचना तयार गरी सोही अनुरूप तथ्याङ्कमा आधारित योजना तयार गर्नुपर्ने जिम्मेवारी पनि त्यतिकै रहेको छ । स्थानीय तहसँग जबसम्म आफ्नो भूगोलको सही तथ्याङ्क तथा अवस्था भल्कने सूचना हुँदैन तबसम्म हाम्रो गन्तव्य र कस्तो सेवा सुविधा गाउँपालिकालाई प्रदान गर्ने भन्ने विषयमा अन्यौल हुने हुँदा स्थानीय सरकारले सर्वप्रथम आफ्नो क्षेत्रको वस्तुगत विवरण तयार गरी गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

स्थानीय तह जसमा गाउँपालिकाको विकास निर्माण र सुशासन ब्यवस्थापनमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको प्राथमिक जिम्मेवारी रहनु र गाउँपालिका क्षेत्र भित्र क्रियाशील राजनैतिक दल र सामाजिक कार्यकर्ताहरुको परामर्शीय भूमिका मार्फत गाउँपालिकामा निर्वाचित प्रतिनिधिहरुबाट नीति निर्माण र शासन ब्यवस्थापन हुने क्रमको शुरुवात भएको छ । यस अवस्थामा गाउँपालिकाले आफ्नो व्यवस्थित अल्पकालिन र दिर्घकालिन योजना तयार गर्नुपर्ने अपरिहार्यता सँगै रहेको छ । यसै सन्दर्भमा घ्याडलेख गाउँपालिकाले आफ्ना विकासका प्रयासहरुलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न तथ्याङ्कको अपरिहार्यतालाई मध्यनजर राखी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Village Profile) तयार गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारी पश्चात घ्याडलेखगाउँपालिकाको जनसंख्या लगायत सबै क्षेत्र (आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, शैक्षिक, वातावरण आदी) को वर्तमान अवस्थाको वारेमा यो वस्तुगत विवरणबाट विस्तृत जानाकारी प्राप्त हुने आशा लिइएको छ ।

घ्याङलेख गाउँपालिकाको सिमाबलोकन नक्सा

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको वाग्मती प्रदेशको सिन्धुली जिल्लाको उत्तर पश्चिमको सुन्दर पहाडि भूगोलमा अवस्थित पाँचवटा वडामा विभाजित गाउँपालिका हो, घ्याडलेख गाउँपालिका । १६६.७७ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएका यस घ्याडलेख गाउँपालिकामा २७११ घरधुरी छन् । १७३०३ जनसंख्या भएको यस गाउँपालिका सिन्धुली जिल्लाको सदरमुकामबाट सिन्धुली बजारबाट ३५ कि.मी र वि.पि. राजमार्गको पिपल भञ्ज्याङबाट २२ कि.मी. को दुरीमा अवस्थित छ ।

कुनैवेला सिन्धुली जिल्लाको कर्णाली भनेर चिनिने निकै कठिन भौगोलिक अवस्थामा अवस्थित रहेको यो घ्याडलेख गाउँपालिका २०७४ को स्थानीय चुनाव पछिको दुइ अडाइ वर्षमा विकासको फड्को मार्न थालेको छ । साविकका गाँउ विकास समिति अमले, वस्तीपुर, तामाजोर, नेत्रकाली र शान्तेश्वरी मिलेर २०७३ सालमा यो घ्याडलेख गाँउपालिकाको जन्म भएको हो । सिन्धुली जिल्लाको दुइ नगरपालिका र सात गाँउपालिका मध्येको यो घ्याडलेख गाँउपालिका जिल्ला सदरमुकामसँग जोडिएको भए पनि बाटो अभावका कारण सम्पूर्ण विकट र अविकसित थियो ।

यस गाउँपालिकाको वडा नं.२ मा अवस्थित उच्च चुचुरो घ्याडलेख डाँडा भएकाले यस गाँउपालिकाको नाम घ्याडलेख गाँउपालिका हुन गएको हो । बुद्ध गुम्बालाइ तामाङ्ग भाषामा घ्याड भन्ने गरिएको र लेख भन्नाले अग्लो ठाँउ जनाउने हुँदा सो अग्लो डाँडामा तामाङहरुको इष्टदेवता रहने भएको हुनाले त्यस ठाउँको नाम घ्याडलेख रहन गएको हो । धेरै गुम्बाहरु भएको कारण नै यस गाउँ पालिकाको नाम घ्याडलेख हुन गएको हो । यस घ्याडलेख गाउँपालिकामा आलु र तोरी धेरै मात्रामा पाइन्छ । कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षाको क्षेत्रमा निरन्तर रुपमा विकास भइरहेको छ ।

घ्याडलेख गाँउपालिकामा पर्यटन विकासका लागि फापरचूलीमा भ्यू टावर निर्माण गर्ने, गुम्बा निर्माण गर्ने, बुद्ध मूर्ति निर्माण गर्ने लक्ष्य रहेको छ । किसानको लागि बाखा बोका वितरण, हाते ट्याक्टर प्रत्येक वडामा वितरण गरिएको छ । यस्तै गाउँले महिलाको लागि साबुन बनाउने तालिम, मुढा बनाउने तालिम, सिलाइ बुनाइ तालिम, गुडिया बनाउने लगाएतका विभिन्न तालिम दिएर नगरिकको आय आर्जनमा टेवा पुऱ्याइएको छ ।

१.२ उद्देश्य

समग्रमा प्रस्तुत वस्तुस्थिति विवरणको मुख्य उद्देश्य घ्याडलेख गाउँपालिकाको वस्तुस्थितिको पहिचान गर्नु हो । घ्याडलेख गाउँपालिकासँग सम्बन्धित आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, भौगोलिक लगायतका क्षेत्रको वस्तुस्थितिको विश्लेषण गरी स्थानीय तहको नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन लगायत अनुगमन तथा मुल्यांकनमा सहयोग पुऱ्याउनु रहेको छ । गाउँपालिका वस्तुस्थिती विवरण विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

- घ्याडलेख गाउँपालिकाको भौगोलिक, प्रशासनिक, सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक, पूर्वाधार पहुँच, लगायत विकासको सन्दर्भमा समुदायका विद्यमान अवस्थाको विश्लेषण गर्नु
- गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका गाउँकार्यपालिका, गाउँसभा, न्यायिक समिति, विषयगत समिति, कार्यालय, विषयगत शाखा सामाजिक संघसस्था तथा विभिन्न समूहको तथ्याङ्क संग्रहित गरि गाउँपालिकाको संस्थागत वस्तुस्थिति विवरण अद्यावधिक तथा विश्लेषण गर्नु ।
- गाउँपालिकाको स्रोत परिचालन, सेवा प्रवाह, राजस्व तथा खर्च व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन, नीति तथा कार्यक्रम, योजना लगायतका विषयवस्तुको सूचना व्यवस्थित गर्ने ।
- गाउँपालिकाको दीर्घकालीन योजना तथा नीति निर्माण लगायत योजना तथा कार्यक्रम छनौट र बाँडफाँडमा सहयोग पुऱ्याउने ।

१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु

वस्तुस्थिति विवरण निर्माणको अपरिहार्यतालाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, संघीय सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरुको कार्य विस्तृतीकरण लगायतका कानूनी तथा नीतिगत दस्तावेजहरुले इंगित गरेका छन् ।

क. नेपालको संविधान:

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको सम्बन्धी अधिकारलाई सूचिकृत गरिएको छ ।

ख. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४:

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा २ को च (२) र (३) ड को (२),(४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१),(२) (३), (४) र

(५) मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को ख मा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचना सहितको वडाको वस्तुस्थिति विवरण तयार तथा अद्यावधिक गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

ग. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४:

दिग्दर्शनको दफा ८.२ मा गाउँपालिकाले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण (Profile) तयार वा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । अद्यावधिक वस्तुगत विवरण आफ्ना website मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

१.४ तयारी चरण

गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले उपलब्ध गराएको गाउँको वस्तुस्थिति विवरण ढाँचा, विगतका सिकाई, सम्बन्धित विषयविज्ञका सुझाव र गाउँपालिकाका सरोकारवालासँगको सहमती अनुसार वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरण तयारिमा देहाय बमोजिमका चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

१.४.१ वस्तुस्थिति विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी

वस्तुस्थिति विवरण तयारीको प्रकृत्यालाई अगाडि बढाउन गाँउसभा, गाँउकार्यपालिका लगायत स्थानीय सरोकारवालाको उपस्थितीमा दुई दिने तयारी कार्यशाला आयोजना गरियो । कार्यशालाको मुख्य उद्देश्य वस्तुस्थिति विवरण निर्माणको नीतिगत तथा व्यवहारिक महत्वका बारेमा जानकारी गराउनु, घरधुरी सर्वेक्षणका लागि तथा संस्थागत विवरण संकलन गर्न तयार पारिएको प्रश्नावलीलाई कार्यशालाबाट आवश्यक परिमार्जन सहित संशोधन गर्दै प्रमाणीकरण गर्नु तथा वस्तुस्थिति विवरण तयारीको सम्पूर्ण प्रकृत्याकाबारेमा जानकारी गराउनु रहेको थियो ।

तालिका नं. १.१ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारी विधि तथा प्रकृया

चरणहरू	विधि तथा प्रकृया
प्रथम चरण	वस्तुगत विवरण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा विधि तयारी
दोस्रो चरण	वस्तुगत विवरण ढाँचा छलफल तथा स्वीकृति गोष्ठी तथा कार्य योजना स्वीकृति
तेस्रो चरण	गाउँपालिकाद्वारा नियुक्त गणकहरूलाई घरधुरी तथ्यांक तथा संस्थागत तथ्यांक सूचना संकलन सम्बन्धि तालिम
चौथो चरण	तथ्यांक संकलन सफ्टवेयरलाई मोबाइल एपमा प्रवृष्टि
पाँचौ चरण	गणकहरूलाई वडा तहमा परिचालन
छैठौ चरण	गणकहरूबाट हरेकदिन संकलित तथ्याङ्कलाई सर्वरमा पठाउने कार्य
सातौ चरण	प्राप्त तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने
आठौ चरण	तथ्यांकलाई पुनः वडा समितिसँग छलफल गरी प्रमाणिकरण

१.४.२ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यशाला

वस्तुगत तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन विश्लेषण, संश्लेषण तथा प्रशोधन पश्चात वस्तुस्थिति विवरणको प्रारम्भिक खाका तयार पारि प्रतिवेदनको प्रमाणीकरणका लागि गाउँपालिकामा पेश गरियो ।

१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखिकरण र परिचालन

तयारी कार्यशालाको भेलावाट प्रश्नावली तथा उल्लिखित प्रकृया अनुमोदन भएपश्चात स्थानिय सहजकर्ता तथा गणकको छनौट तथा अभिमुखिकरण तालिमको व्यवस्था गरियो । सो कार्यकालागि प्रत्येक वडाबाट वडा अध्यक्षहरूको सिफारिसमा दक्ष जनशक्तिहरूलाई घरधुरी सर्वेक्षणका लागि छनोट गरी घरमुली तथा उत्तरदातासँग अन्तरवार्ता गर्ने तौरतरिका तथा गणकले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता निति नियमका बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको थियो ।

१.४.४ तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन तथा विश्लेषण र स्रोतनक्शा तयारी

प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिद्वारा विश्लेषण गरियो जस अन्तर्गत तथ्याङ्क तथा विवरणलाई विषय क्षेत्रगत, वडागत र सामाजिक संरचनागत (लैंगिक र जातीगत) रूपमा खण्डीकृत गरी प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ । वस्तुस्थिती तयारीका लागि मुख्य गरेर प्राथमिक र द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ, प्राथमिक श्रोतमा पारिवारिक विवरण सहभागीतामूलक तथ्याङ्क संकलन फारम प्रयोग गरिएको थियो । द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलनकालागि संस्थागत सर्वेक्षण फारम उपयोग गरियो । तथ्याङ्क संकलनका लागी उपयोग गरिएका फारम अनुसूचि २ मा प्रस्तुत गरिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख श्रोतहरूमा गाँउकार्यपालिका कार्यालय, जिल्लास्थित विषयगत तथा डिभिजन कार्यालय, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरू, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, बैंक तथा वित्तियसंस्था र उक्त कार्यालय, निकाय र संस्थाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरू प्रमुख रूपमा रहेका छन् । निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, स्थानीय सहजकर्ता तथा गणकहरू परिचालन गरी उपलब्ध सर्वेक्षण विधि तथा तत्सम्बन्धी औजार बमोजिम तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो । तथ्याङ्क संकलनलाई व्यवस्थित र मितव्ययी बनाउन मोवाईल एप्स(KOBO COLLECT)मार्फत तथ्याङ्क संकलन गरिविश्लेषण गरियो । विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरूमध्ये भौगोलिक, भौतिक, प्राकृतिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक विवरणलाई भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित स्रोत नक्शा तयार गरियो ।

१.४.५. वस्तुस्थिती विवरणको मस्यौदा तयारी

वस्तुगत तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन विश्लेषण, संश्लेषण तथा प्रशोधन पश्चात वस्तुस्थिति विवरणको प्रारम्भिक खाका तयार पारि प्रतिवेदनको प्रमाणीकरणका लागि गाउँपालिकामा पेश गरियो ।

१.४.६. वस्तुस्थिती विवरण सुझाव संकलन, गाउँ वस्तुस्थिती विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रका तथ्याङ्कगत विवरणलाई प्रमाणीकरण गर्न गाँउपालिका स्तरीय प्रतिवेदन प्रमाणीकरण गोष्ठीको आयोजना गरियो । गाँउसभा, गाँउकार्यपालिका तथा स्थानीय नागरिकहरूको उपस्थितिमा भएको गोष्ठीले वस्तुस्थिति विवरणमा समावेश भएका, हुन नसकेका तथा समावेश गर्न आवश्यक विषयवस्तुहरूको बारेमा आवश्यक पृष्ठपोषण गरेको थियो । तीनै संकलित सुझावहरूलाई सम्बोधन गर्दै गाँउपालिकामा अन्तिम प्रतिवेदन पेश गरियो ।

१.५ वस्तुस्थिती विवरणको सीमा

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले सुभाएको वस्तुस्थिती विवरण निर्माण ढाँचा तथा स्थानीय आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्दै निर्माण गरिएको प्रस्तुत वस्तुस्थिती विवरणले गाउँपालिकाका सम्भव भए सम्मका क्षेत्रहरूलाई समेट्न कोशिस गरेको छ । तथापि वस्तुस्थिती विवरण तयारीका क्रममा केही सिमाहरू महसुस गरिएको थियो ।

पहिलो, समयको अभाव तथा प्राविधिक कठिनाईका कारण घरधुरी सर्वेक्षणबाट आउन सक्ने कतिपय सुचनाहरू प्राप्त गर्न सकिएन । तथ्याड संकलनकर्ताहरूको फोन सम्पर्क नलाग्ने र इन्टरनेटको पहुँचबाट प्रत्येक वडामा नरहेको सोलार ब्याट्रीको माध्यमबाट चार्ज गर्नुपर्ने दोस्रो, वस्तुगत सर्वेक्षणमा वडागत रूपमा सम्पूर्ण घरधुरी सर्वेक्षणकर्ताहरूलाई एकै ठाँउमा राखेर तालिम दिएपनि गणकहरू विभिन्न बाहानवाजीमा विचैमा छोडिदिने तथ्याड संकलनमा ढिलाई र पछि आएर कोरोना भाइरस (कोभिड १९) माहामारीको मुलभूत कारण हुन, समस्याहरूलाई न्युनीकरण गर्दै सम्पूर्ण घरधुरी तथा संस्थागत तथ्याड संकलन कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको चिनारी

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

घ्याडलेख गाउँपालिका १६६.७७ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। समुन्द्री सतहबाट तल्लो सतह ४८४ मिटर देखि माथिल्लो सतह फापरचुली २३८० मिटर सम्म उचाइमा अवस्थित यस गाउँपालिका मा उष्ण मनसुनी, न्यानो समशितोष्ण, ठण्डा समशीतोष्ण प्रकारको हावापानी पाइन्छ। यस गाउँपालिकाको औसत तापक्रम २० र औषत वर्षा १८४१ मिलिमिटर हुन्छ। महाभारतको काखमा रहेको यस घ्याडलेख गाउँपालिकामा प्राय भिरालो जमिन छ। यहाँ खोला किनारामा बलौटे पथरीलो र अन्य भागमा रातो फुस्रो माटो पाइन्छ।

अक्षांश : २७ डिग्री १८ मिनटदेखि २७ डिग्री २१ मिनट उत्तरी।

देशान्तर : ८५ डिग्री ४१ मिनटदेखि ८५ डिग्री ५२ मिनटदेखि पूर्वी।

सिमाना

पूर्वमा: सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका।

पश्चिममा: काभ्रेपलान्चोक जिल्लाको महाभारत र सिन्धुली जिल्लाको मरिण गाउँपालिका।

उत्तरमा: काभ्रेपलान्चोक जिल्लाको रोशी र सिन्धुली जिल्लाको सुनकोशी गाउँपालिका।

दक्षिणमा: सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका र मरिण गाउँपालिका।

क्षेत्रफल: १६६.७७ वर्ग कि.मि.

लम्बाई: सरदर २०.५ कि.मि.

चौडाई: सरदर ६.५ कि. मि.

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

साविकको नेत्रकाली गा.वि.स.मा रहेको घ्याडलेख डाँडोबाटनै यस गाउँपालिकाको नाम 'घ्याडलेख' रहन गएको हो। तामाङ भाषामा 'घ्याड' भन्नाले देवी देवता बस्ने ठाउँ र 'लेख' भन्नाले अग्लो ठाउँ जनाउने हुँदा सो अग्लो डाँडामा तामाङहरूको इष्टदेवता रहने भएको हुनाले त्यस ठाउँको नाम **घ्याडलेख** रहन गएको देखिन्छ। त्यस घ्याडलेख डाँडामा परापूर्व समय देखि नै माघे सकान्तीका दिन ठूलो मेला लाग्ने गरेको र यस क्षेत्र वरिपरिका मानिसहरू सो मेला भर्न ठूलो संख्यामा आउने गरेको तथ्यबाट पनि सो ठाउँको ऐतिहासिक महत्व रहेको छ। वर्तमान समयमा सो ठाउँमा मेला लाग्ने प्रचलन हराएता पनि यस ठाउँको ऐतिहासिक महत्वलाई पुनर्ताजगी गराउन यस गाउँपालिकाको नाम घ्याडलेख राखिएको हो।

घ्याङलेख गाउँपालिकाको शिरमा रहेको फापरचुली(शिवजीको वासस्थान) मानिने यस धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थानमा फापरचुली भ्यूटावरको निर्माण गरिँदै छ । सहिद भुमी भनेर चिनिने सिम्ले गाउँले कान्ती देखाउँछ भने लाखान, गुम्बा, सोल भञ्ज्याङ जस्ता स्थानहरुलाई शान्तीको प्रतिकको रुपमा चिनारी पाएका छन् । सात दोबाटो, हायुटार, चौकी डाँडा, सिम्पाल जस्ता विभिन्न स्थानहरुले यस गाउँपालिकाको ऐतिहासिक महत्वलाई दर्शाएका छन् । सर्वेक्षण अनुसार यस गाउँपालिकामा देहाय वमोजिमका पर्यटकीय स्थलहरु रहेका छन्, जसमा तल उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

१. फापरचुली क्षेत्र	२. सिम्ले गाउँ
३. सोल भञ्ज्याङ	४. सात दोबाटो
५. चौकी डाँडा	६. तामाजोर क्षेत्र
७. सिम्पाल	८. गोपे क्षेत्र

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

साविक मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत जनकपुर अञ्चलको सिन्धुली जिल्लाको साविकको ५३ वटा गा.वि.स.हरु मध्ये अमले, बस्तिपुर, तामाजोर, नेत्रकाली र शान्तेश्वरी गा.वि.स.हरुलाई समायोजन गरी ५ वटा वडामा विभाजन गरी २०७३ साल फाल्गुण २७ गते घ्याङलेख गाउँपालिका गठन भएको हो । संघीय लोकतन्त्र गणतन्त्र नेपालको ७ वटा प्रदेश मध्ये बागमती प्रदेशको १३ वटा जिल्लामध्ये सिन्धुली जिल्लाको संघीय निर्वाचन क्षेत्र नं. २ प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र २ ख मा यो घ्याङलेख गाउँपालिका पर्दछ ।

२.४ धरातलीय अवस्था

यस गाउँपालिका महाभारत पर्वतमापर्ने हुनाले प्राय भिरालो जमिन छ । यहाँ खोला किनारामा बलौटे पथरीलो र अन्य भागमा रातो फुस्रो माटो पाइन्छ ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

प्राकृतिक रुपले मनोरम साल,सिरिस, खयर, बर्रो, कर्मा, जामुन, वेल, कुसुम, सिमल, लामपाते कटुस, चिलाउने, उत्तिस, लाकुरी आदी जस्ता रुखहरु र लंगुर, दुम्सी, रातो मृग, चितुवा, वादर, मलसाप्रो, बाघ, आदि प्रकारका जनावर आदिको बासस्थानको रुपमा रहेको यस गाउँपालिकामा मरिण खोला, तामाजोर खोला, चाउखोला, रातु खोला, सिम्ले खोला, ठाडो खोला, चालिसे खोला आदि खोला, रातु खोला, लिपे खोला आदी ।

२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

यस गाउँपालिकामा मनाईने मुख्य चाडपर्वहरुमा दशै, तिहार, हरितालिका तिज, रामनवमी, शिवरात्री, फागुपुर्णिमा, बुद्धपुर्णिमा, नागपञ्चमी, माघेसक्रान्ती, साउने संक्रान्ती, कृष्णजन्माष्टमी, चैतेदशै, हरिशयनी एकादशी, हरीवोधनी एकादशी, कुशेऔंसी आदि पर्दछन भने सोनाम ल्होसार, ग्याल्पो, साकेला नाच, लाखे नाच, बालन नाच, साकेला नाचले संस्कृतिलाई जगेर्ना गरेको छ ।

२.७ विकासका सम्भावना

सिन्धुली जिल्लाको साँस्कृतिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण यस गाउँपालिकामा विकासका धेरै नै सम्भावना भएता पनि भौगोलिक विकटता को कारण ले विकास ले सोचे जस्तो फड्को मार्न सकिरहेको छैन।

२.८ ग्राहस्थ उत्पादन

उत्पादनको दृष्टिले यस गाउँपालिकामा मकै, कोदो, धान, आलु, तोरी, प्याज, लसुन, गहुँ आदि खेती गरिने गरिन्छ । यस गाउँपालिकामा तोरी र आलु धेरै मात्रामा उत्पादन हुने गरेको छ ।

२.९ मानव विकास सूचकाङ्क

संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रमको सन् २०२० को प्रतिवेदन अनुसार नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क ०.६०२, प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय ११९६ डलर र कुल ग्राहस्थ उत्पादन ११९१ डलर रहेको देखिन्छ । विश्व विकास बैंकको सन् २०१९ को सर्वेक्षण अनुसार नेपालीको औषत आयु ७०.७७८ वर्ष रहेको छ ।

परिच्छेद ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

३.१ घरधुरी विवरण

पाँच वडामा विभाजित यस घ्याडलेख गाउँपालिकामा जम्मा २७११ घरधुरी छन् । जसमध्ये वडा नं.४ मा सबै भन्दा बढी घरधुरी ७२१ र सबै भन्दा कम घरधुरी ३७३ वडा नं.१ मा अवस्थित छन् । तलको तालिकामा वडागत रूपमा घरधुरीको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.१ वडागत रूपमा घरधुरी विवरण

वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
घरधुरी	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

घ्याडलेख गाउँपालिकामा जम्मा १७३०३ जनसंख्याको बसोबास रहेको छ । सबै भन्दा बढी जनसंख्या वडा नं. ४ मा ४७५६ र सबै भन्दा कम जनसंख्या वडा नं. १ मा २०६४ छन् । नेपालको कुल जनसंख्याको ०.०६५ प्रतिशत जनसंख्या यस गाउँपालिकामा छन् । तलको तालिकामा वडागत रूपमा जनसंख्याको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.२ वडागत रूपमा जनसंख्याको विवरण

वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
जनसंख्या	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको ५१.४ प्रतिशत पुरुष र ४८.६ प्रतिशत महिला छन् । वडा अनुसार हेर्दा पनि सबै वडामा पुरुषकै बाहुल्यता बढी भएको देखियो । तलको तालिकामा वडागत रूपमा लिङ्गको आधारमा जनसंख्याको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.३ (१) लिङ्गको आधारमा जनसंख्याको विवरण

लिङ्ग/ वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
पुरुष	१०५८	१९२१	१५६४	२४५७	१८८८	८८८८
महिला	१००६	१८८७	१४४८	२२९९	१७७५	८४१५
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३
पुरुष %	५१.६	५०.४	५१.९	५१.७	५१.५	५१.४
महिला %	४८.७	४९.६	४८.१	४८.३	४८.५	४८.६

तालिका नं. ३.३ (२) उमेरको आधारमा जनसंख्याको विवरण

वडा /उमेर	०-१८	१८-४०	४०-६०	६० +	जम्मा
१	७२९	७६४	३७७	१९४	२०६४
२	१३७३	१४६९	६४७	३१९	३८०८
३	१२७८	१०९६	४३३	२०५	३०१२
४	२०४२	१८००	६४९	२६५	४७५६
५	५४२२	५१२९	२१०६	९८३	१३६४०
जम्मा	६९२३	६५३७	२६२१	१२२२	१७३०३

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा तामाङ भाषा मुख्य भाषाको रूपमा रहेको सर्भेक्षणबाट देखिन आउँछ । कुल जनसंख्याको ७४.१ प्रतिशत बासिन्दाले बढी मात्रामा तामाङ भाषा प्रयोग गर्ने गरेको र दोस्रो स्थानमा खस पर्वते भाषा/नेपाली भाषा १८ प्रतिशतले मात्रा प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । यस्तै विभिन्न भाषा प्रयोग गर्ने जनसंख्याको आधारमा वडागत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

मातृभाषा / वडा	१	२	३	४	५	जम्मा	जम्मा %
तामाङ भाषा	१७४३	२२७०	२५५२	४१४१	२१३१	१२८३७	७४.१९
खस पर्वते भाषा/नेपाली भाषा	३०६	६३४	१६९	५७५	१४४७	३१३१	१८.१०
मगर भाषा	१	३४५	४१	४०	५८	४८५	२.८०
थामी भाषा	०	३४८	०	०	०	३४८	२.०१
सुनुवार भाषा	१३	१९८	६३	०	०	२७४	१.५८
नेवारी भाषा	०	०	१८६	०	२६	२१२	१.२३
भाषा नखुलेको	१	१३	१	०	१	१६	०.०९
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३	१००.००

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा बौद्ध धर्म मान्ने जनसंख्या सबै भन्दा धेरै छन् । कुल जनसंख्याको ७५ प्रतिशत जनसंख्याले बौद्ध धर्म मान्छन् । बौद्ध धर्म मान्ने जनसंख्या पछि हिन्दु धर्म मान्ने जनसंख्या २३ प्रतिशत छन् । त्यस्तै गरि क्रिश्चियन धर्म, किरात धर्म आदि धर्म मान्ने जनसंख्याको वडागत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.५ धर्मका आधारमा जनसंख्याको विवरण

धर्म / वडा	१	२	३	४	५	जम्मा	जम्मा %
बौद्ध	१७६५	२२३२	२५५२	४१०६	२३१२	१२९६७	७४.९४
हिन्दु	२६६	१३७७	४५९	५७८	१२६७	३९४७	२२.८१
क्रिश्चियन	२०	१३८	०	७१	७२	३०१	१.७४
किरात	१२	५८	०	०	०	७०	०.४०
बोन	०	१	०	०	११	१२	०.०७
खुलाउन नचाहेको	१	२	१	१	१	६	०.०३
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३	१००.००

३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा तामाङको जनसंख्या सबै भन्दा धेरै छन । जसमा कुल जनसंख्याको ७४.५७ प्रतिशत छन ।

तालिका नं.३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्याको विवरण

जाति	१	२	३	४	५	जम्मा	जम्मा %
तामाङ	१७७९	२२३५	२५५३	४१६६	२१६९	१२९०२	७४.५७
थामी	०	३५५	०	०	०	३५५	२.०५
नेवार	०	०	१९०	४५३	४६४	११०७	६.४०
दमाई	७	३६	११	०	५३	१०७	०.६२
मगर	२	४८२	४१	४४	८३१	१४००	८.०९
कामी	१०५	९१	१४९	१८	१४६	५०९	२.९४
क्षेत्री	९४	३२८	५	३३	०	४६०	२.६६
बाह्रमण	०	१२	०	१२	०	२४	०.१४
सार्की	०	०	०	३०	०	३०	०.१७
सुनुवार	७७	२६९	६३	०	०	४०९	२.३६
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३	१००.००

३.७ घरमुलीको विवरण

यस गाउँपालिकामा २१६० घरधुरीमा घरमुलीको रूपमा पुरुष छन् भने ५५१ घरधुरीमा घरमुलीको रूपमा महिला रहेका छन् । घरमुलीको वडागत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.७ घरमुलीको विवरण

वडा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	२८९	८४	३७३
२	५०४	१०१	६०५
३	४२५	६९	४९४
४	५०६	२१५	७२१
५	४३६	८२	५१८
जम्मा	२१६०	५५१	२७११

३.८ पेशाको आधारमा जनसंख्या विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा मुख्य पेशाको रूपमा कृषि तथा पशुपालन रहेको छ । ४२८७ जनसंख्या जिविको पार्जनको लागि कृषि पेशामा आवद्ध छन् । ९४५ जनसंख्याले नोकरी पेशाबाट आफ्नो जिविको पार्जन गर्दै आइरहेका छन् । हाल सम्म पनि ६३० जनसंख्या बेरोजगार छन् । ५८८ जनसंख्या वैदेशिक रोजगारीमा आवद्ध छन् । अन्य पेशा जस्तै ज्याला, मजदुरी, उद्योग, व्यवसाय आदिमा आवद्ध जनसंख्याको वडागत विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.८ पेशाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

पेशा / वडा	१	२	३	४	५	जम्मा	जम्मा %
कृषि तथा पशुपालन	५१३	१२३०	४५०	१७७१	३२३	४२८७	२४.७८
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	४०९	७३२	५११	९३६	७०२	३२९०	१९.०१
गृहणी	५१९	६१५	६०८	२९	८२७	२५९८	१५.०१
नोकरी/जागीर	१०१	१६४	४४	४११	२२५	९४५	५.४६
ज्याला/मजदुरी	३६	१२२	२४७	१३५	३४२	८८२	५.१०
बेरोजगार	२८	९३	२०७	६०	२४२	६३०	३.६४
वैदेशिक रोजगारी	९२	८६	१२९	२०४	७५	५८६	३.४०
उद्योग तथा व्यापार	२४	८६	६९	९७	४१	३१७	१.८३
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि)	२	९	३३	३	९५	१४२	०.८२
अन्य	३३८	६७१	७१४	१११०	७९१	५२	०.३०

पेशा / वडा	१	२	३	४	५	जम्मा	जम्मा %
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३	१००.००

३.९ आर्थिक रूपले सकृय जनसंख्याको विवरण :

आर्थिक रूपले हेर्दा १८ देखि ४० वर्ष को जनसंख्या कृषि तथा पशुपालन ,नोकरी र बैदेशिक रोजगारी, मा लागेको देखिन्छ भने बाकी विवरण तलको तालिका मा हेर्न सकिन्छ।

तालिका नं. ३.९ उमेरको आधारमा आर्थिक रूपले सकृय जनसंख्याको विवरण

उमेर	०-१८	१८-४०	४०-६०	६० +	जम्मा
वडा न १					
अन्य	३३७	०	१	०	३३८
उद्योग तथा व्यापार	१	१७	५	१	२४
कृषि तथा पशुपालन	३७	२१६	१६२	९८	५१३
गृहणी	८	२५२	१६७	९२	५१९
ज्याला/मजदुरी	५	२६	५	०	३६
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	३३१	७८	०	०	४०९
नोकरी/जागीर	३	७१	२६	१	१०१
वेरोजगार	६	१७	४	१	२८
वैदेशिक रोजगारी	१	८७	५	१	९४
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि)	०	०	२	०	२
जम्मा वडा न १	७२९	७६४	३७७	१९४	२०६४
वडा न २					
अन्य	६६७	१	२	१	६७१
उद्योग तथा व्यापार	१	५७	२४	४	८६
कृषि तथा पशुपालन	१०३	५४३	३७५	२०९	१२३०
गृहणी	९	३२६	१८२	९८	६१५
ज्याला/मजदुरी	३	१००	१८	१	१२२

उमेर	०-१८	१८-४०	४०-६०	६० +	जम्मा
नोकरी/जागीर	६	१२६	२९	३	१६४
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	५७२	१६०	०	०	७३२
वेरोजगार	९	७९	४	१	९३
वैदेशिक रोजगारी	३	७३	१०	०	८६
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि)	०	४	३	२	९
जम्मावडा न २	१३७३	१४६९	६४७	३१९	३८०८
वडा न ३					
अन्य	७०४	४	४	२	७१४
उद्योग तथा व्यापार	१	५०	१६	२	६९
कृषि तथा पशुपालन	४	१५३	१८०	११३	४५०
गृहणी	१७	३४८	१६७	७६	६०८
ज्याला/मजदुरी	२५	१९१	२८	३	२४७
नोकरी/जागीर	०	३५	९	०	४४
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	४५३	५८	०	०	५११
वेरोजगार	६७	१२५	७	८	२०७
वैदेशिक रोजगारी	१	११०	१८	०	१२९
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि)	६	२२	४	१	३३
जम्मावडा न ३	१२७८	१०९६	४३३	२०५	३०१२
वडा न ४					
अन्य	११०१	५	१	३	१११०
उद्योग तथा व्यापार	२	७१	१९	५	९७
कृषि तथा पशुपालन	१०८	८९५	५२९	२३९	१७७१
गृहणी	०	२४	५	०	२९

उमेर	०-१८	१८-४०	४०-६०	६० +	जम्मा
ज्याला/मजदुरी	११	११२	१०	२	१३५
नोकरी/जागीर	४०	३२१	४९	१	४११
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	७७६	१६०	०	०	९३६
वेरोजगार	३	३२	१०	१५	६०
वैदेशिक रोजगारी	१	१७९	२४	०	२०४
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि	०	१	२	०	३
जम्मावडा न ४	२०४२	१८००	६४९	२६५	४७५६
वडा न ५					
अन्य	७६१	२५	२	३	७९२
उद्योग तथा व्यापार	०	३३	७	१	४१
कृषि तथा पशुपालन	५	१३३	१३३	५२	३२३
गृहणी	२७	४७४	२५३	७३	८२७
ज्याला/मजदुरी	४६	२४३	५०	३	३४२
नोकरी/जागीर	१३	१८३	२६	३	२२५
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	५९७	१०५	०	०	७०२
वेरोजगार	५०	७४	१९	९९	२४२
वैदेशिक रोजगारी	१	७१	३	०	७५
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि	०	६७	२२	६	९५
जम्मावडा न ५	१५००	१४०८	५१५	२४०	३६६३
कुल जम्मा	६९२३	६५३७	२६२१	१२२२	१७३०३

३.१० अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू १०८ जना, बोल्ल तथा सुन्न नसक्ने २२ जना, मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका १३ जना, दृष्टिविहिन ११ जना, बोलाईसम्बन्धी अपाङ्गता भएका

१२ जना श्रवण दृष्टीविहीन ५ जना र वौद्धिक अपाङ्गता भएका ४ जना गरि यस गाउँपालिकामा जम्मा १७५ जना अपाङ्ग नागरिकमा गनिन्छन् । जसमध्ये ६३ जनाले अपाङ्गता परिचयपत्र हालसम्म लिएका छैनन् भने परिचय पत्र लिएका मध्ये रातो रंगको (क वर्ग) को परिचय पत्र ३७ जनाले, निलो रंग (ख वर्ग) को परिचय पत्र ३० जनाले र पहेँलो रंग (ग वर्ग) को परिचय पत्र २१ जनाले लिएका छन् । वडागत रूपमा विस्तृत विवरण तपसिलका तालिकाहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.१० (१) अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

अपाङ्गताको स्थिति	१	२	३	४	५	जम्मा
अपाङ्गता नभएको	२०३७	३७६७	२९७८	४६९३	३६१९	१७०९४
शारीरिक अपाङ्गता	१८	२१	११	४२	२६	११८
वोल्न तथा सुन्न नसक्ने (बहिरा)	१	४	५	८	६	२४
मनोसामाजिक अपाङ्गता	३	७	२	१	३	१६
स्वर बोलाईसम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके)	२	४	६	८	६	२६
दृष्टिविहीन	३	२	७	३	१	१६
श्रवण दृष्टीविहीन	०	३	२	०	०	५
वौद्धिक अपाङ्गता	०	०	१	१	२	४
जम्मा अपाङ्ग	२७	४१	३४	६३	४४	२०९
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

तालिका नं.३.१० (२) अपाङ्गताको परिचयपत्र लिएको/नलिएको आधारमा वडागत विवरण

अपाङ्गताको परिचयपत्र/वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
थाहा छैन	७	०	०	२	३	१२
निलो रंगको परिचयपत्र (ख बर्गको)	१	३	७	१३	६	३०
पहेँलो रंगको परिचयपत्र (ग बर्गको)	०	५	०	११	५	२१
रातो रंगको परिचयपत्र (क बर्गको)	२	९	१५	६	५	३७
लिएको छैन	४	८	७	१७	२७	६३
सेतो रंगको परिचयपत्र (घ बर्गको)	१	३	०	६	२	१२
जम्मा	१५	२८	२९	५५	४८	१७५

३.११ बसाइँसराइ सम्बन्धी विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकाबाट ३६७४ जनाले अन्यत्र बसाइँसराइ गरेका छन् । यस गाउँपालिकाबाट काठमाडौँमा बसाइँसराइ गर्नेको संख्या उच्च मात्रामा देखिएको छ । २५६३ जना काठमाडौँमा बस्दै आइरहेका छन् । काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा ४२१ जना र भक्तपुरमा जिल्लामा २८२ जना बसाइँसराइ गरेका छन् । तपसिलको तालिकामा वडागत रूपमा विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.११ (१) वडागत रूपमा बसाइँसराइ सम्बन्धी विवरण

स्वदेशमा अन्यत्र बसेको जिल्ला	१	२	३	४	५	जम्मा
काठमाडौँ	१५१	४४७	३५३	७३०	८८२	२५६३
काभ्रेपलाञ्चोक	०	१०	९७	१७१	१४३	४२१
भक्तपुर	६	२३	१४३	६८	४२	२८२
सिन्धुली	६६	२४	१७	२७	५८	१९२
ललितपुर	०	५	३१	३	५१	९०
सर्लाही	०	६	१०	८	९	३३
चितवन	०	०	४	०	८	१२

स्वदेशमा अन्यत्र बसेको जिल्ला	१	२	३	४	५	जम्मा
कास्की	०	०	०	२	७	९
रामेछाप	०	४	०	४	१	९
महोत्तरी	०	१	६	१	०	८
धादिङ्ग	१	०	३	०	३	७
सिन्धुपाल्चोक	०	०	२	४	१	७
कपिलवस्तु	०	०	०	३	३	६
मकवानपुर	०	१	१	३	१	६
कञ्चनपुर	४	०	०	०	०	४
दोलखा	१	२	०	०	१	४
मोरङ्ग	०	०	०	२	२	४
धनकुटा	०	०	३	०	०	३
रौतहट	०	०	०	०	२	२
लमजुङ्ग	०	१	१	०	०	२
उदयपुर	०	०	१	०	०	१
ओखलढुंगा	०	०	०	०	१	१
खोटाङ्ग	०	१	०	०	०	१
दैलेख	०	१	०	०	०	१
धनुषा	०	१	०	०	०	१
पर्सा	०	०	१	०	०	१
बागलुङ्ग	०	१	०	०	०	१
रसुवा	०	०	०	१	०	१
संखुवासभा	०	०	१	०	०	१
सोलुखुम्बु	०	१	०	०	०	१

स्वदेशमा अन्यत्र बसेको जिल्ला	१	२	३	४	५	जम्मा
जम्मा	२२९	५२९	६७४	१०२७	१२१५	३६७४

तालिका नं.३.११ (२) बसोबासको आधारमा

बसोबासको अवस्था	१	२	३	४	५	जम्मा
गणना गरेको ठाउँमा बसेको	१७४३	३१७२	२२०२	३४५४	२३२७	१२८९८
विदेशमा बसेको	९२	१०७	१३३	२७१	११८	७२१
सम्पर्क बिहिन/बेपत्ता	०	०	३	४	३	१०
स्वदेशमा अन्यत्र बसेको	२२९	५२९	६७४	१०२७	१२१५	३६७४
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

३.१२व्यक्तिगत घटना सम्बन्धि विवरण

वैवाहिक स्थिति

घ्याडलेख गाउँपालिकामा ८२७३ जना विवाहित जनसंख्या छन् । यस गाउँपालिकामा ४७८१ जनसंख्या अविवाहित छन् भने ७७ जनाले बहुविवाह गरेका छन् भने २३ जनाको बालविवाह भएको सर्भेक्षणबाट देखिन आउँछ । तपसिलको तालिकामा वडागत रुपमा विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.१२ (१) वैवाहिक स्थितिको आधारमा वर्गीकरण

वैवाहिक स्थिति	१	२	३	४	५	जम्मा
विवाहित	१०५३	१९९०	१३७४	२१६६	१६९०	८२७३
अविवाहित	६१२	१०८३	७८३	१२९१	१०१२	४७८१
विधुर/विधवा	४२	५१	९७	१५०	१४०	४८०
वहुविवाह	१२	६	२१	१८	२०	७७
विवाहित तर अलग बसेका	०	५	१८	३०	१८	७१
पुनःविवाह	१	०	१४	०	११	२६
बालबिवाह	६	६	०	०	११	२३

अन्य	३३८	६६७	७०५	११०१	७६१	३५७२
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

मृत्यु भएका मानिसको वडागत विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा २०७७ सालमा मृत्यु भएका कुल ६९ जना मानिस मध्ये ४१ पुरुष र २८ महिला छन् । मृत्यु हुनेमा ५० जनाको रोग लागेर, ८ जनाको दुर्घटनामा र २ जना आत्महत्या गरेर मृत्यु भएको रहेछ । रोग लागेर मृत्यु हुनेमा मुटु सम्बन्धी रोगबाट मृत्यु हुने २१ जना छन् । १२ जनाको मृत्यु श्वास सम्बन्धी रोगले मृत्यु भएको छ । तपसिलको तालिकाहरुमा वडागत रुपमा विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.१२ (२) मृत्यु भएको मानिसको लिङ्गको आधारमा वडागत वर्गीकरण

मृत्यु भएको मानिसको लिङ्ग	१	२	३	४	५	जम्मा
पुरुष	५	६	७	११	१२	४१
महिला	६	६	६	३	७	२८
जम्मा	११	१२	१३	१४	१९	६९

तालिका नं.३.१२(३) मृत्युको कारणको आधारमा वर्गीकरण

मृत्युको कारण	१	२	३	४	५	जम्मा
रोग लागेर	९	१०	१०	६	१५	५०
अन्य	१	१	३	१	३	९
दुर्घटना	१	१		५	१	८
आत्महत्या				२		२

जम्मा	११	१२	१३	१४	१९	६९
-------	----	----	----	----	----	----

तालिका नं.३.१२(४) मृत्यु हुनेमा लागेको रोगको आधारमा वर्गीकरण

मृत्यु हुनेमा लागेको रोग	१	२	३	४	५	जम्मा
मुटु सम्बन्धी रोग/उच्च रक्तचाप/ब्लड प्रेसर	४	४	७	१	५	२१
श्वासप्रशास सम्बन्धी रोग	२	२	१	२	५	१२
क्यान्सर	३	२	२	१	१	९
अन्य				१	२	३
मानसिक		१		१	१	३
मृगौला सम्बन्धी रोग		१			१	२
जम्मा	९	१०	१०	६	१५	५०

३.१३सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामाविगत देखि नै सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम नियमानुसार सञ्चालन हुँदै आएको छ। उक्त कार्यक्रम अनुसार यस गाउँपालिकाका वडाहरुमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेको विवरण यस प्रकार रहेको छ।

तालिका नं.३.१३ वडागत रुपमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेको विवरण

सामाजिक सुरक्षा भत्ता					
विवरण	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं.३	वडा नं.४	वडा नं. ५
जेष्ठ नागरीक	१२६	१६६	११२	११०	१०७
जेष्ठ नागरीक दलित	८	२	२	४	५
जेष्ठ नागरीक एकल महिला	१८	२५	१९	३५	१५
विधुवा	१४	४१	२८	३९	३२
पूर्ण अपाङ्ग	१२	१३	३४	६	५
अति अशक्त	८	१२	१९	१७	१३

दलित बालदालिका	१०	३	१५	१	९
जम्मा	१९६	२६२	२०९	२१२	१८६

३.१४संस्थागत विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा विभिन्न किसिमका उद्योग तथा कलकारखाना/जलविद्युतको साथै विभिन्न संस्थागत संरचनाहरु सम्वन्धित निकायमा दर्ता भई सञ्चालनमा आएका छन् । यस गाउँपालिकामा हालसम्म सञ्चालनमा आएका संस्थागत विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३.१४संस्थागत विवरण

संस्थाको प्रकार	वडा नं	१	२	३	४	५	जम्मा
उद्योग तथा कलकारखाना/जलविद्युत		२	४			६	१२
गैसस/क्लब/समूह			२			१	३
पुल तथा पुलेसा		१	२			३	६
प्राकृतिक श्रोत (पोखरी, झरना, खानी, गुफा, कुण्ड, कुवा, पधरो)		१				१	२
बैंक तथा वित्तिय संस्था			२			१	३
भवन (सरकारी, सभागृह, समुदायिक, सहकारी)			१		१	१	३
व्यापार तथा व्यवसाय (किराना, मासु, कपडा)		२	२०	१८	२६	४३	१०९
शैक्षिक संस्था		९	५	६	७	१०	३७
संस्कृतिक सम्पदा (मठ मन्दिर, धर्मशाला, संग्रालय, दरवार)		२	४	२	२	७	१७
सुरक्षा निकाय			१			१	२
स्वास्थ्य संस्था		२	२	२	३	४	१३
होटल/रिसोर्ट/होमस्टे		२	४	१	२	४	१३

जम्मा	२१	४७	२९	४१	८२	२२०
--------------	----	----	----	----	----	-----

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा विगत ३ वर्षमा ४५९ जनाले विभिन्न विषयमा सीप तथा तालिम लिएका छन् । जसमध्ये निर्माण सम्बन्धी तालिम लिने १४६ जना, सिलाई बुनाई, बुटिक सम्बन्धी तालिम लिने ११८ जना छन् । यस्तै विभिन्न विधामा तालिम लिएका जनशक्तिहरूको वडागत विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.१.१ विगत ३ वर्षमा लिएको तालिमको आधारमा वर्गीकरण

विगत ३ वर्षमा लिएको तालिम	१	२	३	४	५	जम्मा
निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कार्पेन्ट्री आदी)	४	८	१२	१२१	१	१४६
सिलाई बुनाई, बुटिक, सृंगार, पार्लर आदि	९	११	३१	४२	२५	११८
अन्य	०	०	२	२	६३	६७
कला सम्बन्धी	१	३	२१	१८	१	४४
सूचना तथा प्रविधि, इलेक्ट्रीकल र इलेक्ट्रोनिकस (कम्प्युटर, विद्युत, मोवाइल, रेडियो घडी आदि)	८	६	७	११	१०	४२
जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	०	४	७	३	०	१४
कृषि सम्बन्धी (जेटी, जेटीएर खाद्य प्रसोधन आदि)	१	२	५	४	१	१३
इञ्जिनियरिङ्ग, अटोमोवाइल र मेकानिकस	१	१	०	५	१	८

पशुस्वास्थ्य सम्बन्धी	२	१	४	०	०	७
-----------------------	---	---	---	---	---	---

४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका मानिसहरु विभिन्न पेशामा संलग्न भएको पाइन्छ। जसमध्ये सबैभन्दा बढी कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी पेशामा ४२८७ जना सहभागी छन् भने नोकरी तथा जागीरमा ९४५ जना, वैदेशिक रोजगारीमा ५८८ जना, उद्योग तथा व्यापारमा ३१७ जना, व्यवसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि) मा १४२ जना संलग्न भएको पाइन्छ। यस गाउँपालिकाको मुख्य पेशा सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ४.१.२ मुख्य पेशासम्बन्धि वडागत आधारमा जनसंख्याको विवरण

पेशा / वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
कृषि तथा पशुपालन	५१३	१२३०	४५०	१७७१	३२३	४२८७
विद्यार्थी (अध्ययनरत)	४०९	७३२	५११	९३६	७०२	३२९०
गृहणी	५१९	६१५	६०८	२९	८२७	२५९८
नोकरी/जागीर	१०१	१६४	४४	४११	२२५	९४५
ज्याला/मजदुरी	३६	१२२	२४७	१३५	३४२	८८२
वेरोजगार	२८	९३	२०७	६०	२४२	६३०
वैदेशिक रोजगारी	९२	८६	१२९	२०४	७५	५८८
उद्योग तथा व्यापार	२४	८६	६९	९७	४१	३१७
व्यावसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्कापट्टा, पुजारी आदि)	२	९	३३	३	९५	१४२
अन्य	३३८	६७१	७१४	१११०	७९१	५२
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

४.१.३ औसत आमदानी, खर्च तथा वचत विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकाकोपरिवारको औसत वार्षिक आमदानी करिब १,६५,७५० र खर्च करिब १,३३,००० छ। यस गाउँपालिकाको परिवारको औसत सञ्चित ऋण ९०,२४० देखिन आउँछ। यस तथ्यांकलाई हेर्दा यस

गाउँपालिकाको नागरिकको मानव विकास क्रम निरन्तर रूपमा अगि बढी रहेको देखिएको छ । वडागत औसत आम्दानी, खर्च तथा बचतको विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.१.३ औसत आम्दानी, खर्च तथा बचत विवरणको आधारमा वडागत वर्गीकरण

वडा	बार्षिक खर्च (रु हजारमा)	बार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)	ऋण (रु हजारमा)
१	१३७.७६	१३९.८६	५५.४५
२	१७२.००	२१५.२५	८२.१३
३	९०.७६	१४५.७८	१०८.८७
४	१२१.८७	१३६.५९	९२.७१
५	१३९.७८	१८१.०१	१०३.५४
जम्मा	१३३.००	१६४.७५	९०.२४

४.१.४ पारिवारिक ऋणको विवरण

यस गाउँपालिकाका २७११ घरधुरी मध्ये १४५० घरधुरीको पारिवारिक ऋण भएको र १२०३ घरधुरीको पारिवारिक ऋण नभएको सर्भेक्षणबाट देखिन आउँछ । अन्य घरधुरी ऋणको बारेमा अनविज्ञ छन् । सर्भेक्षण अनुसार आर्थिक रूपले हाल सम्म पनि आधा घरधुरी विपन्न वर्गमा पर्ने देखिन्छ । वडागत विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.१.४ पारिवारिक ऋणको आधारमा वडागत वर्गीकरण

परिवारको ऋण	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	१७४	२०६	२६७	४१८	३८५	१४५०
छैन	१९४	३८२	२१८	२७८	१३१	१२०३
जम्मा	३६८	५८८	४८५	६९६	५१६	२६५३

४.१.५ विपन्नता स्तरीकरण विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा रहेका विपन्न परिवारको अवस्थालाई स्तरीकरण गर्नको लागि विभिन्न प्रयास गरिएको छ ।

४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

घ्याडलेख गाउँपालिकामा आफ्नो उत्पादन/आम्दानीले ९ महिना भन्दा बढि खान पुग्ने परिवारको संख्या ६५३ छ भने ३ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने परिवारको संख्या ३७९ रहेको छ । यसको वडागत वर्गीकरण यसप्रकार रहेको छ ।

तालिका नं.४.१.६ आफ्नो उत्पादन/आम्दानीले परिवारलाई खान पुग्ने महिनाको आधारमा वडागत वर्गीकरण

आफ्नो उत्पादन/आम्दानीलेपरिवारलाई खान पुग्ने महिना / वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
३ महिनासम्म	४५	३२	५१	२२७	२४	३७९
४ देखि ६ महिनासम्म	१७१	२०७	२२१	३०५	७४	९७८
७ देखि ९ महिनासम्म	७४	१५४	१६३	१०९	२०१	७०१
९ महिना भन्दा बढि	८३	२१२	५९	८०	२१९	६५३
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

४.१.७ आवास संरचना विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा माटो र ढुङ्गाको जगबाट बनेका घरहरु १४७६ वटा छन्, सिमेन्टको जगबाट बनेका घरहरु ८४९ वटा छन् । घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरधुरी जम्मा १८३५, मापदण्ड अनुसार नबनेको घरहरु ७३४ छन् । यस्तै विभिन्न घरको जगको प्रकार र मापदण्ड अबलम्वन गरेका घरधुरीको आधारमा वडागत रुपमा तपसिलको तालिकाहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४.१.७(१) आवास संरचना विवरणको आधारमा वडागत विवरण

बसेको घरको जग	१	२	३	४	५	जम्मा
माटो र ढुङ्गा	२०२	३४१	११२	३८५	४३६	१४७६
सिमेन्ट र ढुङ्गा	१६०	१३४	३४४	२३१	४२	९११
काठको खम्बा	११	१२९	३६	१०४	४०	३२०
लोडवेयरिङ्ग		१	२	१		३
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

४.१.८ गरिबीको दर (गरिबीको रेखामुखी रहेको जनसंख्या)

राष्ट्रिय योजना आयोगको पन्ध्रौं योजना अनुसार गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या (निरपेक्ष गरिबी) १८.७ प्रतिशत रहेको छ ।

४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था

आयात हुने बस्तु

तखाद्यान्नश्रोत साधन			उत्पादनजन्य वस्तुहरु	
तरकारी	फलफूल	अन्नदलहन	शैक्षिक सामग्री	नुनतेल
आलु	स्याऊ, आँप आदि	चामल, दाल	कापी, किताव, कलम	नुन, तेल, मसला

निर्यात हुने बस्तु

प्राकृतिक श्रोत साधन			कृषिजन्य वस्तुहरु				पशुजन्य वस्तुहरुमा	
खानी, ढुङ्गा, गिटी, वालुवा	वन पैदावर	अन्य	तरकारी	फलफूल	दलहन	अन्य नगदे वाली	पशुजन्य	पंक्षी जन्य
ढुङ्गा	सिन्कौली	बोजो, पुदिना अन्य जडिबुटी	स्कूस, फर्सी, वोडी, निउरो आदि	जुनार, निवुवा, कागती, किवी, भुईँकटहर	मासको दाल, वोडीको दाल, सिमिको दाल आदि	अदुवा, अम्रिसो, बेसार,	खसी, बोका, बंगुर, राँगा	लोककल कुखुरा, आदि

४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था (काठ, खोटो, जडिबुटी, लोक्ता, अल्लो, चुनढुङ्गा, मार्बल, स्लेट आदि)

घ्याडलेख गाउँपालिकामा धेरै भिरालो किसिमको भुभाग भएको र जङ्गलको मात्रा धेरै भएकाले यहाँ प्रशस्त मात्रामा काठ, खोटो, जडिबुटी, अल्लो, चुनढुङ्गा हरू प्राप्त गर्न सकिन्छ।

४.१.११ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा बेरोजगार व्यक्तिहरूको जम्मा संख्या ६३० रहेको छ । जसको वडागत रूपमा विस्तृत विवरण यस प्रकार छ ।

तालिका नं.४.१.११(१)बेरोजगार संख्या

वडा नं.	१	२	३	४	५	कुल जम्मा
बेरोजगारीको संख्या	२८	९३	२०७	६०	२४२	६३०

तालिका नं.४.१.११ (१)मा भएका बेरोजगारको संख्यालाई विस्तृत रूपमा हेर्दा निरक्षर भएर बेरोजगार हुने जनसंख्या जम्मा १५७ छन् । वडागत रूपमा विस्तृत विवरण यस प्रकार छ ।

तालिका नं.४.१.११ (१)आवास संरचना विवरणको आधारमा वडागत विवरण

शैक्षिकस्तर	१	२	३	४	५	जम्मा
लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)	४	६	१८	१८	१११	१५७
साधारण लेखपढ (साक्षर)	२	३०	१६	१५	२०	८३
पूर्व प्राथमिक (कक्षा १ भन्दा कम)	१	१	२	१	०	५
आधारभूत तह (कक्षा १ देखि ८)	११	३२	१०७	८	७०	२२८
माध्यमिक तह कक्षा (९ देखि १२)	१०	२१	५८	१६	३९	१४४
प्राविधिक एलएलसी	०	३	४	०	०	७
स्नातक तह			१	१	१	३
स्नातकोत्तर			१	१	१	३
जम्मा	२८	९३	२०७	६०	२४२	६३०

४.१.१२ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट विभिन्न देशहरूमा रोजगारीको लागि जानेको जम्मा संख्या ७२१ छ । जसमध्ये सवैभन्दा बढी मलेशियामा रोजगारीको लागि जाने २२६ जना छन् । अन्य देशहरूमा जाने व्यक्तिहरूको संख्यात्मक विवरण वडागत रूपमा यस प्रकार रहेको छ ।

वैदेशिक रोजगारीको लागि गएको देश	वडा					कुल जम्मा
	१	२	३	४	५	
मलेशिया	३९	३१	४०	७७	३९	२२६
साउदी अरेबिया	१२	१३	२४	६२	१६	१२७

वैदेशिक रोजगारीको लागि गएको देश	वडा					कुल जम्मा
	१	२	३	४	५	
दुबई	११	२२	२२	४६	२४	१२५
कतार	१३	१७	१६	२२	७	७५
भारत	३	३	१२	२१	७	४६
कुवैत	७	५	३	१२	४	३१
जापान	१	३	१	३	४	१२
पोर्चुगल	०	१	१	१०	०	१२
दक्षिण कोरिया	३	१	२	१	३	१०
बहराईन	०	१	२	५	२	१०
माल्दिभ्स	०	४	४	०	१	९
अष्ट्रेलिया	२	०	०	४	२	८
साइप्रस	०	१	१	२	१	५
अमेरिका	०	१	०	१	२	४
क्रोएशिया	१	०	१	१	०	३
जोर्डन	०	२	०	०	१	३
पोल्याण्ड	०	१	०	१	१	३
ओमान	०	०	१	१	०	२
अस्ट्रिया	०	०	०	०	१	१
आयरल्याण्ड	०	०	०	०	१	१
इराक	०	०	०	१	०	१
टर्की	०	०	०	१	०	१
थाईल्याण्ड	०	१	०	०	०	१
नीदरल्याण्ड	०	०	०	०	१	१
माली	०	०	१	०	०	१
रोमानिया	०	०	१	०	०	१
लेबनान	०	०	१	०	०	१
वेलायत	०	०	०	०	१	१
कुल जम्मा	९२	१०७	१३३	२७१	११८	७२१

४.२ भू-उपयोग तथा स्वामित्व

४.२.१ वर्तमान भू-उपयोग

घ्याडलेख गाउँपालिका भौगोलिक रूपमा २७ डिग्री १८ मिनटदेखि २७ डिग्री २१ मिनट उत्तरी अक्षांश र पुर्वि देशान्तर ८५ डिग्री ४१ मिनटदेखि ८५ डिग्री ५२ मिनटमा विश्वमानचित्रमा सरदर २०.५ कि.मि लम्बाई र ६.५ कि. मि. चौडाईमा कुल १६६.७७ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । यस पालिकाको पूर्वमा सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका, पश्चिममा काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको महाभारत र सिन्धुली जिल्लाको मरिण गाउँपालिका, उत्तरमा काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको रोशी र सिन्धुली जिल्लाको सुनकोशी गाउँपालिका र दक्षिणमा सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका र मरिण गाउँपालिका सिमानाका रूपमा रहेका छन् । समुन्द्री सतहबाट तल्लो सतह ४८० मिटर देखि माथिल्लो सतह फापरचुली २३८० मिटर सम्म उचाइमा अवस्थित यस गाउँपालिका मा उष्ण मनसुनी, न्यानो समशितोष्ण, ठण्डा समशीतोष्ण प्रकारको हावापानी पाइन्छ । घ्याडलेख गाउँपालिकाको शिरमा रहेको फापरचुली (शिवजीको वासस्थान) मानिने यस धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थानमा फापरचुली स्थानिय पर्यटन स्थलका रूपमा चर्चित छ । सात दोबाटो, हायुटार, चौकी डाँडा, सिम्पाल जस्ता विभिन्न स्थानहरूले यस गाउँपालिकाको ऐतिहासिक महत्वलाई दर्शाएका छन् । अन्य पर्यटकीय स्थलहरू फापरचुली, सिम्ले गाउँ सोल भञ्ज्याङ, सातदोबाटो, चौकी डाँडा, तामाजोर नदी रहेको छन् । शहिद भुमी भनेर चिनिने सिम्ले गाउँले क्रान्ती देखाउँछ भने लाखान, गुम्बा, सोल भञ्ज्याङ जस्ता स्थानहरूलाई शान्तीको प्रतिकको रूपमा चिनारी पाएका छन् ।

महाभारतको काखमा रहेको यस घ्याडलेख गाउँपालिकामा प्राय भिरालो जमिन छ । यहाँ खोला किनारामा बलौटे पत्थरीलो र अन्य भागमा रातो फुस्रो माटो पाइन्छ । यस गाउँपालिकाको औसत तापक्रम २० डिग्री र औषत वर्षा १८४१ मिलिमिटर हुन्छ । प्राकृतिक रूपले मनोरम साल,सिरिस, खयर, बर्बा, कर्मा, जामुन, वेल, कुसुम, सिमल, लामपाते कटुस, चिलाउने, उत्तिस, लाकुरी आदी जस्ता रुखहरू र लंगुर, दुम्सी, रातो मृग, चितुवा, वादर, मलसाप्रो, बाघ, आदि प्रकारका जनावर आदिको बासस्थानको रूपमा रहेको छ । यस गाउँपालिकामा मरिण खोला, तामाजोर खोला, चाउखोला, रातु खोला, सिम्ले खोला, ठाडो खोला, चालिसे खोला आदि खोला र लिपे खोला आदीले खेतवारीहरूमा सिंचाई गर्न सहयोग गरिरहेका छन् ।

साविक अमले, बस्तिपुर, तामाजोर, नेत्रकाली र शान्तेश्वरी गा.वि.स.हरूलाई समायोजन गरी ५ वटा वडामा विभाजन गरी २०७३ साल फाल्गुण २७ गते घ्याडलेख गाउँपालिका गठन भएको हो । तत्कालिन नेत्रकाली गा.वि.स.मा रहेको घ्याडलेख डाँडोबाट नै यस गाउँपालिकाको नाम 'घ्याडलेख' रहन गएको हो । तामाङ भाषामा 'घ्याड' भन्नाले देवी देवता बस्ने ठाउ र 'लेख' भन्नाले अग्लो ठाउँ जनाउने हुँदा सो अग्लो

डाँडामा तामाडहरुको इष्टदेवता रहने भएको हुनाले त्यस ठाउँको नाम घ्याडलेख रहन गएको देखिन्छ । त्यस घ्याडलेख डाडामा परापूर्व समय देखि नै माघेसक्रान्तीका दिन ठूलो मेला लाग्ने गरेको र यस क्षेत्र वरिपरिका मानिसहरु सो मेला भर्ने ठूलो संख्यामा आउने गरेको तथ्यबाट पनि सो ठाउँको ऐतिहासिक महत्व रहेको छ । वर्तमान समयमा सो ठाउँमा मेला लाग्ने प्रचलन हराए तापनि ठाउँको ऐतिहासिक महत्वलाई पुनर्ताजगी गराउन यस गाउँपालिकाको नाम घ्याडलेख राखिएको हो ।

४.२.२ भू-स्वामित्व

घ्याडलेख गाउँपालिका आफ्नो नाममा जग्गा जमिन भएका घरधुरी जम्मा २४२५ छन् आफ्नो नाममा जग्गा नभएका घरधुरी २७३ छन् । अन्य विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.२.२ (१) परिवारको नाममा जग्गा जमिन रहेका आधारमा वडागत वर्गीकरण

परिवारको नाममा जग्गा जमिन	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	३०६	५६७	४९२	६६०	४००	२४२५
छैन	६६	३७	१	५६	११३	२७३
जग्गा जमिन नभएको भाडामा बस्ने	१	१	१	५	५	१३
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

घ्याडलेख गाउँपालिका आफ्नो नाममा रहेको जग्गा जमिन जम्मा १९७४० रोपनी, १६१३ आना, २४९ पैसा र ६३ दाम रहेको छ । वडागत विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.२.२ (२) आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गाको विवरण

आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गाको विवरण	रोपनी	आना	पैसा	दाम
१	७६०	६३९	४०	३२
२	४९७८	३५९	१०८	१७
३	३८९४	१०९	८	२
४	५३५८	४२४	९३	१२
५	४७५०	८२	०	०
जम्मा	१९७४०	१६१३	२४९	६३

घरको स्वामित्वको आधारमा वडागत वर्गीकरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा आफ्नै घरमा बसोबास गर्ने घरधुरी २६६० छन् । आफन्तकोमा बसोबास गर्ने घरधुरी १४ र भाडामा बस्ने घरधुरी ३७ छन् । आफ्नो जग्गा प्रयोग गर्ने घरधुरी २५७१ छन् भने अरुको नामको जग्गा प्रयोग गर्ने घरधुरी ७६ छन् । तपसिलको तालिकाहरुमा वडागत विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.२.२(३) घरको स्वामित्वको आधारमा वडागत वर्गीकरण

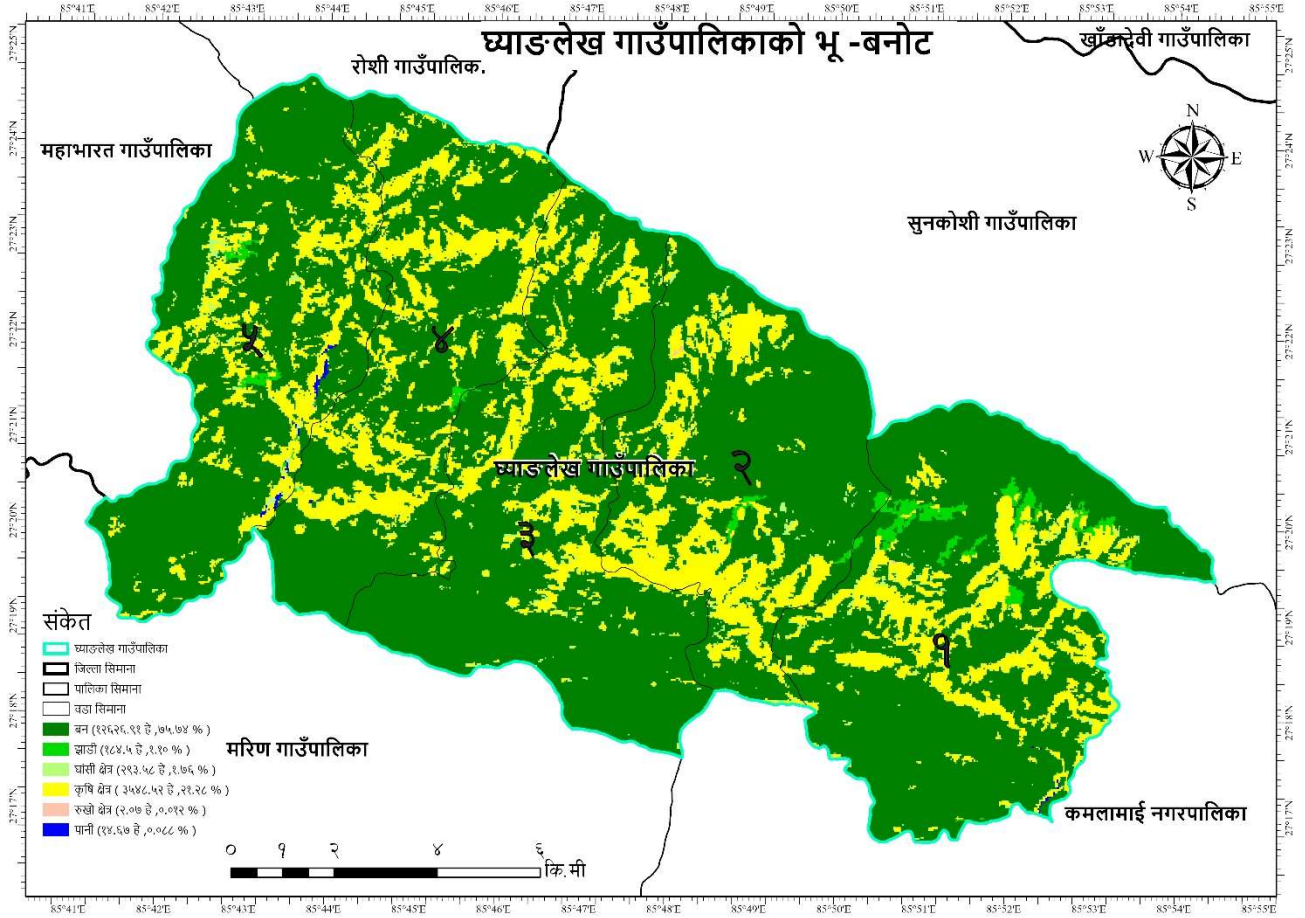
घरको स्वामित्व	१	२	३	४	५	जम्मा
निजी/आफ्नै	३६८	५८७	४८९	७०६	५१०	२६६०
भाडामा	५	१६	३	६	७	३७
आफन्त		२	२	९	१	१४
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

तालिका नं.४.२.२ (४) स्वामित्वको जग्गा प्रयोगको आधारमा वडागत वर्गीकरण

स्वामित्वको जग्गा प्रयोग	१	२	३	४	५	जम्मा
आफ्नो परिवारको	३७१	६०३	४६५	६५४	४७८	२५७१
परिवार बाहेक अरुको			२	६०	१४	७६
अन्य				१	१	२
जम्मा	३७१	६०३	४६७	७१५	४९३	२६४९

४.२.३ जग्गाको किसिम

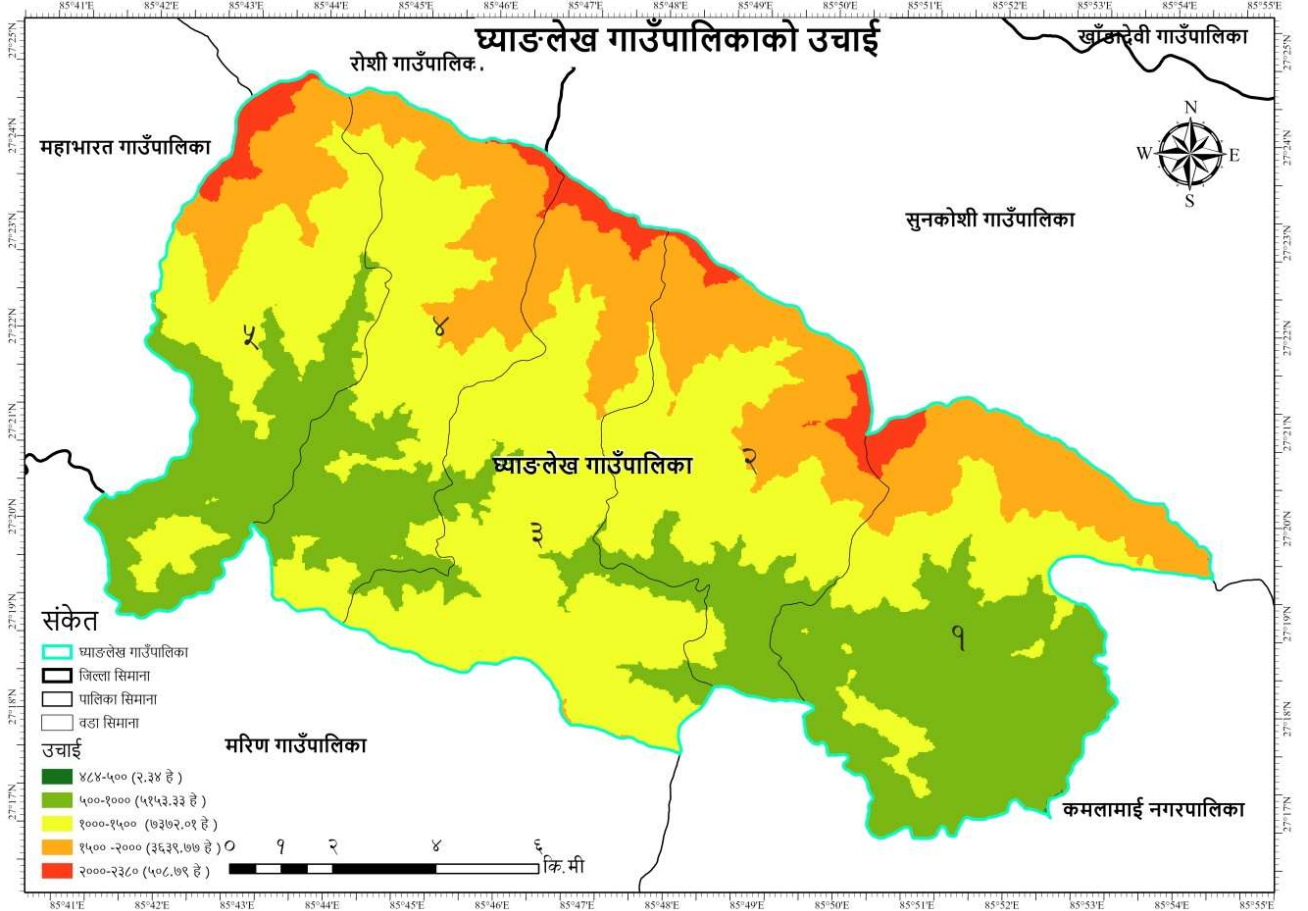
यस गाउँपालिकामा विभिन्न किसिमको जग्गा उपलब्ध छ । जसमध्ये खेतीयोग्य जग्गाको क्षेत्रफल ३५३१३० हेक्टर छ भने बाँझो जग्गाको क्षेत्रफल १९० हेक्टर रहेको छ । यस गाउँपालिकाको विभिन्न वडामा रहेको जग्गाको किसिम अनुसारको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

तालिका नं.४.२.३(१) जग्गाको किसिम (वडा गत रुपमा क्षेत्रफल हेक्टरको आधारमा)

क्षेत्रहरू	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	जम्मा
खेतीयोग्य जग्गा	७९५.२१	७७४.६६	६२४.६३	७४२.२७	५९४.५३	३५३१.३०
बाँझो जग्गा	०.३६	१.१४			०.४०	१.९०
जंगल क्षेत्र	३०९९.५८	२१४५.४१	२८७३.८८	२०६३.४२	२४८०.३४	१२६६२.६३
घाँसे मैदान	६६.४४	५७.९३	४६.५१	३३.३७	५१.२९	२५५.५४

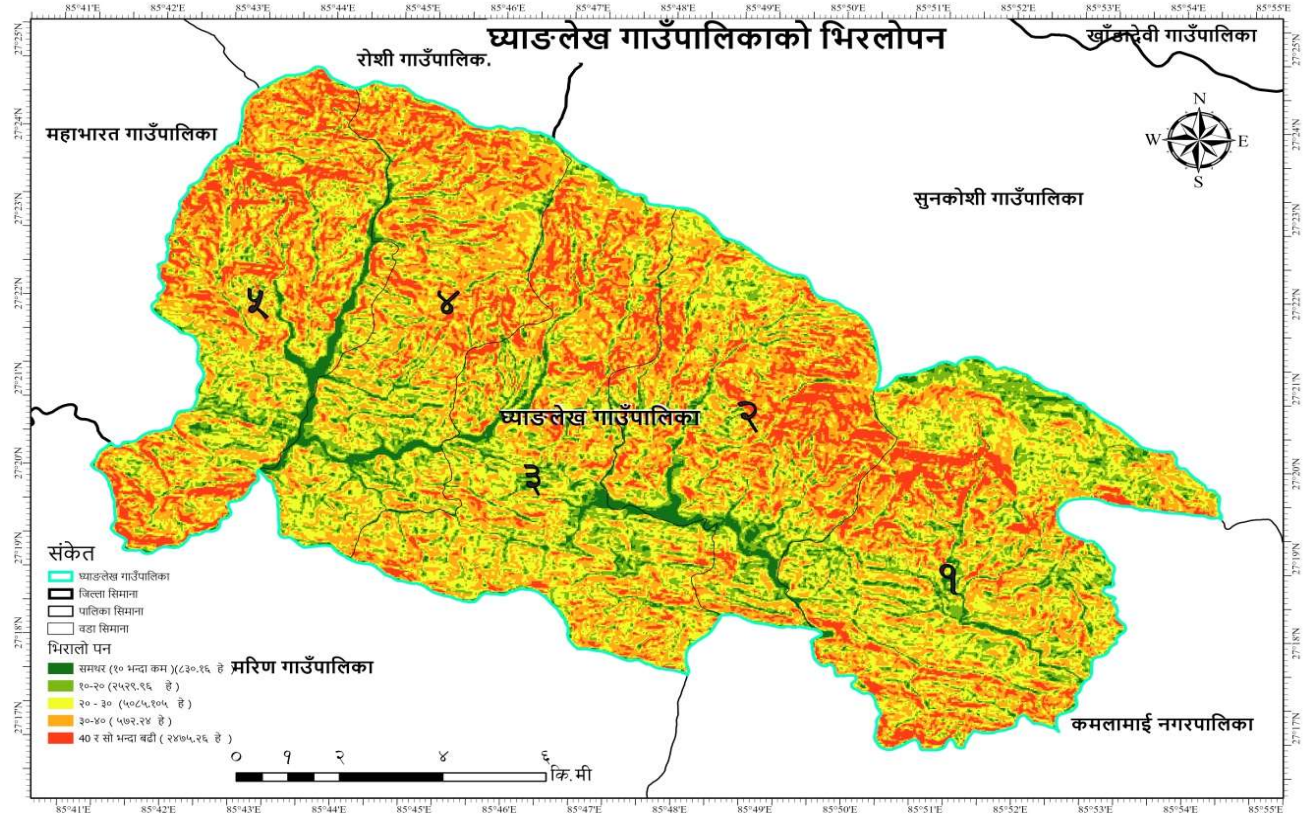
झाँडी क्षेत्र	१२३.३२	२४.९३	२.४६	८.९५	२६.५८	१८६.२४
नदि खोला क्षेत्र,	२.३२			०.३९	११.३९	१४.१०
जम्मा क्षेत्रफल	४०८७.२३	३००४.०६	३५४७.४८	२८४८.४०	३१६४.५३	१६६५१.७०

तालिका नं.४.२.३(२) उचाइको हिसावले गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानको क्षेत्रफल

उचाइ(मिटर)	वाड नं १	वाड नं २	वाड नं ३	वाड नं ४	वाड नं ५	जम्मा
५०० मिटर भन्दा कम	२.०१					२.०१
५००-१०००	२२३९.१६	५२८.४१	३९२.६२	७६५.०१	१२२२.६३	५१४७.८२
१०००- १५००	९०३.६१	१४१२.४९	२४८९.६३	१३१८.१८	१२४४.२३	७३६८.१४
१५००- २०००	८६७.६९	९४२.०६	५५४.१७	७२१.४४	५५०.१४	३६३५.५१

२००० भन्दा माथि	७७.२२	१२१.८३	११२.४६	४४.८६	१४९.३३	५०५.६९
जम्मा	४०८९.६७	३००४.८०	३५४८.८८	२८४९.४९	३१६६.३३	१६६५९.१७

तालिका नं.४.२.३(३) गाउँपालिकामा रहेको भिरालोपन (डिग्री)

भिरालो पन (डिग्रीमा)	वाड नं १	वाड नं २	वाड नं ३	वाड नं ४	वाड नं ५	जम्मा
०-१०	१७२.१९	१६७.७७	१६९.९१	१४५.९५	१५१.१६	८०६.९८
१०-२०	७५३.०३	३९५.२२	५६०.४४	४०२.४७	३८४.७२	२४९५.८७
२०-३०	१३९२.६७	८०५.६९	११५९.७९	८६३.३१	८८८.७९	५११०.२५
३०-४०	१२२२.८६	१०७९.४१	१२०७.३६	१०५०.५९	१०७६.०९	५६३६.३१

४० भन्दा माथि	४८८.१८	५३७.४६	४२३.२८	३६९.०४	६२२.५७	२४४०.५३
जम्मा	४०२८.९३	२९८५.५५	३५२०.७८	२८३९.३६	३९२३.३३	१६४८९.९४

४.३ कृषि तथा पशु विकास

कृषि क्षेत्रको वर्तमान अवस्था

विगत एक दशक देखि ताजा तरकारी र दुग्ध उत्पादनलाई कृषि पेशा भित्रको आमदानीको स्रोतका रूपमा विकास हुदै आएको छ। यस पालिकाले काठमाण्डौंका बजारहरूमा ताजा तरकारीको आपूर्ति गरिरहेको अवस्था छ। गेडागुडीमा केराऊ, सिमी, बोडी निजी क्षेत्रको संलग्नतामा लगभग १३ वटा गाई, कुखुरा, बाखा र माछाहरूको व्यवसायिक उत्पादनको लागि फर्महरूको स्थापना गरी संचालन गरेका छन्। चिसो हावापानीका कारण यहाँ उत्पादन हुने मकैलाई स्वाद र पौष्टिकताका आधारमा विशेष महत्वपूर्ण मानिएको छ। आलुको उत्पादन निककै हुने गर्दछ भने स्थानीय बजारमा यहाँको उत्पादनको निककै माग पनि रहेको उत्पादकहरू बाताउँछन्। ताजा तरकारीको उत्पादन अहिले फस्टाउँदो व्यवसाय रहिआएको छ। पालिकाका अधिकांश उत्पादन र वालीलाई प्राङ्गारिक उत्पादन मान्न सकिन्छ। विषादिको कम प्रयोग भएकै कारण परम्परागत मौरी पालनको अभ्यास प्रसस्त देख्न सकिन्छ। समग्रमा दुग्ध उत्पादन, ताजा तरकारी उत्पादन, फलफूल, मकै र आलु उत्पादनलाई व्यावसायिक रूपमा अगाडि बढाउन किसानहरूले प्रयत्न गरिरहेको अवस्था छ। काठमाण्डौ, सिन्धुली, वनेपा सम्म ताजा तरकारी बिक्री गरेर आमदानी बढेको अवस्था छ।

घ्याडलेख गाउँपालिकाको मुख्य जिवीको पार्जनको कृषि उत्पादन गरी बिक्री गर्ने घरधुरी १८१६ र पशु चौपाय पाल्ने घरधुरी २३७९ छन्। तलको तालिकाहरूमा वडागत रूपमा कृषि उपज उत्पादन र बिक्रीका साथै चौपाया तथा पशुपंक्षी पाल्ने घरधुरीको विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ४.३ (१) कृषि उपज उत्पादन वा बिक्री गर्नेको आधारमा

कृषि उपज उत्पादन वा बिक्री गर्नुभएको छ/छैन	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	४	५२५	४५९	३८९	४५५	१८१६

छैन	३६९	८०	४३	३४०	६३	८९५
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

तालिका नं.४.३ (२) परिवारले पालेको चौपाया तथा पशुपंक्षी

परिवारले कुनै चौपाया तथा पशुपंक्षी पाल्नुभएको	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	३१९	५०८	४५७	६४३	४५२	२३७९
छैन	५४	९७	३७	७८	६६	३३२
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

कृषि कार्यमा जग्गाको प्रयोग

घ्याडलेख गाउँपालिकामा कृषिको लागि जग्गा प्रयोग गर्ने घरधुरी २५८७ छन् । वडा नं. ४ को ७०७ घरधुरीले कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग गर्ने गरेको देखियो । तपसिलको तालिकामावडागत विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३ (३) कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोगको आधारमा

कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग गरेको	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	३५९	५६५	४७७	७०७	४७९	२५८७
छैन	१३	३९	१६	९	३४	१११
जम्मा	३७२	६०४	४९३	७१६	५१३	२६९८

४.३.१ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा माछा, मौरी तथा रेशमपालन गर्ने घरधुरी खासै धेरै छैनन् । जम्मा १३४ घरधुरीले मात्र माछार मौरी गर्ने गरेको देखियो जसमध्ये माछा पाल्ने घरधुरी १ र मौरी पाल्ने घरधुरी १३३

रहेको सर्भेक्षणबाट बुझ्न सकिन्छ । तलको तालिकाहरुमा वडागत रुपमा माछार मौरीपालन गर्ने घरधुरीको विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.१(१) माछार र मौरी

माछारमौरी	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	१	३	६८	५६	६	१३४
छैन	३७२	६०२	४२६	६६५	५१२	२५७७
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

तालिका नं.४.३.१(२) माछार र मौरी

माछारमौरी	१	२	३	४	५	जम्मा
माछा	१					१
मौरी		३	६८	५६	६	१३३
कुल जम्मा	१	३	६८	५६	६	१३४

४.३.२ सिंचाइ सुविधाको उपलब्धता विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा जम्मा २७ वटा भन्दा सिंचाइ योजना रहेका छन् । तलको तालिकामा सिंचाइ योजनाको नाम र ठेगाना प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.२(१) सिंचाइ योजना संख्याको आधारमा वडागत वर्गीकरण

वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
सिंचाइयोजना संख्या	५	९	४	६	३	२७

४.३.३ सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण

तालिका नं.४.३.३ सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सिंचाई कुलाको ठेगाना	ठेगाना	कैफियत
१	तामाजोर सिंचाई	वडा नं. ३	

क्र.सं.	सिंचाई कुलाको ठेगाना	ठेगाना	कैफियत
२	चौकीटार सिंचाई	”	
३	कोल्टार सिंचाई	”	
४	रातु सिंचाई	”	
५	बोक्से सिंचाई	वडा नं. ४	
६	हाडीखोला सिंचाई	वडा नं. २	
७	लामीटार सिंचाई	”	
८	पीपलभञ्ज्याङ सिंचाई	”	
९	सिम्ले सिंचाई	”	
१०	चन्दनपुर सिंचाई	”	
११	देवीटार सिंचाई	”	
१२	केराघारी सिंचाई	”	
१३	दमार सिंचाई	”	
१४	चारघरे सिंचाई	”	
१५	सिम्ले सिंचाई	वडा नं. १	
१६	लिपीखोला सिंचाई	”	
१७	रजवास सिंचाई	”	
१८	खट्टार सिंचाई	”	
१९	अमले सिंचाई	”	
२०	सिम्ले हायुटार सिंचाई	वडा नं. ४	
२१	मदने सिंचाई	”	
२२	भैसे सिंचाई	”	
२३	कालीदोभान सिंचाई	”	
२४	राङ्चा सिंचाई	वडा नं. ५	
२५	ठाकुरथान सिंचाई	”	
२६	बगरटोल सिंचाई	”	

४.३.४ कृषि उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी घरधुरीले मकै खेती गर्ने गरेको देखिन्छ । दोस्रोमा कोदो खेती गरिन्छ । तेस्रोमा धान खेती गरिन्छ । आलु, तोरी, प्याज, लसुन, गहुँ आदि यस गाउँपालिकामा खेती गरिने गरिन्छ । तोरी र आलु धेरै मात्रा उत्पादन हुने गरेको छ । तलको तालिकाहरुमा कृषि उपज उत्पादन वा बिक्री वडागत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.४ कृषि उपज उत्पादन गरी बिक्री गर्ने घरधुरीको आधारमा

कृषि उपज उत्पादन वा बिक्री	१	२	३	४	५	जम्मा
मकै	१२२	४९९	४४९	३७७	४४८	१८९५
कोदो	१३७	१३९	२९८	१४२	१२८	८४४
धान	११०	३१२	२११	७	१३८	७७८
आलु	६५	९९	९४	६४	४	३२६
तोरी/सस्यु	६८	२०	३८	७५	२	२०३
प्याज/लसुन			१६		३	१९
गहुँ	५	१३				१८
अदुवा/वेसार	२	१	३		४	१०
बन्दा/काउली(काउली समुह)		२	४	१	२	९
भट्टमास		२	४			६
गोलभेंडा		२	२	१		५
केरा			५			५
मास			३		१	४

कृषि उपज उत्पादन वा बिक्री	१	२	३	४	५	जम्मा
काँक्रो,लौका,फर्सी			२	२		४
सुन्तला/कागती (अमिलोजात)		१			३	४
परबल, कुन्दुक, काँक्रो			१			१
करेला, घिरौला, चिचिण्डो						
च्याउ						

४.३.५ पशुपन्छीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा गाइगोरु/बाच्छाबाच्छी/राँगाभैसी/पाडापाडी पाल्ने घरधुरी १९४७गरेका छन् । बाखा/खसी/बोका/च्याडग्रा पाल्ने घरधुरी २००० छन् । सुँगुर/वंगुर पाल्ने घरधुरी १५६ र कुखुरा/हाँस पाल्ने घरधुरी १६८७ रहेका छन् । तपसिलको तालिकाहरुमा चौपाया तथा पशुपंक्षी पाल्ने घरधुरीको आधारमा वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.५(१) चौपाया तथा पशुपंक्षी पाल्ने घरधुरीको आधारमा वडागत वर्गीकरण

चौपाया तथा पशुपंक्षीहरु	१	२	३	४	५	जम्मा
गाइगोरु/बाच्छाबाच्छी/राँगाभैसी/पाडापाडी	२४०	४०२	३८२	५४०	३८३	१९४७
बाखा/खसी/बोका/च्याग्रा	२५२	३२२	४२५	५८८	४१३	२०००
सुँगुर/वंगुर		५३	११	२	९०	१५६
कुखुरा/हाँस	१३१	१२६	४४१	५८०	४०९	१६८७

पशु पालन

यस गाउँपालिकामा गाइ पाल्ने घरधुरी ४५०, भैसी पाल्ने घरधुरी १३९३, राँगा पाल्ने घरधुरी २२३ र बाच्छाबाच्छी १३४ को संख्यामा रहेको देखिन्छ । तपसिलको तालिकाहरुमा विभिन्न पशु चौपाया पाल्ने घरधुरीको आधारमा वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.५ (२) विभिन्न पशुपालन गर्ने घरधुरी

पशु चौपाय	१	२	३	४	५	जम्मा
गाइ	६५	११९	८५	८२	९९	४५०
भैसी	१६१	३०३	२९१	३९१	२४७	१३९३
राँगा	१६	२५	७१	६३	४८	२२३
बाच्छाबाच्छी	४	३	१०	४९	६८	१३४
गोरु	१०५	१९९	८८	१६५	१५०	७०७
पाडापाडी	४	१	११	३४८	२१८	५८२

पशुपन्छीजन्य उत्पादन

यस गाउँपालिकामा जम्मा स्थानीय जातको थारो गाइ ६०२ र स्थानीय जातको लैनो गाइ १२२ छन् । यी गाइहरुबाट एक दिनमा सरदर २.४ लिटर दुध उत्पादन हुने गरेको छ । त्यसै गरी उन्नत जातको थारो गाइको संख्या ९ र उन्नत जातको लैनो गाइको संख्या जम्मा १५ रहेको छ । यी जातका गाइले दिनमा सरदर ४.६ लिटर मात्र दुध दिने गरेको सर्भेक्षणबाट थाहा हुन आउँछ । स्थानीय जातको थारो भैसीको संख्या १३९३ र स्थानीय जातको लैनो भैसीको संख्या ६०५ छ । यी प्रकारका भैसीबाट दिनमा सरदर ४.१ लिटर दुध उत्पादन हुन्छ । त्यसै गरी उन्नत जातको थारो भैसीको संख्या १ र उन्नत जातको लैनो भैसीको संख्या जम्मा ८ रहेको छ । यी जातका भैसीले दिनमा जम्मा सरदर ७ लिटर मात्र दुध दिन्छन् । तपसिलको तालिकाहरुमा वडागत रुपमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.५(३) स्थानीय जातको गाइको प्रकार र दुध आम्दानी

वडा	स्थानिय जातको थारो गाइको संख्या	स्थानिय जातको लैनो गाइको संख्या	सरदर एक दिनमा कती दुध दिन्छ?(लिटरमा)
१	५६	०	२.५
२	२०२	४२	२.१
३	१३२	१५	२.६
४	११३	३३	२.२
५	९९	३२	२.६
जम्मा	६०२	१२२	२.४

तालिका नं..४.३.५ (४) उन्नत जातको गाइको प्रकार र दुध आम्दानी

वडा	उन्नत जातको थारो गाइको संख्या	उन्नत जातको लैनो गाइको संख्या	औषतप्रति दिनदुध (लिटरमा)
१	०	८	५
२	१	३	५
३	१	०	५
४	५	४	४.३
५	२	०	४
जम्मा	९	१५	४.६

तालिका नं..४.३.५ (५) स्थानिय जातको भैसीको प्रकार र दुध आम्दानी

वडा	स्थानिय जातको थारो भैंसीको संख्या	स्थानिय जातको लैनो भैंसीको संख्या	औषतप्रति दिनदुध (लिटरमा)
१	८९	३	४.५
२	४२६	१२६	४.१
३	४६१	८५	३.५
४	२६७	२३५	४.४
५	१५०	१५६	३.७
जम्मा	१३९३	६०५	४.१

तालिका नं.४.३.५ (६) उन्नत जातको भैंसीको प्रकार र दुध आम्दानी

वडा	उन्नत जातको थारो भैंसीको संख्या	उन्नत जातको लैनो भैंसीको संख्या	औषतप्रति दिनदुध (लिटरमा)
१	०	७	६
२	०	०	७
४	१	१	८
५	०	०	७
जम्मा	१	८	७

पशुपंक्षीजन्य उत्पादनबाट हुने आम्दानी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा राँगाको संख्या २९३, पाडापाडीको संख्या १३२५, गोरुको संख्या १५७४ र बाछ्याबाछ्ठी संख्या २०२ छ । यी विभिन्न प्रकारका पशुबाट वार्षिक रु २,२८,६४,००० आम्दानी हुने गरेको सर्भेक्षणबाट देखिन्छ । त्यसै गरी बाखा/खसी/बोका बाट वार्षिक १८५३२८ के.जी मासु उत्पादन हुने गरेको छ र सोबाटवार्षिक रु ५,५५,९८,४००को आम्दानी हुने गरेको तपसिलको तथ्याकमा उल्लेख गरिएको छ । त्यस्तै

सुँगुर/वाँगुरको विक्रीबाट प्रति वर्ष रु ८,४४,५८० आम्दानी हुने गरेको छ, भने कुखुरा/हाँस बाट वार्षिक रुपमा ९२९८६२ आम्दानी हुने गरेको देखिन्छ। तपसिलको तालिकाहरुमा वडागत रुपमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.४.३.५ (७) राँगा/पाडापाडी/गोरु/बाछबाछीको संख्या र वार्षिक आम्दानी

वडा	राँगाको संख्या	पाडापाडी संख्या	गोरु संख्या	बाछबाछी संख्या	राँगा/पाडापाडी/गोरु/बाछबाछी वार्षिक आम्दानी (रु.हजारमा)
१	३३	१२५	२६०	७	२४५१
२	४६	२५४	४७६	४	४४२४
३	८०	२३४	१८७	१५	४३५९
४	८१	४४७	३४४	७७	७००९
५	५३	२६५	३०७	९९	४६२१
जम्मा	२९३	१३२५	१५७४	२०२	२२८६४

तालिका नं.४.३.५ (८) बाखा/खसी/बोकाको संख्या र वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी वडागत विवरण

	बाखा/खसी/बोकाको संख्या	वार्षिक मासु उत्पादन (के.जि.)	विक्रीबाट वार्षिक आम्दानी (रु.हजारमा.)
१	२६२८	३४१६४	१०२४९.२
२	२४७०	३२११०	९६३३
३	२७७६	३६०८८	१०८२६.४
४	३८९३	५०६०९	१५१८२.७
५	२४८९	३२३५७	९७०७.१
जम्मा	१४२५६	१८५३२८	५५५९८.४

तालिका नं.४.३.५ (९) सुँगुर/वंगुरको र वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी वडागत विवरण

	सुँगुर/वंगुरको संख्या	वार्षिक मासु उत्पादन (के.जि.)	विक्रीबाट वार्षिक आम्दानी (रु.)
२	१८७	९७०७	७७०६०
३	१४	५८०	१६४०२०
४	२	२०	७५००
५	१२६	१३२६	५९६०००
जम्मा	३२९	११६३३	८४४५८०

तालिका नं.४.३.५ (१०)कुखुरा/हाँसको संख्या र वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी वडागत विवरण

वडा	कुखुरा/हाँसको संख्या	वार्षिक मासु उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक अण्डा उत्पादन (संख्या)	विक्रीबाट वार्षिक आम्दानी (रु.हजारमा)
१	२१३१	५०२०.६३६	६३९३०	२१०३.२९७
२	१७७२	४१७४.८३२	५३९६०	२३१७००
३	३६३१	८५५४.६३६	१०८९३०	६४५२००
४	५७४४	१३५३२.८६४	१७२३२०	१८०५००
५	२९०३	६८३९.४६८	८७०९०	१०१८०९
जम्मा	१६१८१	३८१२२.४३६	४८५४३०	९२९८६२

४.३.६ खाद्यन्न बालीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

तालिका नं.४.३.६ खाद्यन्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

साधारणतया तरकारी वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम,	साधारणतया फलफूल खेतीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम,	साधारणतया खाद्यन्न वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम,	साधारणतया दलहन वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम,	साधारणतया नगदे वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम,
खपटे किरा गवारो पतेरो पतेरो भुसिल कीरा,	लाही फुलमा अँस पार्ने कीरा गवारो भुसिल कीरा लाही,	गवारो फ्रुट फलाई फटके फौजी किरा खपटे,	फट्याङ्ग्रा फौजी किरा फट्याङ्ग्रा,	पतेरो फट्याङ्ग्रा

४.३.७ पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

तालिका नं.४.३.७ पशुपन्छीमा लाग्ने रोगको नाम

पशुपन्छी जन्य उत्पादन	रोगको नाम
पशु	भगागुते, चरचरे, खोरेत, एन्थ्रेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्ससिया, एनोरेक्सिस, एलएफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर, खोरेत,रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्प्रा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बरो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स,जुका, गम्बोरो, रानी खेत

४.३.८ व्यवसायिक कृषि गर्न इच्छुकको विवरण

यस गाउँपालिकामा व्यवसायिक कृषि गर्न इच्छुक घरधुरी २२३९ छन् भने व्यवसायिक कृषि गर्न इच्छुक नभएका घरधुरी ४७२ छन् । वडागत रुपमा व्यवसायिक कृषि गर्न इच्छुक घरधुरीको संख्या तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.३.८व्यवसायिक कृषि गर्न इच्छुक घरधुरी

व्यावसायिक कृषि गर्न इच्छुक	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	३५५	५४७	४७८	४०२	४५७	२२३९
छैन	१८	५८	१६	३१९	६१	४७२
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

४.३.९ व्यवसायिक कृषि तथा पशु फर्महरु र सम्बन्धित मानव संशाधन

सि.नं	फर्मको नाम	सञ्चालक	ठेगाना	कामदार		उद्यमी	
				म	पु	म	पु
१	श्रेष्ठ बंगूर फार्म	नरवहादूर श्रेष्ठ	घ्याङ्लेख ४	१	१	०	१
२	सुरेन्द्र वाखा फार्म	आइतमान वम्जन	घ्याङ्लेख १	२	३	०	१
३	विश्वकर्मा वाखापालन	चन्द्रवहादूर वि.क.	घ्याङ्लेख १	०	२	०	१
४	कर्ण तरकारी खेती	कर्णवहादूर घिसिंग	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
५	मिलीजूली वाखा फर्म	इनद्रवहादूर थापा	घ्याङ्लेख १	१	२	०	१
६	चन्दनपुर बंगूर पालन	शम्भुवहादूरयोन्जन	घ्याङ्लेख २	१	१	०	१
७	वांभोखेत फलफूल तथा तरकारी	रामवहादूर गोले	घ्याङ्लेख १	२	३	०	१
८	फूलमाया वाखा पालन फर्म	पूर्णसिंह भोलन	घ्याङ्लेख १	१	१	१	०
९	सिंजाली वाखापालन फर्म	शान्ता सिंजाली	घ्याङ्लेख ५	१	१	०	१
१०	सिरुटार वाखा फर्म	कमला घिसिङ	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
११	रजवास वाखा फर्म	सूर्यराम मोक्तान	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
१२	निकेश वाखा फर्म	निकेश वाइवा	घ्याङ्लेख ५	१	१	०	१
१३	मन्दि माछापालन पोखरी	मानवहादूर स्यांतान	घ्याङ्लेख ३	१	१	०	१
१४	एस.के.पशु फर्म	कैलाश थापा	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
१५	महाभारत पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	ज्ञानवहादूर स्यांतान	घ्याङ्लेख ३	०	४	०	१
१६	छरछरे वाखा फर्म	ज्ञानवहादूर थिङ	घ्याङ्लेख १	०	२	०	१
१७	सूनमाया वाखा फर्म	सूनमाया काल्तान	घ्याङ्लेख ४	१	२	०	१
१८	कर्माचार्य वाखा फर्म	टिकामाया श्रेष्ठ	घ्याङ्लेख ५	०	४	१	०
१९	चन्दनपुर पोल्टीफर्म	लालकूमार थोकर	घ्याङ्लेख २	०	२	०	१
२०	ढुङ्ग्रेगढी पशुपंक्षी फर्म	टंकवहादूर लुंगेली		२	२	०	१
२१	शूशिला पशुपंक्षी तथा कृषि	विविमाया थिंग	घ्याङ्लेख ४	१	१	१	०
२२	रुपा माछा पोखरी	होमनाथ पहाडी		१	१	०	१
२३	महासत्य धर्मकूण्ड खाजाघर	रामकूमार श्रेष्ठ	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
२४	लनाम पशुकृषि व्यवसाय फर्म	भिमान सिं घलान	घ्याङ्लेख १	१	२	०	१
२५	खानीखोला वाखा पालन फर्म	तुलाराम विश्वकर्मा	घ्याङ्लेख १	१	२	०	१

२६	हिमन्त कृषि तथा पशुपंक्षीफर्म	विष्णुमाया सूनुवार	घ्याडलेख २	२	१	१	०
जम्मा				२ ५	१ ४	१ ४	० २

४.३.१० आधुनिक (व्यवसायिक) साभेदारी फार्महरु सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	फार्मको नाम	सञ्चालक	ठेगाना	कामदार		उद्यमी	
				म	पु	म	पु
१	गोर्खा नेपाल लक्ष्मी डेरी उद्योग	जयवहादुर मोक्तान समेत	नेत्रकाली ९	०	५	०	३
२	मभूवा कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	देवराज घोले	घ्याडलेख ३	०	३	०	३
३	योन्जन रेव्वो ट्राउट माछा प्रा.ली	भक्तवहादुर तामाङ	अमले १	२	४	०	१
जम्मा				५२	१००	८	५१

४.३.११ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको वार्ड नं.२ चालिसे बगर भन्ने ठाँउमा हप्ताको एक पल्ट हाट बजार लाग्ने गर्छ । जसमा कपडा, खाद्यान्न, फलफुल, तरकारी तथा दैनिक उपभोग्य सामानहरुको व्यापार हुने गर्दछ । जसमा आन्तरिक तथा वाह्य व्यापारीहरुले विक्री गर्ने गर्छन् ।

४.४ पर्यटन विकास

४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा तपशिल बमोजिमका मनमोहक पर्यटकिय स्थलहरु रहेका छन् ।

पर्यटकिय स्थाल : भुमिचुली, घ्याडडाँडा, फापरचुली, ,देवीथान मन्दिर (पाखुरे), सातदोबाटो, गोपे डाँडा

स्मारक : वडा नं १ सहिद पार्क, वडा नं ३ दौलतसिं स्मृतिलाय (चौकिटार) वडा नं ४ कोकिल स्याडतान स्मृति भवन(कालिखोला)

वडा नं. २ हायुटार बजार क्षेत्र

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याङलेखको सम्वृद्धिको आधार !!”

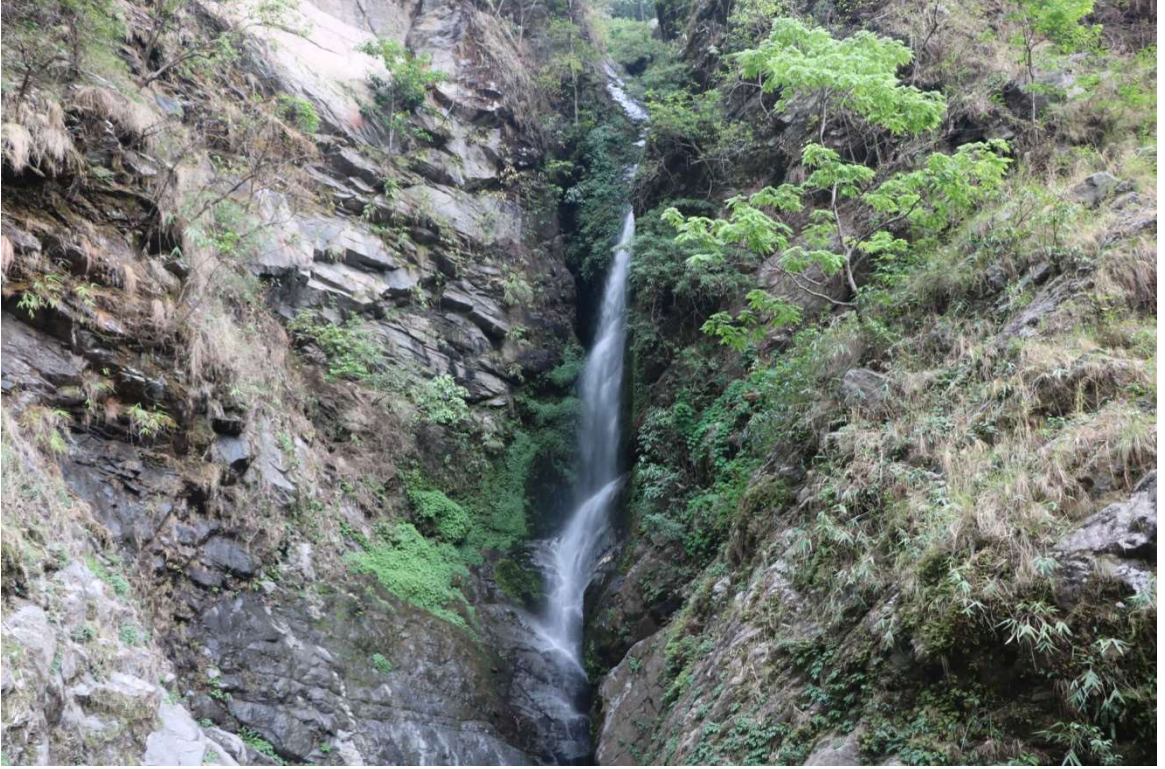

हायुटार बजार क्षेत्र

घ्याङलेख १ मा अवस्थित भरना

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याङलेखको सम्वृद्धिको आधार !!”

घ्याङलेख १ मा अवस्थित झरना

घ्याङलेख १ मा अवस्थित प्राकृतिक बोझो घारी

४.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा आवसीय होटेल ३ वटा र होटेल ७ वटा र होमस्टे २ वटा गरी जम्मा १२ वटा होटल/रिसोर्ट रहेका छन् ।

तालिका नं.४.४.२ होटल/रिसोर्टको प्रकार सम्बन्धि विवरण

होटल/रिसोर्टको प्रकार	१	२	३	४	५	जम्मा
आवसीय होटेल	१	१			१	३
होटेल	१	३	१	१	१	७
होमस्टे					२	२
जम्मा	२	४	१	१	४	१२

४.४.३ धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलको विवरण

यस गाउँपालिकाको सबैभन्दा समृद्ध पक्ष भनेको जैविक विविधता सहितको वन जंगलका साथै मरिण खोला, तामाजोर खोला, चाउखोला, रातु खोला, सिम्ले खोला, ठाडो खोला, चालिसे खोला आदि खोला, लिपे खोला आदी खोलानाला हुन् प्राकृतिक रूपले मनोरम साल, सिरिस, खयर, बर्रो, कर्मा, जामुन, वेल, कुसुम, सिमल, लामपाते कटुस, चिलाउने, उत्तिस, लाकुरी आदी जस्ता रुखहरु र लंगुर, दुम्सी, रातो मृग, चितुवा, वादर, मलसाप्रो, बाघ, आदि प्रकारका जनावर आदिको बासस्थानको रूपमा रहेको यस गाउँपालिकामा विभिन्न संस्कारितक स्थल हरु पनि रहेका छन्।

घ्याडलेख गाउँपालिकाको वडा नं. १ मा अवस्थित फापरचुलि डाँडा सिन्धुली जिल्लाको अग्लो डाँडा मध्येमा पर्दछ । जसमा विभिन्न पर्यटकहरुले त्यस स्थानको मनोरम दृश्य हेर्न आउने गर्दछन् । त्यसै गरी वडा नं. २ मा रहेको हाडीखोला छाँगाले पनि आन्तरिक पर्यटकलाई आकृषित गरिरहेको छ । घ्याडलेख गाउँपालिकाको भद्रकाली मन्दिर, गणेशस्थान मन्दिर, महादेव गुफा, चुवाकोट मन्दिर, उर्गेन छ्योइफिल गुम्बा जस्ता विभिन्न धार्मिक पर्यटकीय स्थलहरुले यस गाउँपालिकाको महिमा अभै उच्च गरिरहेको छ । त्यस्तै वडा नं. ४ मा पर्ने गोपे डाडो यहाँको अर्को अग्लो डाडो हो । त्यस्तै सातदोबाटो डाडो पनि वडा नं २ मा पर्ने एक अग्लो डाडो हो ।

सितल हावापानी रहेको यस गाउँपालिकामा अर्गानिक आलु, अम्रिसो उत्पादन हुन्छ र यसका साथै यहाँ बाट हिमाल देखि तराई सम्मको दृश्य अवलोकन गर्न सकिन्छ ।

वडा नं. १. पशुपति मन्दिर, (खर्सुलेक), पेमादर्गी गुम्वा (थलागाउँ) चम्पालामा छोर्येन(थलागाउँ सिरुटार) महासत्य धर्मकुण्ड प्राकृतिक गुम्वा (भ्वाँसेडाँडा)

वडा नं. २. देविथान, बराजुथान (चन्दनपुर), चण्डेश्वर महादेव -चन्दनपुर)थानपति (बस्तिपुर) नारायणथान (सातदाबाटो) बस्तिपुर अनुग्रह चर्च (हिर्दिड) दमाइडाँडा माने गुम्वा (सानोभोक्टेनी) पेमा होइवरलिड (खोलागाउँ) काडलिड गुम्वा (खोलागाउँ) छ्योर्येन गुम्वा (खोलागाउँ) गोक्चोमायाँ स्याडतान स्मृति स्तुप (माने भञ्ज्याङ्ग),चण्डिथान मन्दिर (सातदोबाटो), भूमेथान (बस्तिपुर), बोघिसत्व छ्योर्येन

वडा नं. ३. पेमासाडलिड गुम्वा (कोल्टार), कालिनाग मन्दिर चौकीटार दौलतसिं स्मृतिलाय (चौकिटार)

वडा नं. ४ सिद्धिमान घलान स्मृति छ्योर्येन (ठाडे कालिखोला) उर्गेन छ्योइफेल गुम्वा (सिम हाइटार) टासि छ्योइफेल गुम्वा (काडलिडगेट) शिव मन्दिर (बेलबोट) लाखाड गुम्वा (घ्याडडाँडा) भिमसेनस्थान(आँपडाँडा) कालिमाइ मन्दिर (आपडाँडा) कमेरो गुँफा (नकर्टे), माईथान मन्दिर (कालिखोला), थर्पालिड गुम्वा नेत्रकाली (मभुवा),टसी छ्योर्येन गुम्वा (मभुवा), टसी छ्योइफेल गुम्वा स्कुल(मभुवा),टसी दर्गेलिड गुम्वा -मभुवा) पेमा देक्षेण गुम्वा गोपेफेदी),

वडा नं. ५.पशुपतिनाथ(रामपुर) नारायणथान मन्दिर (रामपुर) ठाकुरथान(ठाकुरडाँडा)गणेशथान(राडचा) दक्षिणकाली(सोलीथुम्का) राडचा अनुग्रह खृष्टिय मण्डली(राडचा) सिंपाल अनुग्रह खृष्टिय मण्डली(सिंपाल) पशुपतिथान मन्दिर(रातुदोभान) चमेरोगुँफा(बुदुमचुली) देविथान मन्दिर(बुदुमचुली)

पशुपति मन्दिर वडा न ५

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याडलेखको सम्बृद्धिको आधार !!”

महादेव मन्दिर वडा न ५

ठकुरीथान मन्दिर

श्री भलपानी मन्दिर वडा न ५

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याडलेखको सम्बृद्धिको आधार !!”

देवी थान मन्दिर वडा न ५

महादेव मन्दिर वडा न २

गुप्तेश्वोर महादेव मन्दिर वडा न ४

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याङलेखको सम्वृद्धिको आधार !!”

उर्गेन छ्योङ्फिल गुम्बा वडा न ४

श्री बराजुथान मन्दिर, चन्दनपुर

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याङलेखको सम्बृद्धिको आधार !!”

नारायनथान मन्दिर, नाङ्गेडाँडा, सातदोबाटो

मरिण खोलाको पानी घट्ट

“स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र दिगो पूर्वाधार ! घ्याडलेखको सम्बृद्धिको आधार !!”

भूकम्प मापन केन्द्र, नाङ्गेडाँडा, सातदोबाटो,

४.५ उद्योग, व्यापार तथा बैकिङ्ग

४.५.१ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना, मझौला, ठूला, उद्योग, सरकारी, पब्लिक, निजी र सहकारी)

मिल							
क्र.सं.	उद्योगको नाम	उद्यमीको नाम	उद्योगको ठेगाना	रोजगार		उद्यमी	
				म	पू	म	पू
१	घट्टे खोला पानी मिल	शिव लाल देवकोटा	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
२	चेलीमाया कुटानी पिसानी मिल	जयमान लो	घ्याङ्लेख २	१	१	०	१
३	सोनू राइस मिल	जीतबहादुर भोलन	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
४	विवेक राइस मिल	खड्गबहादुर थापा	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
५	निर्मल राइस मिल	निर्मल स्यांतान	घ्याङ्लेख १	१	१	०	१
६	तूला राइस मिल	तूलाबहादुर थिंग	घ्याङ्लेख ३	१	१	०	१
७	लालीगुरांश पेलानी मिल	जसमान स्यांतान	घ्याङ्लेख ४	१	१	०	१
८	महादेव मिल	मृडसिड वाइवा	घ्याङ्लेख ४	१	१	०	१
९	लामा पिसानी मिल	साङपो घोले	घ्याङ्लेख ४	१	१	०	१
१०	पिपलभन्ज्यांग मिल	चन्द्रबहादुर सिंजाली	घ्याङ्लेख ५	१	१	०	१
११	आहालडांडा पिसानी मिल	दलबहादुर पुलामी	घ्याङ्लेख ५	१	१	०	१
१२	लालपानी घट्ट	लालबहादुर घोले	घ्याङ्लेख ३	१	०	०	१
१३	रामचन्द्र राइस मिल	राजेन्द्रकुमार वस्नेत	घ्याङ्लेख २	१	१	०	१
१४	शेखर राइस मिल	वोइवोमाया स्यांतान	घ्याङ्लेख १	१	१	१	०
जम्मा				१४	१३	१	१३

४.५.२ निर्माण सेवा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	उद्योगको नाम	उद्यमीको नाम	उद्योगको ठेगाना
१	गोन्साड कन्ट्रक्शन प्रा.ली	विवसकुमार वाइवा	घ्याङ्लेख २
२	छवि निर्माण सेवा	छविलाल स्यांतान	घ्याङ्लेख २

४.५.३होटेल सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	उद्योगको नाम	उद्योगीको नाम	ठेगाना
२	कर्माचार्य होटल	सुजन कर्माचार्य	घ्याडलेख ५
३	नमस्ते होटल एण्ड गेष्ट हाउस	इनद्रकमार श्रेष्ठ	घ्याडलेख ५
४	आर. एन. खाजा घर	रामकमार लो	घ्याडलेख ४
५	महासत्य धर्मकूण्ड खाजाघर	रामकमार श्रेष्ठ	घ्याडलेख १

४.५.४कम्प्यूटर/प्रेस/इन्स्टिच्यूट सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	उद्योगको नाम	उद्योगीको नाम	ठेगाना
२	लक्ष्मी कम्प्यूटर	विहेन्द्र हमाल	घ्याडलेख १
३	चैनपुर कम्प्यूटर	नवराज पूलामी	घ्याडलेख ५

४.५.५सिलाई बुनाई सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	उद्योगको नाम	उद्योगीको नाम	ठेगाना
१	सूजन सिलाई प्रशिक्षण	बलबहादुर स्यांतान	घ्याडलेख ५

४.५.६ अन्य उद्योग सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	उद्योगको नाम	उद्योगीको नाम	ठेगाना
१	हातेमालो नेपाली कागज	भक्तबहादुर तामाङ	घ्याडलेख १

ग्रिल

सि.नं.	उद्योगको नाम	उद्योगीको नाम	ठेगाना
१	आर.के.वी ग्रिल	राजकमार वि.क.	घ्याडलेख २
२	जि.एल.टी फर्नचर	गोपीलाल भोलन	घ्याडलेख १

४.५.७ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्वन्धी विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा बैंक तथा वित्तीय संस्था कम मात्रामा खोलिएका छन् । जम्मा बैंक संख्या १ र लघु वित्त संस्थाको संख्या २ रहेका छन् ।

तालिका नं.४.५.७(१) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्वन्धी विवरण

बैंक तथा वित्तीय संस्थाको प्रकार	२	५	जम्मा
लघु वित्त संस्था	१	१	२
बैंक	१		१
जम्मा	२	१	३

बैंक तथा वित्तीय संस्थामा पहुँच सम्वन्धी विवरण

घ्याडलेख गाउँपालिकामा बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता भएका घरधुरी जम्मा ४२ प्रतिशत र बैंक तथा वित्तीय संस्थामा पहुँच नभएका घरधुरी ५८ प्रतिशत रहेका छन् । तपसिलको तालिकामा वडागत रुपमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४.५.७ (२) बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता भएका/नभएका घरधुरीको वडागत विवरण

बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ/छैन	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	२२३	२६३	२४९	१९०	२३६	११६१
छैन	१५०	३४२	२४५	५३१	२८२	१५५०
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

४.५.८ सहकारी संस्थाहरुको विवरण

क्र.स.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना
१	महाभारत जडिवुटी कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा नं २, वस्तीपुर
२	जनचेतना बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	वडा नं १, अमले
३	वरपिपल उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	वडा नं ३, तामाजोर
४	मरिण बाराजु महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	वडा नं २, वस्तीपुर
५	शुभ सन्देश साना किसान सहकारी संस्था लि.	वडा नं ३, तामाजोर
६	सूर्यमुखी महिला बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	वडा नं ५, शान्तेश्वरी
७	नेत्रकाली कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा नं ४, नेत्रकाली
८	सूर्योदय साना किसान सहकारी संस्था लि.	वडा नं ३, तामाजोर
९	फापरचुरे कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा नं १, अमले
१०	नेत्रकाली महाभारत सामुदायिक ग्रामीण विद्युत सहकारी संस्था लि.	वडा नं ४, नेत्रकाली
११	पशुपति कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा नं ५, शान्तेश्वरी

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिकतथा मानव संशाधनविकास

यस गाउँपालिकामा ८६ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर छन् । यस गाउँपालिकाबाट डाक्टर अध्ययन गरेका जम्मा ११ जना छन् भने इन्जिनियर जम्मा ३ जना । यस गाउँपालिकाबाट एमफिल र विद्यावारिधी गर्ने जम्मा २ जना छन् । तपसिलको तालिकामा वडागत रूपमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५.१ शैक्षिकस्तर

शैक्षिकस्तर वडा नं.	१	२	३	४	५	जम्मा
आधारभूत तह (कक्षा १ देखी ८)	७४८	१२८६	१२५२	१७७४	१५२६	६५८६
माध्यमिक तह (कक्षा ९ देखी १२)	४९२	७६७	५११	८२२	६८२	३२७४
लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)	४४१	३५२	४०७	६९६	५८३	२४७९
साधारण लेखपढ (साक्षर)	१७२	६९०	४१३	७१०	३५७	२३४२
पढाई शुरु नगरेको (नाबालक)	१०१	२०९	१७९	३९९	३१४	१२०२
पूर्व प्राथमिक (कक्षा १ भन्दा कम)	७९	४३०	२०८	२६४	११९	११००
स्नातक तह	२६	४५	१३	६५	१४	१६३
स्नातकोत्तर	४	१३	३	२३	६२	१०५
प्राविधिक एलएलसी	०	११	२५	०	०	३६
स्वास्थ्यकर्मी / स्वास्थ्य सम्बन्धि	१	३	१	३	३	११
इन्जिनियर	०	२	०	०	१	३
एमफिल र विद्यावारिधी (पिएचडि)	०	०	०	०	२	२
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

५.१.१ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) र विद्यार्थी विवरण

यस गाउँपालिकामा सरकारी शैक्षिक संस्था २३, सामुदायिक ३ र निजी १ गरी जम्मा २७ शैक्षिक संस्थाहरु छन् । यी मध्ये आधारभूत विद्यालय (१ देखी ८ सम्म) पढाइ हुने विद्यालय २१ वटा , पूर्व प्राथमिक (१ कक्षा भन्दा तल) मात्र पढाइ हुने विद्यालयको संख्या १ र माध्यमिक विद्यालय (९ देखि १२ सम्म) पढाइ हुने विद्यालय ५ वटा छन् । वडागत रुपमा विद्यालयको विवरण तलको तालिकाहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५.१.१(१) गाँउपालिका भित्र पर्ने शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयहरुको नाम	साविक ठेगाना	हालको ठेगाना	कैफियत
क्याम्पस				
	नरहेको			
माध्यमिक विद्यालय				
१	श्री मा.वि.हायुटार, वस्तीपुर	वस्तिपुर- ८	घ्याडलेख-२	
२	श्री मा.वि., अमले	अमले	घ्याडलेख-१	
३	श्री नेत्रकाली मा.वि. आँपडाँडा रामपुर		घ्याडलेख-५	
४	श्री नेत्रकाली मा.वि., तामाजोर	तामाजोर	घ्याडलेख-३	
५	श्री जनजागृती मा.वि., गोपे	नेत्रकाली	घ्याडलेख-४	
निम्न माध्यमिक विद्यालय,				
१	श्री शारदा नि.मा.वि. भैसे	वस्तिपुर- ३	घ्याडलेख-२	
२	श्री नि.मा.वि.गोठडाँडा, चैनपुर	वडा नं. ७	घ्याडलेख-५	
३	श्री नि.मा.वि. तुनिभञ्ज्याङ्ग	अमले	घ्याडलेख-१	
प्राथमिक विद्यालय				
१	श्री जनजागृति प्रा.वि. वस्तीपुर	वस्तिपुर- ३	घ्याडलेख-२	
२	श्री कन्या प्रा.वि. केरावारी,सल्ले	वस्तिपुर- ६	घ्याडलेख-२	
३	श्री जनप्रेमि प्रा.वि. खोलागाउँ	वस्तिपुर- ७	घ्याडलेख-२	
४	श्री बागेश्वरी प्रा.वि.बाघखोर	वडा नं. १	घ्याडलेख-५	
५	श्री भानु आधारभूत विद्यालय.सिंगपाल	वडा नं. ८	घ्याडलेख-५	
६	श्री गणेश प्रा.वि.राडचा	वडा नं. ७	घ्याडलेख-५	

क्र.सं.	विद्यालयहरुको नाम	साविक ठेगाना	हालको ठेगाना	कैफियत
७	श्री महेन्द्रोदय प्रा.वि.रामपुर गर्के	वडा नं. २	घ्याडलेख-५	
८	श्री शान्तेश्वरी प्रा.वि.रामपुर भञ्ज्याङ्ग	वडा नं.६	घ्याडलेख-५	
९	श्री शाही ठाकुर प्रा.वि.रातु चैनपुर	वडा नं. ७	घ्याडलेख-५	
१०	श्री सरस्वति प्रा. वि. सुकाचुरी	अमले	घ्याडलेख-१	
११	श्री प्रा.वि. बछिउंटार	अमले	घ्याडलेख-१	
१२	श्री पञ्चकन्या प्रा.वि. छरछरे	अमले	घ्याडलेख-१	
१३	श्री प्रा.वि. देवीस्थान भञ्ज्याङ्ग	अमले	घ्याडलेख-१	
१४	श्री गणेश प्रा.वि. राँगेचौर	अमले	घ्याडलेख-१	
१५	श्री प्रा.वि. पटवास	अमले	घ्याडलेख-१	
१६	श्री सरस्वती प्रा.वि.आरुवोट	तामाजोर ९	घ्याडलेख-३	
१७	श्री प्राथमिक विद्यालय कोल्टार	तामाजोर ७	घ्याडलेख-३	
१८	श्री जनप्रेमि प्रा.वि.सोलाभञ्ज्याङ्ग	तामाजोर ७	घ्याडलेख-३	
१९	श्री सूर्योदय प्राथमिक विद्यालय, पाँचघरे	तामाजोर ५	घ्याडलेख-३	
२०	श्री ठाकुरथान प्रा.वि.शिखरपुर	शिखरपुर	घ्याडलेख-४	
२१	श्री नेत्रकाली प्रा.वि. बन्दिपुर	नेत्रकाली ३	घ्याडलेख-४	
२२	श्री प्रा.वि. बेलवोट	नेत्रकाली ५	घ्याडलेख-४	
२३	श्री सिद्धार्थ प्रा.वि. आहाले	नेत्रकाली ५	घ्याडलेख-४	
२४	श्री पेमाटासी प्रा.वि.चौकीडाँडा	नेत्रकाली १	घ्याडलेख-४	
२५	श्री लक्ष्मी प्रा.वि.भोटथुम	नेत्रकाली ७	घ्याडलेख-४	
२६	श्री प्रा.वि.लप्से भञ्ज्याङ्ग	तामाजोर	घ्याडलेख-३	
२७	श्री जनप्रेमि प्रा.वि.बुधुमचुली	शान्तेश्वरी	घ्याडलेख-५	
२८	श्री बालज्योति प्रा.वि.माटोखानी	शान्तेश्वरी	घ्याडलेख-५	
	संस्थागत विद्यालय			
१	श्री नवदेवी बोर्डिङ स्कूल	वस्तिपुर-८	घ्याडलेख-२	

स्रोत : शिक्षा शाखाको अभिलेख २०७७

तालिका नं.५.१.१(२) सामुदायिक सिकाई केन्द्र

क्र.स.	सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूको नाम	ठेगाना	परिचालिका	अध्यक्ष	सम्पर्क नं
१	शान्तेश्वरी सामुदायिक सिकाई केन्द्र	घ्याडलेख-५, शान्तेश्वरी	सरिता कु.श्रेष्ठ	नारायण कुमार श्रेष्ठ	९८८०१३४५५०
३	नेत्रकाली सामुदायिक सिकाई केन्द्र	घ्याडलेख-४, नेत्रकाली	अन्जली बल	नर बहादुर बल	९६२११८१३७२
३	तामाजोर सामुदायिक सिकाई केन्द्र	घ्याडलेख-३, नेत्रकाली	सन्दिका धोड	गण व.स्याङ्तान	९७४४०२९८१३
४	बस्तिपुर सामुदायिक सिकाई केन्द्र	घ्याडलेख-२, बस्तिपुर	तुलसा सुनुवार	नवराज सुनुवार	९६१४७६६२९८
५	अमले सामुदायिक सिकाई केन्द्र	घ्याडलेख-१, अमले	सविना घिमिरे	नबिन कुमार सुनुवार	९८४२९८४६१३

स्रोत : शिक्षा शाखाको अभिलेख २०७७

तालिका नं.५.१.१(३) शैक्षिक संस्था

वडा नं.	विद्यालयको संख्या, किसिम र कक्षा तह			शिक्षक संख्या		छात्र/छात्रा संख्या		जम्मा विद्यार्थी	कैफियत
	विद्यालय संख्या	संस्थागत विद्यालय सं	आधारभूत/माध्यमिक र संचालित कक्षा तह	महिला	पुरुष	छात्रा	छात्र		
१	७		आधारभूत	१०	१३	२१८	२४६	५९५	वाल विकास तथा संस्थागत विद्यालयको विद्यार्थी संख्या नराखिएको ।
	०		मा.वि.	०	३	५८	३१		
	१		उ.मा.वि.	०	२	२७	१५		
२	४	१	आधारभूत	५	१३	३३०	२८५	८०८	
	०		मा.वि.	०	३	५५	६१		
	१		उ.मा.वि.	१	१	४९	२८		
३	५		आधारभूत	१०	६	२८७	२९५	६५२	
	१		मा.वि.	०	१	३१	३९		
	०		उ.मा.वि.	०	०	०	०		
४	६		आधारभूत	६	१३	२७७	२४४	५७५	
	०		मा.वि.	०	०	२०	३४		
	१		उ.मा.वि.	०	०	०	०		
५	९		आधारभूत	५	१८	३६६	४११	१०९२	
	०		मा.वि.	०	५	८८	९२		
	१		उ.मा.वि.	०	२	७८	५७		
			जम्मा	३७	८०	१८८४	१८३८	३७२२	

तालिका नं.५.१.१(५) विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

क्र.सं.	विद्यालय	छात्रा	छात्र	जम्माविद्यार्थी
१	सस्थागतकक्षा (१-५)	२७	४४	७१
२.	प्रा.वि (०-५) सम्म	१०८१	१०७०	२१५१
३.	नि.मा.वि (६-८) सम्म	४९२	४४७	९३९
४.	मा. वि (९-१०) सम्म	२६४	२५०	५१४
	जम्मा	१८९४	१८११	३६७५

तालिका नं. ५.१.१(६) तहगत शिक्षक विवरण

क्र.सं.	शिक्षक	स्थायी	अस्थायी	राहत	गा.पा. अनुदान	जम्मा
१.	प्रा.वि.	३०	९	४७	९	९५
२.	नि.मा.वि.	७	१	५	१०	२३
३.	मा.वि.	३	३	६	५	१७
४	उ.मा.वि.	-	६	-	-	६
५	वालविकास	-	२४	-	३	२७
६	जम्मा					१६८

तालिका नं. ५.१.१(७)तहगत सिकाई उपलब्धि विवरण

क्र.स.	तह		सिकाई उपलब्धि %
१	आधारभुत तह कक्षा (१-५)	विषय :	
		नेपाली	५२.८ %
		गणित	४९.३ %
		अंग्रेजी	४८.८ %
		विज्ञान	५२.० %
		सामाजिक	५१.६ %
		ऐ.विषय	४१.१ %
२	आधारभुत तह कक्षा (६-८)	विषय :	
		नेपाली	४५.३ %
		गणित	४०.२ %
		अंग्रेजी	४३.२ %
		विज्ञान	४५.७ %
		सामाजिक	४२.८ %
		स्वा तथा नैतिक	४८.० %
		पेशा व्यवसाय	४८.५ %
		कम्प्यूटर	४९.८ %
२	माध्यमिक तह कक्षा (९-१०)	विषय :	
		नेपाली	४७.६ %
		गणित	३७.६ %
		अंग्रेजी	४३.० %
		विज्ञान	४३.७ %
		सामाजिक	४८.९ %
		जनसंख्या	४८.६ %
		ऐ.प्रथम	४९.४ %
		ऐ.द्वितीय	५३.७ %

स्रोत : विद्यालयगत सिकाई उपलब्धि ,२०७६।०७७

५.२ स्वास्थ्यतथा पोषण

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण

घ्याडलेख गाँउपालिकामा ४ स्वास्थ्य चौकी, ५ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३ निजी क्लिनिक र १ उप स्वास्थ्य चौकी गरी जम्मा १५ स्वास्थ्य संस्था अवस्थित छन् । तपसिलको तालिकामा वडागत रुपमा अवस्थित स्वास्थ्य संस्थाको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको संख्या र प्रकार

स्वास्थ्य संस्थाको प्रकार/वडा	१	२	३	४	५	जम्मा
निजी क्लिनिक				१	२	३
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					१	१
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	१	१	१	१	१	५
स्वास्थ्य चौकी	१	१	१	१	१	५
जम्मा	२	२	२	३	६	१५

स्वास्थ्य संस्थाहरु

वडा नं १.	अमले स्वास्थ्य चौकी	-हे. इ. - १ जना
		- अ. हे. व. - २ जना
		- अ. न. मी - २ जना
		- का. स. - १ जना
	थाला स्वास्थ्य इकाई	- अ. हे. व. - १ जना
		- का. स. - १ जना
वडानं २.	वस्तिपुर स्वास्थ्य चौकी	-हे. इ. - १ जना
		- अ. हे. व. - २ जना
		- अ. न. मी - ३ जना
		- का. स. - १ जना
	भैसे स्वास्थ्य इकाई	- अ. हे. व. - १ जना
- का. स. - १ जना		

वडा नं ३.	तायाजोर स्वास्थ्य चौकी	-हे. इ. - १ जना
		- अ. हे. व. - २ जना
		- अ. न. मी - २ जना
		- का. स. - १ जना
	लप्से स्वास्थ्य इकाई	- अ. हे. व. - १ जना
		- का. स. - १ जना
वडा नं ४.	नेत्तकाली स्वास्थ्य चौकी	- सि.अ. हे. व. - १ जना
		- अ. हे. व. - २ जना
		- अ. न. मी - १ जना
		- का. स. - १ जना
	गोपे स्वास्थ्य इकाई	- अ. हे. व. - १ जना
		- का. स. - १ जना
वडा नं . ५	भान्तेश्वरी स्वास्थ्य चौकी	-हे. इ. - १ जना
		- अ. हे. व. - १ जना
		- अ. न. मी - २ जना
		- का. स. - १ जना
	रातु स्वास्थ्य इकाई	- अ. हे. व. - १ जना
		- का. स. - १ जना

५.२.२ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु

यस गाउँपालिकाका नागरिकले प्रसुति सेवा, ल्याब, क्लिनिक, सुरक्षित मातृत्व, रक्त संचार, एक्सरे, खोप, एससिटि र परामर्श जस्ता सेवा तथा सुविधाहरुको भोग गर्दै आइरहेका छन्। तपसिलको तालिकामा वडागत आधारमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवा तथा सुविधा

चिकित्सक विवरण/स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवा तथा सुविधा	प्रसुति सेवा	ल्याब	सुरक्षित मातृत्व सेवा	खोप सेवा	परामर्श सेवा
१	१		१	१	१
२	१	१	१	२	१
३	१		१	२	१
४	१		१	२	१
५	१		१	२	१
जम्मा	५	१	५	९	५

५.२.३ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्याको ९९ प्रतिशत जनसंख्या स्वास्थ्य छन् । अन्य ७३ जना दीर्घ रोगबाट ग्रसित छन् भने १६ जना सामान्य रोगबाट । सामान्य रोगमा ज्वरो/टाइफाइड भएका जनसंख्या बढी मात्रामा देखिन आउँछन् र दीर्घ रोगको हदमा स्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोगी बढी देखिएका छन् । यस गाँउ पालिकामा प्रमुख रोगको रूपमा स्वाशप्रश्वास सम्बन्धी रोग रहेको तथ्याकले देखाउँछ ।

तालिका नं.५.२.३(१) स्वास्थ्य अवस्थाको आधारमा

स्वास्थ्य अवस्था	१	२	३	४	५	जम्मा
दीर्घ रोगी	५	१	३२	१०	२५	७३
सामान्य रोगी	०	०	२	६	८	१६
स्वस्थ	२०५९	३८०७	२९७८	४७४०	३६३०	१७२१४
जम्मा	२०६४	३८०८	३०१२	४७५६	३६६३	१७३०३

तालिका नं.५.२.३(२) सामान्य रोगको प्रकारको आधारमा वडागत विवरण

सामान्य रोगी	१	२	३	४	५	जम्मा
अन्य			०	२	४	६
जन्डिस				०	१	१
आंग खस्ने			१	०	०	१
ज्वरो/टाइफाइड			१	३	२	६
निमोनिया				१	०	१
झाडापखाला/बान्ता			०	०	१	१
जम्मा			२	६	८	१६

तालिका नं.५.२.३(३) दीर्घ रोगीको प्रकारको आधारमा वडागत विवरण

दीर्घ रोगी	१	२	३	४	५	जम्मा
श्वासप्रशास सम्बन्धी रोग	०	०	९	२	१८	२९
उच्च रक्तचाप/ब्लड प्रेसर	३	१	६	४	४	१८
मुटु सम्बन्धी रोग	१	१	६	४	४	१६
अन्य	०	०	८	२	२	१२
मानसिक	२	०	७	०	१	१०
क्यान्सर	०	०	३	१	०	४
मृगौला सम्बन्धी रोग	०	०	१	१	१	३
कुपोषण	१	०	०	०	०	१
जम्मा	७	२	४०	१४	३०	८८

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था :

यस गाउँपालिकाका सत प्रतिशत घरधुरीले खानेपानीको पहुँच पुगेको छ। करिब ७४ प्रतिशत घरधुरीले सार्वजनिक पाइपधाराबाट खानेपानीको पहुँच पाएका छन्, मूलको पानीमा आधारित जनसंख्या १५ प्रतिशत रहेका छन् भने ६ प्रतिशतको घरधुरीको आफ्नै घरको कम्पाउण्डमा पाइपधारा छन्। तपसिलको तालिकामा वडागत आधारमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण

यस गाउँपालिकामा धेरै किसिमका खानेपानीको श्रोतहरु रहेका छन्। जुन यस प्रकार छन्।

तालिका नं.५.३.१ खानेपानीको मुख्य स्रोत सम्बन्धी विवरण

खानेपानीको मुख्यस्रोत	१	२	३	४	५	जम्मा
पाइपधारा सार्वजनिक	२३९	६०२	४००	२९२	४७२	२००५
मूलको पानी			९	४०६		४१५
धारा घर कम्पाउण्डमा	१३४	३	८५	२३	४६	२९१
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस गाउँपालिकामा ९७.५ प्रतिशत घरधुरीमा शौचालय छन्। फ्लस भएका (सेप्टिक ट्याङ्क) शौचालय भएका घरधुरी १३५० को संख्यामा छन् र १२८४ घरधुरीमा साधारण शौचालय छन् भने फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल) भएका शौचालय ९ घरधुरीमा छन्।

तालिका नं.५.३.३ शौचालयको प्रकार

शौचालयको प्रकार	१	२	३	४	५	जम्मा
सेप्टिटंकी	३	३६८	४९४	३१८	२३५	१४१८

साधारण	३७०	२३७	०	४०३	२८३	१२९३
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

५.३.४ फोहोरमैला व्यवस्थापन

यस गाउँपालिकामा १०९३ घरधुरीले वर्गीकरण नगरी खाल्डो राखी फोहोर व्यवस्थापन गर्ने गरेका छन् , २८९ जनाले वर्गीकरण गरी अलग अलग खाल्डोमा व्यवस्थापन गर्ने गरेका छन् भने १० घरधुरीको फोहोर फोहोर संकलन संस्थाले व्यवस्थापन गरेको छ । फोहोर व्यवस्थापनको लागि केहि पनि नगरेको घरधुरी १३२१ छन् । तपसिलको तालिकामा वडागत आधारमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५.३.४ फोहोरमैला व्यवस्थापन

फोहोरव्यवस्थापन	१	२	३	४	५	जम्मा
फोहोर व्यवस्थापनका लागि केहि पनि गरेको छैन	१०५	२	२६४	४७७	४७३	१३३१
वर्गीकरण नगरी खाल्डोमा राखी व्यवस्थापन गरेको	२१८	४५१	२२७	१६४	३३	१०९३
वर्गीकरण गरी अलग अलग खाल्डोमा राखी व्यवस्थापन गरेको	५०	१५४	३	८०	२	२८९
जम्मा	३७३	६०७	४९४	७२१	५१८	२७१३

परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन तथा वातावरणीय :

वनस्पति :

मध्य पहाडि क्षेत्रमा पर्ने यस घ्याडलेख गाउँपालिकामा साल, सिरिस, खयर, बर्रो, कर्मा, जामुन, वेल, कुसुम, सिमल, लामपाते प्रजातीका रुख हरु पाइन्छ । यसका साथै अन्य प्रजातीका रुखहरु जस्तै कटुस, चिलाउने, उत्तिस, लाकुरी, पैयु, ओखर, वाँभ्र, खस्रु, चाँप र गुराँस फलाँट, धुपी, लेक चाँप आदि यहाँ प्रशस्त पाइन्छ ।

गैह्र काष्ठ वन पैदावर

यहाँ गैह्र काष्ठ वन पैदनवरमा चिराइतो, जिवन्ती, मजिने, भ्याउ, काउलो, पाषणभेद, सतुवा, हडचुर, अल्लो, गुराँस, पावन बोक्रा, सुगन्धवाल, अमला, हरो, बर्रो, टिमुर, सिकाकाई, पिप्ला, पिपली, कुरिलो, लोक्ता, दालचिनी, भोर्ला, वन लसुन, बुकीफूल, विषफेज, सेत चिनीजरा, हलिक, बाँस, निगालो, हाडेकाफल, छतिवन आदि पाइन्छ ।

वन्यजन्तु

यहाँ लंगुर, दुम्सी, रातो मृग, चितुवा, वादर, मलसाप्रो, बाघ, भालु, बदेल, न्याउर, निगाले, स्याल, व्वाँसो, जंगली विरालो आदि वन्यजन्तु हरु पाइन्छ ।

चराचुरङ्गी

चराचुरङ्गीहरु मा कालिज, मयुर, लुइचे, बकुल्ला, मैना, ढुकुर, वन कुखुरा, सुगा, भंगोरा, गिद्ध, लाटोकोसेरो आदि पाइन्छ ।

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सामुदायिक वन २९८२.०१ हेक्टर क्षेत्रफलमा रहेको छ । सामुदायिक, कवुलियति र सरकारी वनको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं. ६.१.१ (१) सामुदायिकवन

क्र.स.	सामुदायिकवनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	कैफियत
१.	गोपेडाँडा	घ्याडलेख-४	१६९.७५	
२.	चौकीडाँडा	घ्याडलेख-४	१४६.००	
३.	मिलन	घ्याडलेख-५	२५०.२५	
४.	खोल्मा	घ्याडलेख-५	१६८.५०	
५.	डुडगैरी	घ्याडलेख-३	१४.३१	
६	च्युरीगैरी	घ्याडलेख-३	१५.५०	
७	महाभारत हायुडाँडा	घ्याडलेख-३	१०१.००	
८	भल्कने	घ्याडलेख-१	२६७.००	
९	गुराँसे	घ्याडलेख-२,३	५३.१२	
१०	रानीवास	घ्याडलेख-१	१९२.६१	
११	कालीवन	घ्याडलेख-४	१५६.८५	
१२	चेलिगा	घ्याडलेख-१	१२९.९३	
१३	रमिताबुदुमचुली	घ्याडलेख-५	४४३.१९	
१४	बस्तीपुर ओखले	घ्याडलेख-२	४७१.६१	
१५	लघुराम	घ्याडलेख-१	१९८.०५	
१६	गणेश ढुंगा	घ्याडलेख-१	२०४.३४	
	जम्मा		२९८२.०१	

तालिका नं.६.१.१ (२)कबुलियती वन समुहहरु

क्र.स.	कबुलियती वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	कैफियत
१.	लामपाते	घ्याडलेख-२	४.३०	
२.	डुडगैरा क	घ्याडलेख-२	५.६५	
३.	सिरिसेपाखा	घ्याडलेख-२	६.७०	
४.	भेडीखर्क ख	घ्याडलेख-२	५.६५	
५.	भेडीखर्क क	घ्याडलेख-२	५.८५	
६	नाडगोडाँडा	घ्याडलेख-२	४.१५	
७	सातदोबाटो	घ्याडलेख-२	४.८०	
८	भोगटेघारी	घ्याडलेख-२	२.७५	
९	चिलाउने पाखा	घ्याडलेख-२	५.७०	
१०	रैकास्वारा	घ्याडलेख-२	३.६५	
११	डुडगैरी ख	घ्याडलेख-२	८.६०	
१२	सल्लेघार	घ्याडलेख-२	४.३०	
१३	लेलेपाखा	घ्याडलेख-२	४.२५	
१४	लामपाते	घ्याडलेख-२	६.००	
१५	फुलवारी मरिणखोला पाखा	घ्याडलेख-२	८.३०	
१६	पानी घाट	घ्याडलेख-२	६.००	
१७	जुवाडाँडा	घ्याडलेख-३	८.००	
१८	बरेली डाँडा	घ्याडलेख-३	४.२५	
१९	मानेगैरी	घ्याडलेख-३	४.५०	
२०	सोमबारे	घ्याडलेख-३	९.७५	
२१	छुरेघार	घ्याडलेख-३	९.००	
२२	मानेभन्ज्यांग क	घ्याडलेख-२	४.२५	
२३	मानेभन्ज्यांग ख	घ्याडलेख-२	३.१०	
२४	बासवारी	घ्याडलेख-३	३.२५	
२५	तल्कुपाखा	घ्याडलेख-३	७.५०	

क्र.स.	कबुलियती वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	कैफियत
२६	सौरगौरा	घ्याडलेख-३	९.५०	
२७	रमनटार	घ्याडलेख-३	६.५०	
२८	लामाघरपाखा ख	घ्याडलेख-३	३.७५	
२९	नौविसे	घ्याडलेख-३	१०.५०	
३०	लामाघरपाखा क	घ्याडलेख-३	५.२५	
३१	रातुपाखा	घ्याडलेख-३	५.५०	
३२	सिमलपाखा	घ्याडलेख-३	७.७५	
३३	सम्तेडाँडा पाखा	घ्याडलेख-३	१.६०	
३४	दलिनभन्ज्यांग क	घ्याडलेख-२	३.५०	
३५	दलिनभन्ज्यांग ख	घ्याडलेख-२	३.६८	
३६	सिस्नेगैरी	घ्याडलेख-२	३.७५	
३७	कामीखोलापाखो	घ्याडलेख-२	८.००	
३८	ठाकुरथान	घ्याडलेख-१	१०.३०	
३९	लाडदी	घ्याडलेख-१	७.९३	
४०	बछ्युटार	घ्याडलेख-१	२.०७	
४१	कोलटार	घ्याडलेख-१	७.६१	
४२	देवीथान	घ्याडलेख-१	१.८८	
४३	अमलेभन्ज्यांग	घ्याडलेख-१	०.५१	
४४	जुकेपानी	घ्याडलेख-१	१.४४	
४५	छरछरे	घ्याडलेख-१	०.९८	
४६	देवीखोला	घ्याडलेख-१	२.६६	
४७	कुवापानी	घ्याडलेख-१	३.७५	
४८	रमाईलोपाखा	घ्याडलेख-१	१.६०	
४९	कालीकादेवी	घ्याडलेख-१	१.९५	
५०	भिरगाउँडाँडा	घ्याडलेख-१	२.१४	
५१	लाम्पाते	घ्याडलेख-१	२.७५	

क्र.स.	कबुलियती वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	कैफियत
५२	हरियाली	घ्याडलेख-१	५.००	
५३	बासघारी	घ्याडलेख-१	३.८८	
५४	प्रगतिशील	घ्याडलेख-१	३.५०	
५५	लालीगुराँसे	घ्याडलेख-१	२.००	
५६	चौकीडाँडा पाखा	घ्याडलेख-३	२.४०	
५७	नमूनापाखा	घ्याडलेख-३	२.५८	
५८	लालीगुराँस पाखा	घ्याडलेख-३	२.९०	
५९	नाङ्गोडाँडा पाखा	घ्याडलेख-३	३.९२	
६०	मरिण भन्ज्यांगपाखा	घ्याडलेख-३	४.९७	
६१	बम्जन गैरा	घ्याडलेख-२	४.८९	
६२	डुम्रे	घ्याडलेख-२	२.८९	
६३	हिमाली	घ्याडलेख-२	३.९६	
६४	महाभारत	घ्याडलेख-२	२.७०	
६५	लालीगुराँस	घ्याडलेख-२	४.७७	
	जम्मा			

तालिका नं.६.१.१(३)सरकारी वन

क्र.सं.	वनको नाम र ठेगाना	क्षेत्रफल	ठेगाना	कैफि.
	साविकको गाविस अमले			
१	सरकारी वन, रानीबास सामुदायिकवनउपभोक्ता समिति	२५२८.७५	वडा नं. १	
२	भल्कने सामुदायिकवनउपभोक्ता समिति	२७१.२५	वडा नं. १	

६.१.२ वन प्रकार सम्बन्धी विवरण

तालिका नं.६.१.२ वनका प्रकार सम्बन्धी विवरण

वनका प्रकार/प्रकार	१	२	३	४	५	जम्मा
सरकारी वन	२					२
सामुदायिक वन	५	२	४	३	३	१७
कवुलियती वन	१८	२६	२०			६६
जम्मा	२५	२८	२४	३	३	८३

६.१.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

तालिका नं.६.१.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	खोलानालाको नाम	वडा नं.	कैफियत
१.	मरिण खोला	वडा नं. ३ र २	
२.	तामाजोर खोला	वडा नं. ३	
३.	चाउखोला	वडा नं. ४	
४	रातु खोला	वडा नं. ३	
५	सिम्ले खोला	वडा नं १	
६	ठाडो खोला	वडा नं. २	
७	चालिसे खोला	वडा नं. २	
८	लिपे खोला	वडा नं. २	
९	राडचाखोला	वडा नं. ५	
१०	घट्टे खोला	वडा नं. १	
११	लाड्दीखोला	वडा नं. १	
१२	रामपुरखोला	वडा नं. ५	
१३	बेसारे खोला	वडा न १	
१४	कालीखोला		

६.१.४ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

यस गाँउपालिकामा विपद् जोखिम व्यवस्थापन अन्तर्गत भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउने घरधुरी ३३.७१ प्रतिशत छन र भूकम्प प्रतिरोधी घर नबनाउने घरधुरी ६६.२४ प्रतिशत रहेका छन् । तपसिलको तालिकामा वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.६.१.४ घर भूकम्प प्रतिरोधी छ/छैन सम्बन्धी विवरण

घर भूकम्प प्रतिरोधी छ	१	२	३	४	५	जम्मा
छैन	२१३	४७०	१४८	४८९	४७६	१७९६
छ	१६०	१३५	३४६	२३२	४२	९१४
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

६.१.५ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

यस गाँउपालिकामा प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा भएका घरधुरी ४२.७८ प्रतिशत छन् । ५७.२१ प्रतिशत घरधुरी प्राकृतिक जोखिममा छैनन । तपसिलको तालिकामा प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहेको घरधुरीको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.६.१.५ प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम सम्बन्धी विवरण

प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम	१	२	३	४	५	जम्मा
छ	७	२६२	१६०	२३२	४९९	११६०
छैन	३६६	३४३	३३४	४८९	१९	१५५१
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

६.१.६ विपद्/प्रकोपको प्रकार विवरण

यस गाँउपालिकामा भूकम्प जस्तो प्राकृतिक प्रकोपबाट जोखिममा रहेका घरधुरीको संख्या ७०९, बाढीबाट जोखिममा रहेका घरधुरी १०२, पहिरोको जोखिमबाट ४०९, चट्याङ्गबाट ६३७ घरधुरी, हावाहुरीबाट

७७१ घरधुरी र शितलहरबाट ३८ घरधुरी र डुवान वा कटानबाट ७ घरधुरी जोखिममा रहेका छन् । तलको तालिकामा वडागत रुपमा विभिन्न प्रकारका विपदबाट जोखिममा रहेको घरको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६.१.६ प्रकोपको प्रकार सम्बन्धी विवरण

घर कस्तो प्रकारको जोखिममा छ	भूकम्प	बाढी	पहिरो	चट्याङ्ग	हावाहुरी	डुवान वा कटान
१	१२६	०	२	०	४	०
२	२३७	१५	९२	१२४	२३७	०
३	१२४	९	३८	२१	५७	५
४	५२	११	१६६	२७	१५	०
५	१७०	६७	१११	४६५	४५८	२
जम्मा	७०९	१०२	४०९	६३७	७७१	७

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

यस गाँउपालिकामा ४६ प्रतिशत घरधुरीले घरसम्म पुग्ने मोटरबाटोको पहुँच पाएका छन् भने छ, ४७ प्रतिशतको घर पुग्ने गोरेटो बाटो मात्र छ । ७ प्रतिशत घरधुरीको हालसम्म पनि घर पुग्ने बाटो छैन । कच्ची सडकले छोएको घरधुरी २३९० छन्, ग्राभेल सडकले छोएको घरधुरी १३९ र पक्की सडकले छोएको घरधुरी जम्म एक रहेका छन् । तपसिलको तालिकाहरुमा घर पुग्ने बाटोको आधारमा विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७.१.१ (१) सडक संजालको विद्यमान अवस्था

घर पुग्ने बाटो/सडकको प्रकार/वडा नं.	१	२	३	४	५	जम्मा
गोरेटो	८६	४४३	१६२	२१४	३७७	१२८२
घोडेटो	४	७			२	१३
बाटो नभएको	४५			१३५	१	१८१
मोटरबाटो	२३८	१५५	३३२	३७२	१३८	१२३५
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

तालिका नं.७.१.१ (२) सडकको स्तर सम्बन्धी

घर पुग्ने बाटो/सडकको स्तर	१	२	३	४	५	जम्मा
कच्ची	३१७	४७६	४९४	५८६	५१७	२३९०
ग्राभेल	१०	१२९				१३९
पक्की	१					१
जम्मा	३२८	६०५	४९४	५८६	५१७	२५३०

७.१.२ मुख्य सडकहरु

सि.नं.	सडकको नाम	लम्वाई (अनुमानित कि.मि.)	सडकको स्तर
१	पिपलभन्ज्यांग हायुटार सोलाभन्ज्यांग सडक	२९	ग्राभेल,कच्ची
२	सोलाभन्ज्यांग चौकीटार बेलबोट हुदै रामपुर बजार जाने सडक	१३	कच्ची
३	सिम्ले खटार देखि अमले हुदै लघुराम खोला बन्दीपुर सुनकोशी जोडने सडक	१५	कच्ची
४	अमले, थलागाउं, लडदी, बछिउटार, मतानबास सुनकोशी जोडने सडक	११	कच्ची
५	गुन्द्रखोला सुकाचोरी हुदै डाठे जाने सडक	१४	कच्ची
६	भद्रकाली खटारबाट बुक्ती हुदै पटबास सम्म जाने सडक	१२	कच्ची
७	चन्दनपुर भैसै हुदै सातदोबाटो जाने सडक	१७	कच्ची
८	२ नं.वडा कार्यालयबाट बजु टोल हुदै माभगाउँ च्यूरीबास सडक	१३	कच्ची
८	सोलाभन्ज्यांग पचभैया लाप्से हुदै सातदोबाटो जाने सडक	२२	कच्ची
९	३ नं. वडा कार्यालयबाट तामाजोर टेकनपुर आधमारा हुदै गोठडाँडा भन्ज्यांग जाने सडक	१७	कच्ची
१०	३ नं. वडा कार्यालयबाट पाँचघरे जाने बाटो	१५	कच्ची
११	रामभेडा जुगेपानी सडक	१४	कच्ची
१२	रामभेडा गोपे हुदै चौकीडाँडा जाने सडक	१३	कच्ची
१३	सोलाभन्ज्यांग माथिल्लो आहाले हुदै तल्लो आहाले सडक	१४	कच्ची
१४	कालीखोला रामपुर बजार हुदै रामभेडा सम्म जाने सडक	१४	कच्ची
१५	रामपुर चैनपुर हुदै सिम्फल महाभारत सम्म जाने सडक	१८	कच्ची
१६	रामपुर बजारबाट पहरी लेख हुदै महाभारत जोड्ने सडक	१४	कच्ची

७.१.३ भोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा

- पक्की पुल : १ वटा सिम्ले खोला
- भोलुंगे पुल : ५ वटा

७.२ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

यस गाँउपालिकामा खाना पकाउनको लागि २५६१ घरधुरीले दाउराको प्रयोग गर्छन् । १४४ घरधुरीले एल पि ग्यास प्रयोग गर्छन । अन्यले मट्टीतेल र वायो ग्यास प्रयोग गर्छन । तपसिलको तालिकामा खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरधुरी विवरण

खाना पकाउन प्रयोग इन्धन	१	२	३	४	५	जम्मा
दाउरा	३५५	५५२	४८०	६७२	५०२	२५६१
एल पि ग्यास	१७	५०	१३	४८	१६	१४४
मट्टीतेल	१	२		१		४
वायोग्यास		१	१			२
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस गाँउपालिकामा ६३ प्रतिशत घरधुरीले जलविद्युतको पहुँच पाएका छन् । ३६ प्रतिशतले बत्ति बाल्नको लागि सोलार प्रयोग गर्छन भने १.०६ घरधुरीले मट्टीतेल र ०.२७ प्रतिशतले अन्य उर्जाको स्रोत प्रयोग गर्छन् । तपसिलको तालिकामा बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७.२.२बत्तीको मुख्य श्रोत सम्बन्धी विवरण

बत्तीको मुख्य श्रोत	१	२	३	४	५	जम्मा
जलविद्युत	३६०	४९३	२९३	२६७	३६४	१६९७
सोलार	१३	१०६	२७१	४४२	१४६	९७८
मट्टीतेल		६	१०	९	४	२९
अन्य				३	४	७
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

७.२.३ जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण :

क्र.सं.	लघु जलविद्युत आयोजनाको नाम	सेवा क्षेत्र
१	घट्टेखोला लघु जलविद्युत आयोजना (८ किलोवाट)	साविक अमले गाविसको वडा नं. ७
२	मरिणखोला लघु जलविद्युत आयोजना(२४ किलोवाट)	घ्याडलेख १ का स्थानीय वासीहरु
३	मरिण हायुटार लघु जलविद्युत आयोजना(१२ किलोवाट)	बस्तिपुर, घ्याडलेख २
४	दमार ठाडोखोला लघु जलविद्युत आयोजना(८ किलोवाट)	खोलागाउँ, घ्याडलेख २
५	मरिणखोला लघुजलविद्युत आयोजना(८ किलोवाट)	फुलबारी, घ्याडलेख २
६	चन्दनपुर लघुजलविद्युत आयोजना(८.५ किलोवाट)	उचनदनपुर, घ्याडलेख २
७	चैनपुर लघुजलविद्युत आयोजना(१२ किलोवाट)	घ्याडलेख ५ का वासीहरु
८	दोडछेम्पो लघुजलविद्युत आयोजना(१५ किलोवाट)	घ्याडलेख ५ का वासीहरु
९	गर्के लघुजलविद्युत आयोजना(३ किलोवाट)	घ्याडलेख ५ का वासीहरु
१०	पाखुरे लघुजलविद्युत आयोजना(८ किलोवाट)	घ्याडलेख ५ का वासीहरु
११	सीइपाल लघुजलविद्युत आयोजना(८ किलोवाट)	घ्याडलेख ५ का वासीहरु
१२	राडचा लघुजलविद्युत आयोजना(८ किलोवाट)	घ्याडलेख ५

मरिण खोलाको लघु जलविद्युत गृह

७.२.४ परिवारले उपभोग गरेको सुविधाहरु

यस गाँउपालिकामा रेडियो, टेलिभिजन, टेलिफोन, कम्प्युटर, इन्टरनेट जस्ता अन्य सेवाहरु पनि उपभोग गर्दै आइरहेका छन् । मोवाइल फोन प्रयोग सबै भन्दा बढी हुने गरेको देखियो, २३८९ घरधुरीले टेलिफोन प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १११० घरधुरीले रेडियो, ४२३ घरधुरीले टेलिभिजन र यस गाँउपालिकामा सबै भन्दा कम उपभोग गरेको सुविधा भनेको रेफ्रिजरेटर हो । तपसिलको तालिकामा परिवारले उपभोग गरेको सुविधाहरुको वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ७.२.४ परिवारले उपभोग गरेको सुविधाहरू सम्बन्धी

परिवारले उपभोग गरेको सुविधाहरू	१	२	३	४	५	जम्मा
रेडियो	१०५	२९६	४५८	१६५	८६	१११०
टेलिभिजन	५६	१५०	९२	५३	७२	४२३
टेलिफोन/मोवाइल फोन	३२२	४७९	४६६	६१९	५०३	२३८९
कम्प्यूटर	११	११	९	४	१३	४८
इन्टरनेट	६५	११४	४६	३९	५८	३२२
मोटरसाइकल	१४	२९	२४	४	७	७८
मोटर/कार	३	३	५	३	८	२२
रेफ्रिजरेटर		११	२	१		१४

७.४ आवास तथा भवन

७.४.१ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

यस गाँउपालिकामा सबै भन्दा बढी जस्ता वा च्यादर छाना भएको ९५ प्रतिशत घरधुरी छन् । आरसिसि ढलान भएको घरधुरी ३ प्रतिशत छन् । तपसिलको तालिकामा छानाको प्रकारका आधारमा घरधुरीको वडागत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७.४.१ घरको छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी विवरण

तपाईं बसोबास गर्ने घरको छानाको प्रकार	१	२	३	४	५	जम्मा
जस्ता वा च्यादर छाना भएको	३३५	५५६	४७४	७१४	४८८	२५६७
आरसिसि ढलान भएको	१०	३७	१६	३	११	७७
टायल वा ढुङ्गाको छाना भएको	२५	४	२	१	१	३३
फुस वा खरको छाना भएको	२	४	१	३	१६	२६
काठको छाना भएको	१	३				४
अन्य			१		१	२
माटोको छाना भएको		१			१	२
जम्मा	३७३	६०५	४९४	७२१	५१८	२७११

अनुसुची १ जनप्रतिनिधिहरुको विवरण

सि.नं.	पद	नाम	मोबाइल नं.
१	अध्यक्ष	जगत बहादुर भोलन	९७४४०३५६९९ / ९८४४५९५३७९
२	उपाध्यक्ष	दुर्गादेवी सुनुवार	९८४०५८३८६ / ९६९४९७०४६५
वडा नं. १ को जनप्रतिनिधिहरु			
१	वडा अध्यक्ष	रामकाजी वाइवा	९८५४०४९९०९
२	वडा सदस्य	जिरमान भोलन	९७४४००६३२५
३	वडा सदस्य	लालमान बम्जन	९७४४०६३२७४
४	महिला वडा सदस्य	जेसुन्दरी माया वाइवा	९८६४०५४९९९
५	दलित महिला वडा सदस्य	ढकमाया दमाई	९७४४०५७२२४
वडा नं. २ को जनप्रतिनिधिहरु			
१	वडा अध्यक्ष	एक बहादुर खड्का	९८६२३३६७५८३
२	वडा सदस्य	कर्मसिंग स्याङ्तान	९८६४९४२६६४
३	वडा सदस्य	तिर्थ बहादुर योन्जन	९६९४८७९९९०
४	महिला वडा सदस्य	जानुका थापा मगर	९६९४८७४६५४
५	दलित महिला सदस्य	यम कुमारी दमाई	९८६७९७५६५९
वडा नं. ३ को जनप्रतिनिधिहरु			
१	वडा अध्यक्ष	कृष्ण बहादुर थिङ	९६९९६४६०२
२	वडा सदस्य	टेक बहादुर घोले	९७४४०५८४०८
३	वडा सदस्य	छेवाङ दोर्जे लामा	९६२९९४५९३३
४	महिला वडा सदस्य	असली माया घोले	९६९६८३७२९२ / ९६२९९९०५०८
५	दलित महिला वडा सदस्य	सिता कुमारी कमिनी	

सि.नं.	पद	नाम	मोबाइल नं.
वडा नं. ४ को जनप्रतिनिधिहरु			
१	वडा अध्यक्ष	चक्र बहादुर पाख्रिन	९६१४७०२२६८
२	वडा सदस्य	विष्णु बहादुर वाइवा	९६१४२९४३२५
३	महिला वडा सदस्य	सीता तामाङ घोले	९८४१०७३१८९
४	दलित महिला सदस्य	गंगा माया वि.क	९६१६६९७८५१
५	दलित महिला वडा सदस्य	बुधमाया सार्की	९६१७९७८१०४
वडा नं. ५ को जनप्रतिनिधिहरु			
१	वडा अध्यक्ष	विष्णु कुमारी कर्माचार्य	९६१४७०३४०१
२	वडा सदस्य	रामलाल थिङ	९६२११५६०११
३	वडा सदस्य	दिल कुमार लो	९६१११०५२००
४	महिला वडा सदस्य	सुन माया थिङ	९६११११४३१२
५	दलित महिला वडा सदस्य	सेती कमिनी	९६२१११०५०८
घ्याडलेख गाउँपालिका पवक्ता			
१	गा.पा. प्रवक्ता	एक बहादुर खड्का	९८६२३६७५८३

अनुसुची २ घ्याडलेख गाउँपालिकाको कर्मचारी विवरण

क्र.सं	कर्मचारीको नामथर	पद	मोवाईल नं.	ईमेल ठेगाना
१	राम कुमार कार्की	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५ ४०४१८९२	ramkumarkarki25@gmail.com
२	सुरेश कुमार अधिकारी	अधिकृत सातौं लेखा	९८४९५५४६४४	sureshadhakari5@gmail.com
३	महेन्द्र यादव	सि.अ.हे.व.छैठौं	९८४८६४६८१९	mahendr3077yadav@gamail.com
४	सुरेन्द्र कुमार स्याङतान	अधिकृत छैठौं शिक्षा	९८६५३६२९७९	mail2syangtan@gmail.com
५	भरत श्रेष्ठ	ईन्जिनियर		deepneupane143@gmail.com
६	गिरीराज खनाल	अधिकृत छैठौं प्रशासन	९८५११९६३८७	girirajkhanal45@gmail.com
	किशोर कुमार वाइवा	सूचना प्रविधि अधिकृत छैठौं	९८४११६४६६५	ito.ghyanglekhmun@gmail.com
८	रुद्र प्रसाद दहाल	सहायक पांचौं	९८४९८४९१५२	dahalrd25216@gmail.com
९	लक्ष्मण दत्त पन्त	सहायक पांचौं	९८४३४९०५४१	sorai.doteli@gmail.com
१०	पदम बहादुर सुनुवार	सहायक पांचौं	९८४९४४२४७४	padamsunuwar16@gmail.com
११	अनिता गुरुङ	सहायक पांचौं	९८६४७७६८००	ag1055523@gmail.com
१२	राजाराम सापकोटा	सब ईन्जिनियर	९८४५७८४५	rajaramsapkota88888@gmail.com
१३	भरत जंग थापा	सहायक पांचौं	९८४४४३९४१०	thapabharatjung@gmail.com
१४	प्रकाश खतिवडा	कानूनी सहजकर्ता	९८४४१६४९७५	prakashkha2010@gmail.com
१५	पुष्पराज दुवाडी	प्रा.स.	९८४१७९६१०३	
१६	पदम बहादुर सुनुवार	आन्तरिक लेखापरीक्षक	९८४९४४२४७४	padamsunuwar16@gmail.com
१७	मिलन पुलामी	सब ईन्जिनियर	९८४३१०४४८९	milanpulami200@gmail.com
१८	कमल व. थापामगर	खा.पा.स.टे.		
१९	अमित कुमार शाह	कम्प्यूटर अपरेटर	९८४२७७९६७७	amitsah2073@gmail.com

क्र.सं	कर्मचारीको नामथर	पद	मोवाईल नं.	ईमेल ठेगाना
२०	सुदिप थापा	सूचना प्रविधि सहायक(क.अ)	९८४४२५३६९९	sudipt2075@gmail.com
२१	रुप नारायण श्रेष्ठ	ना.प्रा.स.	९८४४२२६३८९	stharabin48@gmail.com
२२	विक्रम थिङ	ना.प्रा.स.	९८६२३७६४०५	bikramtheeng@gmail.com
२३	पशुपति सुनुवार	स.कम्प्यूटर अपरेटर	९८६९८८९५८६	pashupatisunuwar69@gmail.com
२४	सूर्य बहादुर वाइवा	व्याक हु लोडर अपरेटर	९८६६५०२७०६	waibasurya728@gmail.com
२५	क्षेमा दोर्जे लामा	हलुका सवारी चालक	९८६४२०४८०९	
२६	पवन सुनुवार	हलुका सवारी चालक	९८४५६४५७७७	
२७	संसार सिं घोले	कार्यालय सहयोगी	९७४४०३१२६८	
२८	निर्मला जर्गा	कार्यालय सहयोगी	९८६४११७६६५	jarganirmala@gmail.com
२९	लगुराम योन्जन	कार्यालय सहयोगी	९८४०९१८८०५	
३०	प्रलाद स्याङ्तान	कार्यालय सहयोगी	९८४०९१८८११	pralhadsyantana@gmail.com
३१	फडिन्द्र व. श्रेष्ठ	कार्यालय सहयोगी		
३२	रवि कुमार गोले	एम एस आई अपरेटर	९८४४०४२४२४	nischalravi2@gmail.com
३३	राजु भोलन	फिल्ड सहायक	९८४४२०६९०७	rajubhlon12@gmail.com
३४	लाल बहादुर स्याङ्तान	”	९८४४०४५१८८	lal.bahadurlama121@gmail.com

अनुसुची ३ वडागत कर्मचारी विवरण

सि. नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.
	वडा नं १ को कार्यालय		
१	ज्ञानलाल भोलन	वडा सचिव	९८६५०८२०९१
२	सुख बहादुर घिसिङ	कार्यालय सहयोगी	९७४४०७२७०४
३	राजेश लो	सहायक कम्प्यूटर अपरेटर	९८६४०२२२८७
	वडा नं २ को कार्यालय		
१	पुष्पराज दुवाडी	वडा सचिव	९८४१७१६१०३
२	मान बहादुर लामिछाने	कार्यालय सहयोगी	९८६९००७८६७
	वडा नं ३ को कार्यालय		
१	धन बहादुर बल	वडा सचिव	९७४४०२४८९७
२	बिमान सिंह वाइबा	कार्यालय सहयोगी	
	वडा नं ४ को कार्यालय		
१	नर बहादुर बल	वडा सचिव	९६२११८१३७२
२	नर ध्वज वाइबा	कार्यालय सहयोगी	९६१४९१६०७५
	वडा नं ५ को कार्यालय		
१	श्रीराम पौडेल	वडा सचिव	९८६३६४३२८८
२	खेल कुमार कर्माचार्य	सहायक कम्प्यूटर अपरेटर	९६१४७०३१४३

अनुसुची ४ स्वास्थ्य कर्मचारी विवरण
अमले स्वास्थ्य चौकी - वडा नं. १, अमले

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
बिष्णु कुमार राना	अ.हे.व.	९८४४०८४८३९
बिष्णु बहादुर सुनुवार	अ.हे.व.	९८४४४०३६४७
पवित्रा कुमारी पाख्रिन	अ.न.मी.	९८६४१४१९०६
पारु भुजेल	अ.न.मी.	९८५१०८२९१२
सर्मिला मोक्तान	का.स. करार	९८६६३६४९०६

बस्तिपुर स्वास्थ्य चौकी - वडा नं. २, हायुटार

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
काजि बिक्रम थापा मगर	अ.हे.व.	९८४७८४८२७८
लक्ष्मी थिङ	अ.हे.व.	९८४४०८१५५८
मेनुका बराल	अ.न.मी.	९८४१३०१९६०
बेली कृष्ण घोले	अ.न.मी.	९८६७०९९७०२
सरोजिना थापा	अ.न.मी.	९८६०५७९६२०
इश्वरी माया बम्जन	ल्याब असिस्टेन्ट (करार)	९८४८९११३०१
वसन्ति गोले	का.स. करार	९८६१५१६२९७

तामाजोर स्वास्थ्य चौकी - वडा नं. ३, तामाजोर

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
शंजिव अधिकारी	अ.हे.व.	९८४४१२३३८४
तपेश राय	अ.हे.व.	९८४४५७९८३७
कविता भुजेल	अ.न.मी.	९८४४४२२४३४
विष्णु माया थिङ	का.स .	९६१७५९२६२७

नेत्रकाली स्वास्थ्य चौकी - वडा नं. ४, नेत्रकाली

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
रामनाथ मण्डल	सि.अ.हे.व.	९८६४०२२००९
सरोज दास	अ.हे.व.	९८४५७९८७४२
रंजित कुमार साह	अ.हे.व.	९८४४२९८७७७
सीता वाइबा	अ.न.मी.	९६९५७७४४५९
राधेश्याम जयसवाल	अ.हे.व.	९८४५८८७७०९
अनिशा श्रेष्ठ	अ.हे.व.	९६९९२५३३३८

शान्तेश्वरी स्वास्थ्य चौकी - वडा नं. ५, रामपुर

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
बासुदेव सुयाल	अ.हे.व.	९८८६५०६६४७
छत्र माया कर्माचार्य	अ.हे.व.	९६९४७०२०२५
रोम नेपाली	का.स .	९६९९२४७७५६

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, भैंसे

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
रेनु कुमारी भोलन	अ.हे.व.	९८६५४८९९४७
बिक्रम कुमारी सुनुवार	अ.न.मी.	९८४४२२६३६६
बिबेक थामी	का.स .	

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, गोपे

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
कृष्ण कुमार धोडः	अ.हे.व.	९६९४७९९५९९

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, रातु

कर्मचारीको नाम	पद	फोन नं.
सुवर्ण थिङ	अ.हे.व.	९६९९२०९९६

अनुसुची ५ गाउँपालिका भित्रका विद्यालयका प्रधानाध्यापकको विवरण

प्र.अ.को नाम	विद्यालयको नाम	फोन नं.
विजय कुमार थिङ	मा. वि. मरिण हायुटार	९८४४१५६४६४
समसेर बहादुर सुनुवार	नेत्रकाली मा. वि. आँपडाँडा, रामपुर	९६१४८२५३२३
नविन कुमार सुनुवार	मा. वि. अमले	९८४२९८४६१३
भेष बहादुर खत्री	नेत्रकाली मा. वि. तामाजोर	९८६४२६३६१३
ऋषिराज ढकाल	जनजागृति नि. मा. वि. गोपे	९८६५१६१९३४
नवराज पुलामी	श्री नि. मा. वि. गोठडाँडा, चैनपुर	९६१६६५८५४८
दिव्यरञ्जन प्रसाद यादव	शारदा नि. मा. वि. भैंसे	९८८६२८४२४२
राम कुमार घिसिङ	आ. वि. टुनिभन्ज्याङ्ग	९८६४१४१९७६
जानुका माया घलान	पञ्चकन्या प्रा. वि. छरछरे	९८५९५५७११८
बीर बहादुर थिङ	गणेश प्रा. वि. राँगेचौर	९८५४०४२६२५
मिन बहादुर विश्वकर्मा	सरस्वती प्रा. वि. सुकाचोरी	९८४५६४५२७१
मोहन बहादुर स्याङ्तान	श्री प्रा. वि. पटबाँस	९८६९३६८५१५
रीता सुनुवार	प्रा. वि. बच्छिउँटार	९८४४४४२१९६
बिमला माया बम्जन	प्रा. वि. देविस्थान भन्ज्याङ्ग	९७४४०२२७७३
मञ्जु कुमारी सुनुवार	कन्या प्रा. वि. केराबारी सल्ले	९६२११५६८६४
दावाङ्ग दोर्जे ठोकर	जनप्रेमी प्रा. वि. खोलागाउँ	९८६९३६३२९७
संगिता लुङ्गेली	जनजागृति प्रा. वि. बस्तिपुर	९८६०४९५३१६
बुद्धिमाया कुमारी घोले	श्री प्रा. वि. कोल्टार	९८६४१४१८६३
शोभा देवकोटा	जनप्रेमी प्रा. वि. सोलाभन्ज्याङ्ग	९८६२७०८०९३
अमर बहादुर लुङ्गेली	प्रा. वि. लप्सेभन्ज्याङ्ग	९८६१४९३९८५

प्र.अ.को नाम	विद्यालयको नाम	फोन नं.
नानीमाया थिङ	सरस्वती प्रा. वि. आरुबोट	९६११११८४२०
खेल कुमार श्रेष्ठ	श्री प्रा. वि. बेलबोट	९६१११०९१०१
शर्मिला कुमारी लामा	सूर्योदय प्रा. वि. पाँचघरे	९६१११४२२६३
गुण बहादुर घोले	ठाकुरथान प्रा. वि. शिखरपुर	९६१४८८९१५१
तेज बहादुर मुक्तान	नेत्रकाली प्रा. वि. बन्दिपुर	९८८६११९३४३
थनुमाया बल	श्री सिद्धार्थ प्रा. वि. आहाले	९८६३५०१४०९
तारा कुमार वाइबा	लक्ष्मी प्रा. वि. भोटथुम	९६१४९४४८८३
फूल चन्द्री वाइबा	पेमाटासी प्रा. वि.	९६१११३३०४८
सोमा बल	महेन्द्रोदय प्रा. वि. गर्के	९८८६३६१९७२
मदन बहादुर पुलामी	श्री भानु आ. वि. सिंगपाल	९८८६२६९१६२
अबिन्द्र कुमार थिङ्ग	शाहीठाकुर प्रा. वि. रातु	९६१९२५९२८९
झम्क बहादुर आले	श्री गणेश आ. वि. राङ्चा	९६१४७५६४६३
लेख बहादुर लामिछाने	शान्तेश्वरी प्रा. वि. रामपुर	९८८०१५९१७१
बिनिता कुमारी श्रेष्ठ	बागेश्वरी प्रा. वि. बाघखोर	९६१४७०३३४८
महेश जिम्बा	जनप्रेमी प्रा. वि. बुदुमचुली	९८६१६०३८१५
मुना वि.क.	बालज्योति प्रा. वि. माटोखानी	९६१४९८१५१९

अनुसुची ६ सिन्धुली जिल्लास्थित विभिन्न कार्यालयहरु

सि.नं.	कार्यालयको नाम	सि.नं.	कार्यालयको नाम
१	सिन्धुली जिल्ला अदालत	१६	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	१७	जिल्ला हुलाक कार्यालय
३	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	१८	तथ्याङ्क कार्यालय, सिन्धुली
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	१९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण
५	कमलामाई नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	२०	नेपाल टेलिकम
६	डिभिजन वन कार्यालय, सिन्धुली	२१	नापी कार्यालय
७	कृषि ज्ञान केन्द्र	२२	कन्दमूल तरकारी विकास केन्द्र
८	मालपोत कार्यालय	२३	कारागार कार्यालय
९	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	२४	खाद्यप्रविधि गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय
१०	सिन्धुली अस्पताल	२५	कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड शाखा कार्यालय
११	सुनकोशी मरिण डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना	२६	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय
१२	स्वास्थ्य कार्यालय सिन्धुली	२७	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाइ (अनुदान व्यवस्थापन तथा स्थानीय पूर्वाधार)
१३	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	२८	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाइ (शिक्षा)
१४	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन इकाइ (सुपर जोन)	२९	स्वास्थ्य बीमा बोर्ड जिल्ला कार्यालय, सिन्धुली
१५	करदाता सेवा कार्यालय सिन्धुली	३०	जिल्ला आयुर्वेद कार्यालय